

**PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Analýza potřeb cizinců na území MČ Praha 11

Výzkumná zpráva

Praha 2021

Hlavní řešitel: Prof. RNDr. Luděk Sýkora, Ph.D.

Autorský tým: Luděk Sýkora, Ekaterina Ignatyeva, Tomáš Brabec

Předkladatel:

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Albertov 6, 128 43 Praha 2

Analýza potřeb cizinců na území MČ Praha 11

Výzkumná zpráva

Autorský tým: Luděk Sýkora, Ekaterina Ignatyeva, Tomáš Brabec

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
Centrum pro výzkum města a regionů (CVMR), www.natur.cuni.cz

**PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

cvmr

centrum pro výzkum
měst a regionů

„Analýza potřeb cizinců na území MČ Praha 11“ byla vypracována v rámci projektu "Integrace cizinců v MČ Praha 11", který realizovala s finanční podporou Ministerstva vnitra ČR městská část Praha 11.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

© Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, 2021

Obsah

1	Úvod: východiska a cíle výzkumu.....	6
2	Počet, struktura a rozmístění cizinců v MČ Praha 11.....	8
2.1	Zdroje dat.....	8
2.2	Vývoj počtu cizinců v Praze.....	9
2.3	Rozmístění cizinců v Praze	14
2.4	Pozice Prahy 11 v rámci Prahy – populační vývoj a počet cizinců.....	15
2.5	Struktura cizinců z hlediska státního občanství	20
2.6	Struktura cizinců podle věku a pohlaví.....	23
3	Rozmístění cizinců v městské části Praha 11 a hodnocení segregace.....	27
3.1	Prostorová nerovnoměrnost v rozmístění cizinců v městské části Praha 11.....	27
3.2	Identifikace lokalit koncentrace cizinců v městské části Praha 11.....	28
3.3	Vývoj rozmístění cizinců v MČ Praha 11 mezi lety 2012 a 2019.....	34
3.4	Rozmístění cizinců v širší oblasti Jihovýchodní Prahy.....	39
4	Děti a žáci cizinci ve školských zařízeních v Praze a MČ Praha 11	46
5	Služby a aktivity pro cizince na území MČ Praha 11	50
5.1	Identifikace služeb a aktivit pro cizince	51
5.1.1	Vzdělávací služby a aktivity pro cizince	51
5.1.2	Kulturní a volnočasové aktivity.....	55
5.1.3	Poradenství a tlumočení	57
5.2	Informovanost o službách a aktivitách pro cizince.....	58
6	Potřeby cizinců a jejich zapojení do komunitního a kulturního života na území MČ Praha 11	65
6.1	Potřeby cizinců z jejich vlastního pohledu	65
6.2	Potřeby cizinců z pohledu klíčových informátorů	67
6.3	Zapojení cizinců do komunitního a kulturního života.....	70
7	Shrnutí hlavních zjištění a doporučení vedení městské části Praha 11.....	72
7.1	Shrnutí hlavních zjištění	72
7.1.1	Počet a struktura cizinců v Praze 11	72
7.1.2	Rozmístění cizinců na území MČ Praha 11 a rizika segregace.....	72
7.1.3	Vyhodnocení nabídky služeb a aktivit.....	73
7.1.4	Vyhodnocení potřeb a zapojení cizinců	74
7.2	Doporučení vedení městské části Praha 11	75
8	Literatura a zdroje dat.....	79
9	Přílohy.....	81
9.1	Seznam účastníků diskuzního setkání.....	81
9.2	Seznam účastníků participativního setkání k cílové skupině cizinců.....	82
9.3	Seznam klíčových informátorů.....	83
9.4	Seznam respondentů.....	84
9.5	Praha 11 - názvy ZSJ.....	85
9.6	Jihovýchodní část Prahy - názvy ZSJ	87
9.7	Míry segregace: index segregace a index odlišnosti.....	89

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Vývoj počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2001 až 2019.....	9
Obrázek 2.2: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2002	10
Obrázek 2.3: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2019	10
Obrázek 2.4: Vývoj počtu cizinců ze třetích zemí a jejich podílu na celkovém počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2004 až 2019	11
Obrázek 2.5: Počet a podíl cizinců v pražských městských částech v roce 2019.....	14
Obrázek 2.6: Počet a podíl cizinců ze třetích zemí v městských částech Prahy v roce 2019	15
Obrázek 2.7: Vývoj počtu obyvatel v Praze a v MČ Praha 11 v letech 2001 až 2019.....	16
Obrázek 2.8: Vývoj hrubých měř v MČ Praha 11 v letech 2001 až 2019	16
Obrázek 2.9: Vývoj počtu cizinců v MČ Praha 11 v letech 2012 a 2019.....	18
Obrázek 2.10: Struktura cizinců podle občanství v Praze v roce 2019	21
Obrázek 2.11: Struktura cizinců podle občanství v MČ Praha 11 v roce 2019	21
Obrázek 3.1: Typologie lokalit na základě úrovně koncentrace.....	29
Obrázek 3.2: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 11 (2019).....	30
Obrázek 3.3: Počty, podíly a lok. kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 11 (2019).....	30
Obrázek 3.4: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 11 v roce 2019.....	33
Obrázek 3.5: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 v roce 2019	33
Obrázek 3.6: Vývoj počtu cizinců mezi lety 2012 a 2019 v ZSJ MČ Praha 11	36
Obrázek 3.7: Vývoj počtu cizinců ze třetích zemí mezi lety 2012 a 2017 v ZSJ MČ Praha 11.....	36
Obrázek 3.8: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 11 v roce 2012	37
Obrázek 3.9: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 11 v roce 2012	37
Obrázek 3.10: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 11 v roce 2012.....	38
Obrázek 3.11: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 v roce 2012.....	38
Obrázek 3.12: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019).....	40
Obrázek 3.13: Počty, podíly a lok. kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019).....	41
Obrázek 3.14: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v ZSJ v Jihovýchodní oblasti Prahy v roce 2019	44
Obrázek 3.15: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v Jihovýchodní oblasti Prahy v roce 2019	45
Obrázek 4.1: Vývoj počtu a podílu dětí cizinců podle jednotlivých typů škol v Praze ve školních rocích 2016-17 až 2020-21	46
Obrázek 5.1: Vývoj počtu dětí s OMJ v MŠ za posledních 5 let.....	52
Obrázek 5.2: Vývoj počtu dětí s OMJ na ZŠ v Praze 11 za posledních 5 let.....	53
Obrázek 5.3: Žáci s odlišným mateřským jazykem v Praze a Praze 11.....	54
Obrázek 5.4: KC Zahrada	55
Obrázek 5.5: Dny Prahy 11	56
Obrázek 5.6: Afgánský a vietnamský stánek	56
Obrázek 5.7: Malování slaměných asijských klobouků.....	57
Obrázek 5.8: Stránka pro cizince na webu MČ Praha 11	59
Obrázek 5.9: Ukázka facebookové stránky MČ Praha 11 ve vietnamštině	62
Obrázek 5.10: Ukázka z profilu KC Zahrada na Instagramu	63
Obrázek 5.11: Nástěnka s letáky pro cizince na ÚMČ Praha 11	63
Obrázek 5.12: Vitrína u stanice metra Háje, kde MČ Praha 11 informuje prostřednictvím letáků z oblasti integrace cizinců.....	64
Obrázek 6.1: Palestinský stánek na Dnech Prahy 11	70

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019.....	12
Tabulka 2.2: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019 (seřazené podle dynamiky přírůstku)	13
Tabulka 2.3: Vývoj počtu obyvatel v MČ jihovýchodní části Prahy v letech 2001 a 2019.....	17
Tabulka 2.4: Vývoj počtu a podílu cizinců v městských částech jihovýchodní části Prahy v letech 2012 až 2019	19
Tabulka 2.5: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v MČ Praha 11 (2012-2019)	20
Tabulka 2.6: Podíl cizinců celkem, podíl cizinců ze 3. zemí a podíl cizinců ze zemí EU a ESVO v Praze 11 v letech 2012 a 2019.....	20
Tabulka 2.7: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v jihovýchodní části Prahy (2012-2019)....	22
Tabulka 2.8: Podíl cizinců celkem, podíl cizinců ze 3. zemí a podíl cizinců ze zemí EU a ESVO v jihovýchodní části Prahy v letech 2012 a 2019	22
Tabulka 2.9: Počet mužů a žen a průměrný věk cizinců podle státního občanství v MČ Praha 11 v roce 2019	23
Tabulka 2.10: Struktura cizinců podle věku při porovnání s populací celkem v Praze 11 (2019).....	24
Tabulka 2.11: Vývoj struktury cizinců podle věku v Praze 11 (2012 – 2019)	24
Tabulka 2.12: Věková struktura cizinců a populace celkem v Praze 11 v porovnání s Prahou	24
Tabulka 3.1: Indexy segregace a odlišnosti za ZSJ MČ Praha 11 v roce 2019 podle vybraných sociálních skupin.....	27
Tabulka 3.2: Úrovně koncentrace sociálních skupin.....	28
Tabulka 3.3: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 11 (2019)	31
Tabulka 3.4: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 (2019).....	32
Tabulka 3.5: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 11 (2012)	34
Tabulka 3.6: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 (2012).....	35
Tabulka 3.7: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019)	42
Tabulka 3.8: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019)	43
Tabulka 4.1: Struktura žáků cizinců podle státního občanství na školách v Praze ve školním roce 2020-21	47
Tabulka 4.2: Počet a podíl žáků cizinců v základních školách v MČ Praha 11 ve školním roce 2020-21	48
Tabulka 4.3: Počet a podíl dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 11 ve školním roce 2020-21	49

1 Úvod: východiska a cíle výzkumu

Předložená výzkumná zpráva vznikla na základě poptávky a následně objednávky Úřadu městské části Praha 11 reagující na nabídku podanou Univerzitou Karlovou, Přírodovědeckou fakultou, týmem pod vedením prof. Ludka Sýkory¹. Výzkumná zpráva Analýza **potřeb cizinců** v Městské části Praha 11 navazuje na analýzu „Cizinci na území MČ Praha 11 – analýza stavu“ (Sýkora a kol. 2016), která byla prvním systematicky zpracovaným pohledem na problematiku cizinců v této městské části. **Cílovou skupinou byli cizinci ze třetích zemí a zemí EU** (včetně EHP a Švýcarska), kteří legálně pobývají na území České republiky a bydlí v městské části Praha 11 (mají povolení k trvalému, dlouhodobému, nebo přechodnému pobytu).

Vzhledem k dynamickému vývoji (například Ubytovna Sandra s vysokou koncentrací cizinců, kolem níž se dříve koncentrovaly sociální konflikty – viz Sýkora a kol. (2016) – už není od roku 2019 v provozu) se první část analýzy zaměřila na **hodnocení počtu, struktury a rozmístění cizinců v městské části Praha 11**. Na základě dohody s ÚMČ Praha 11 byla analýza situace v městské části Praha 11 zasazena do **kontextu celého jihovýchodního sektoru území hlavního města Prahy**. To znamená, že hodnocení proběhlo i za širší území, jež má s MČ Praha 11 řadu společných znaků a kde v některých ohledech dochází i k funkčním propojením (např. bydlení občanů Vietnamu v této části Prahy ve vazbě na lokalizaci Obchodního a kulturního centra Sapa v Praze-Libuši).

Zatímco analýza v roce 2016 využívala data ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011, která rychle zastarávají, nová analýza k hodnocení využila aktuální a podrobné údaje o cizincích, které nám poskytlo Ředitelství služby cizinecké policie České republiky. Data nám umožnila **vyhodnotit aktuální stav** (k 31.12.2019, respektive k 1.1.2020) cizinců v městské části z hlediska jejich počtu, dále struktury z hlediska občanství, věku a pohlaví a v neposlední řadě geografického rozmístění a vyhodnotit změny v posledních sedmi letech mezi rokem 2012 a 2019. Tato data rovněž umožnila zhodnotit aktuální situaci z hlediska **územních koncentrací a prostorové segregace** cizinců.

Druhá část analýz se zaměřila na **zjištění potřeb cizinců, nabídky a využívání služeb** na území městské části Praha 11, a to i s ohledem na sousední městské části (Praha 4, Praha 12 a Praha-Libuš). V první řadě se analýza zaměřila na hodnocení **nabídky služeb a aktivit zaměřených na cizince v MČ Praha 11**, které mělo za cíl zmapovat a vyhodnotit typy a charakter služeb, jejich rozsah a nabídku. Pro získání informací o nabídce služeb sloužilo **úvodní diskusní setkání s významnými aktéry** z Prahy 11 a okolních městských částí, které bylo organizované ve spolupráci s ÚMČ Praha 11 a proběhlo 13.7.2020 (Příloha 9.1), aktivní účast na **participativní setkání k cílové skupině cizinců v rámci přípravy Konceptu sociálních a návazných služeb** v MČ Praha 11 (Příloha 9.2) a následné **rozhovory s klíčovými informátory** (Příloha 9.3). Na základě zjištění z úvodního diskusního setkání organizovaného ve spolupráci s ÚMČ Praha 11 a vzhledem k podnětům z aktuální situace spojené s pandemií Covid-19 byla specifická pozornost věnována otázce nástrojů sloužících k **informování cizinců**. Vzhledem k nepříznivé situaci způsobené globální pandemií Covid-19, která od druhé

¹ Původní předložená zpráva zpracovaná k roku 2020, jejíž realizace byla ovlivněna pandemií Covid-19, byla na základě vzájemné dohody s ÚMČ Praha 11 v dílčích aspektech doplněna v průběhu roku 2021. Tato zpráva je aktualizovanou a doplněnou verzí.

poloviny září 2020 omezila osobní komunikaci, byla část rozhovorů realizována prostřednictvím on-line nástrojů².

Výzkum **potřeb cizinců bydlících v MČ Praha 11** měl za cíl zjistit spokojenost s nabídkou služeb a aktivit zaměřených na cizince v MČ Praha 11, a to včetně identifikace služeb a aktivit, které MČ Praha 11 nenabízí, ale cizinci by je uvítali, a zjištění problémů, s nimiž se cizinci při využívání služeb pro cizince v MČ Praha 11 potýkají. Kromě toho se výzkum zaměřil i na otázku **zapojení cizinců do komunitního a kulturního života** v MČ Praha 11. Pro zjištění potřeb cizinců bylo plánováno využít rozhovorů s cizinci. S oslovením potenciálních respondentů pomohl úřad městské části Praha 11. Vzhledem k nepříznivé situaci způsobené globální pandemií Covid-19 se bohužel podařilo mezi cizinci bydlícími v MČ Praha 11 získat jen minimum respondentů. Vzhledem k rizikům osobní komunikace byly některé rozhovory realizovány prostřednictvím on-line nástrojů, což nadále omezilo úroveň vzájemné důvěry ve sdílení informací. Nicméně, informace o potřebách cizinců byly získány alespoň zprostředkovaně od klíčových informátorů (z nich někteří jsou původem ze zahraničí), kteří cizince zastupují, zprostředkovávají jejich kontakt s úřady (interkulturní terénní pracovníci) nebo se s cizinci setkávají při řešení svých agend (úřady, školská zařízení, nevládní neziskové organizace).

Na základě analytických prací bylo připraveno **vyhodnocení hlavních zjištění a doporučení vedení MČ Praha 11**, které se zaměřilo jak na oblast vývoje počtu a struktury cizinců a jejich prostorových koncentrací, tak na oblast služeb a aktivit zaměřených na cizince a zapojení cizinců do komunitního života. Zjištění a na ně vázaná doporučení jsme průběžně diskutovali s Mgr. Barborou Matysovou, koordinátorkou rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci na Úřadu městské části Praha 11, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku 2020 docházelo v MČ k realizaci řady aktivit na podporu integrace cizinců, některá zjištění a na ně vázaná doporučení ztrácela na aktuálnosti a bylo je potřeba při přípravě zprávy a po odevzdání první verze revidovat.

² Na základě dohody s ÚMČ Praha 11 byly dva rozhovory doplněné v roce 2021 a zohledněny v upravené zprávě.

2 Počet, struktura a rozmístění cizinců v MČ Praha 11

Cílem této části studie je poskytnout základní kvantitativní **přehled o cizincích v MČ Praha 11** v kontextu situace hl. m. Prahy a okolních městských částí tvořících jihovýchodní část hlavního města (jde o celé správní obvody Prahy 4, 10, 11, 12 a 15). Po představení datových zdrojů se zaměříme na analýzu **počtu a struktury cizinců** v celé Praze. Dále se budeme věnovat rozmístění cizinců v pražských městských částech. Následně se pozornost zaměří na MČ Praha 11, kde bude hodnocena pozice městské části v Praze, její populační vývoj, počet a struktura cizinců. Hodnocení budou členěna na cizince z Evropské unie (EU) (včetně Velké Británie) a států Evropského sdružení volného obchodu (Norsko, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko) a cizince ze třetích zemí.

2.1 Zdroje dat

Základním zdrojem o počtu cizinců v Česku jsou statistické údaje, které eviduje a poskytuje Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR (dále ŘSCP)³. Tyto údaje jsou předávány Českému statistickému úřadu (dále ČSÚ), který data každý měsíc publikuje. Volně dostupné jsou ale pouze agregované údaje za okresy Česka a správní obvody hl. m. Prahy. Od roku 2013 jsou dostupná data také za městské části hl. m. Prahy.

Tyto údaje jsou ovšem z územního hlediska hrubé a neumožňují detailní pohled a podrobnou územní diferenciaci koncentrací cizinců v rámci rezidenčních čtvrtí. Pro identifikaci a studium koncentrace bydlení cizinců je potřeba mít údaje za co nejmenší územní jednotky. Údaje za základní sídelní jednotky (ZSJ), které takovou podrobnost nabízejí, je možné získat ze Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB), které se ovšem koná pouze jednou za 10 let a data z roku 2011 jsou již nyní neaktuální.

Analýza cizinců na území MČ Praha 11 využila neveřejná data z databáze spravované Ředitelstvím služby cizinecké policie (ŘSCP) ČR za roky 2012 a 2019 (vždy jde počet cizinců k 31. prosinci daného roku, respektive 1. lednu roku následujícího). Databáze ŘSCP obsahuje všechny evidované cizince v Česku se základními informacemi jako je občanství, věk, pohlaví, typ pobytu a adresa bydliště. Vzhledem k ochraně individuálních dat jsou údaje agregované za ZSJ⁴ (v případě ZSJ s méně než 10ti cizinci nejsou uváděné přesné počty cizinců). Pro

³ Data zahrnují cizince s platným povolením k pobytu (trvalý, přechodný, dočasný pobyt a pobyt azylanta). Nezahrnují neregistrované občany Evropské unie a cizince, kteří v Česku pobývají bezvízově, tj. zpravidla krátkodobě. V analýze se nicméně věnujeme těm cizincům, kteří dlouhodoběji pobývají na území Česka a účastní se běžného veřejného života. Naopak, počty občanů zemí EU s potvrzením o přechodném pobytu a jejich rodinní příslušníci, kteří nejsou sami občané zemí EU, s povolením k přechodnému pobytu, jsou v datech ŘSCP a potažmo ČSÚ nadhodnoceny, jelikož tyto osoby ukončení pobytu na území ČR zpravidla nehlásí a nedochází tak k jejich deregistraci.

⁴ Základní sídelní jednotka (ZSJ) představuje funkčně a/nebo urbanisticky homogenní územní jednotku a nejmenší území, za něž jsou dostupná vybraná data šetřená ČSÚ (podrobněji viz https://www.czso.cz/csu/rso/zsj_rso). Území měst je skladebné ze ZSJ. V Česku je přes 23 tisíc ZSJ. Pro obecnou identifikaci základních sídelních jednotek (ZSJ) v prostoru města doporučujeme použít Mapu základních sídelních jednotek ČSÚ <https://apl.czso.cz/irso4/mproj2.jsp?pid=2&kodcis=47>. Pro použití v této analýze jsme připravili Přílohu 9.4, která uvádí názvy a územní vymezení ZSJ v MČ Praha 3.

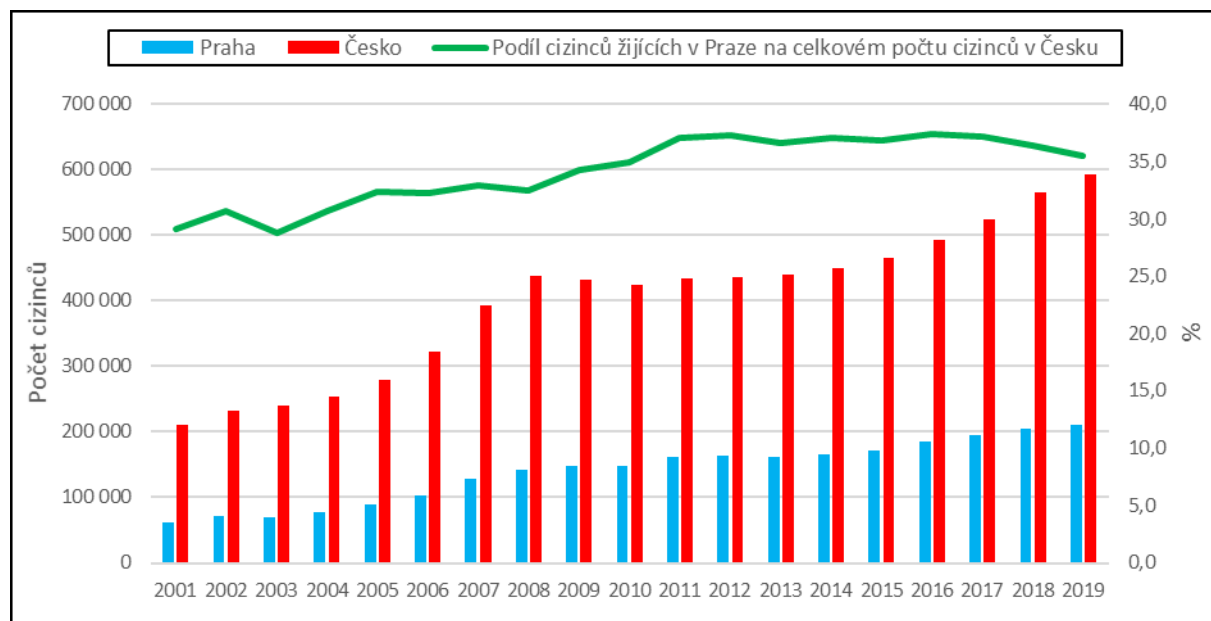
dlouhodobější porovnání na úrovni celého Česka a Prahy pracujeme s daty, které poskytuje ČSÚ.

Ani kvalitní databáze ŘSCP nemusí vždy přesně zobrazovat reálný stav. Na uvedených adresách mohou být cizinci pouze evidováni, ale reálně zde nebydlí. Na území MČ Praha 11 na adrese Cigánkova 1861/2 sídlí Oddělení pobytu cizinců Praha II, Ministerstva vnitra s působností pro územní obvody⁵ Praha 4, 5 a 10. Na adrese oddělení bylo v roce 2019 evidováno 1,3 tis. cizinců. Jde o adresu, kde jsou evidováni všichni cizinci, kteří nemají v územních obvodech Prahy 4, 5 a 10 evidovanou adresu, a nemusí proto bydlet na území MČ Praha 11. V analýze Prahy 11 a jihovýchodní Prahy jsme proto od cizinců registrovaných na této adrese abstrahovali, tj. nebyli zahrnuti do hodnocení.

2.2 Vývoj počtu cizinců v Praze

Počet cizinců v Praze a obecně v Česku se v posledních dvaceti letech zvyšoval (Obrázek 2.1). V 90. letech dvacátého století se v souvislosti s privatizací, liberalizací mezinárodního obchodu a internacionalizací trhu práce začali do Prahy nejdříve stěhovat cizinci s vyšším sociálním postavením (ze západní Evropy a USA), jako řídící a vysoce kvalifikovaní pracovníci nadnárodních společností, následováni početně významnějšími skupinami cizinců ze střední a východní Evropy a Asie, kteří nacházeli práci v méně kvalifikovaných profesích s nižší mzdou (Sýkora 2001). Česko se stalo cílovou imigrační zemí pro migranty přicházející do Česka zejména za účelem realizace ekonomických aktivit (Drbohlav a kol. 2010). Především z důvodu nabídky pracovních a také studijních příležitostí je pro cizince jednoznačně nejatraktivnějším regionem Česka Praha, ve které se koncentruje více než 1/3 všech evidovaných cizinců (k 31. 12. 2019 bylo 35,5 % ze všech cizinců koncentrováno v Praze).

Obrázek 2.1: Vývoj počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2001 až 2019

Zdroj: ČSÚ

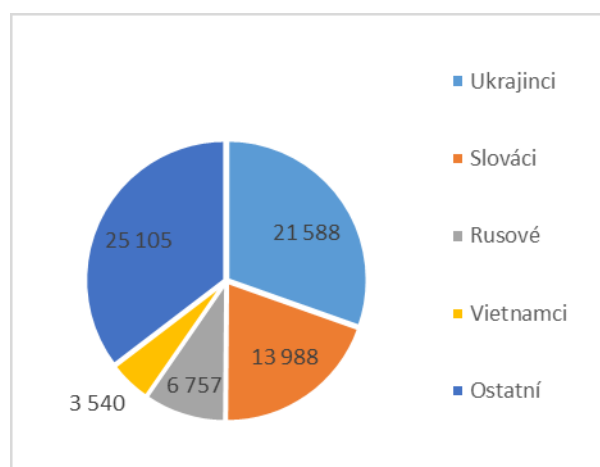
⁵ V Praze je 10 územních obvodů a 22 správních obvodů.

Nejvyšší dynamika růstu počtu cizinců byla patrná v letech 2002-2008, a to v souvislosti s ekonomickým růstem a vstupem České republiky do Evropské Unie. Mezi lety 2008-2013 počet cizinců v Praze stagnoval, neboť v důsledku ekonomického útlumu došlo k poklesu nabídky pracovních míst, což se projevilo v mírném poklesu celkového počtu cizinců žijících v Česku. Od roku 2014 do roku 2019 včetně se zvedla dynamika růstu počtu cizinců v Praze i v celém Česku ve spojení s růstem ekonomiky a poptávkou po pracovnících.

Počet cizinců žijících v Praze se od roku 2001 více než ztrojnásobil a nyní cizinci tvoří necelých 16 % z celkové populace hlavního města. Ve srovnání s ostatními evropskými městy, jako je Vídeň či Mnichov, je ovšem podíl cizinců v Praze stále relativně nízký. Z důvodu vysoké poptávky po pracovní síle a atraktivitě Prahy můžeme do budoucna očekávat další zvyšování počtu cizinců. Je patrné, že od roku 2002 Praha populačně rostla pouze díky převaze přistěhovalých cizinců nad vystěhovalými. Migrační saldo českých občanů je v posledních letech spíše záporné, kdy převažuje počet vystěhovalých obyvatel nad přistěhovalými. Češi se stěhují především do rodinných domů za administrativními hranicemi Prahy a do města dojíždějí za prací, studiem a zábavou. Přírozený přírůstek obyvatel (rozdíl mezi počtem narozených a zemřelých) v Praze v posledních letech roste, jeho význam pro populační růst je nicméně stále mnohem nižší než úroveň migrace. Populační prognózy předpokládají, že se počet obyvatel Prahy v budoucnu bude nadále zvyšovat (Brabec 2019, ČSÚ 2019). Hlavní hybnou silou populačního přírůstku budou i nadále především cizinci. Praha a její městské části by se proto měly připravit na zvyšování počtu cizinců i na proměny v jejich struktuře.

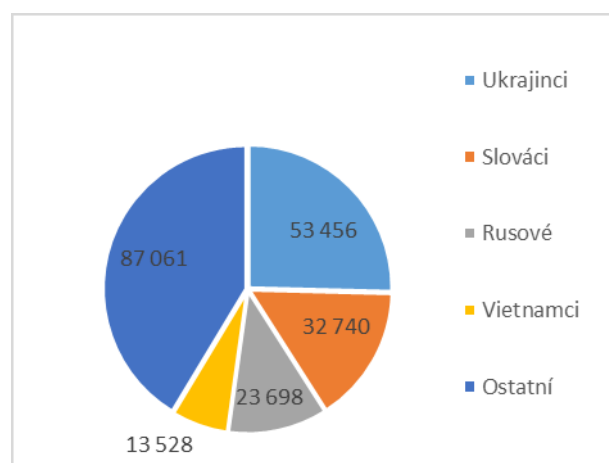
V roce 2002 bylo v Česku i Praze nejvíce cizinců z Ukrajiny, Slovenska, Ruska a Vietnamu. Do roku 2019 se struktura cizinců výrazně nezměnila a cizinci z těchto 4 států jsou dlouhodobě jasně nejpočetnější (Obrázky 2.2 a 2.3). Je ovšem patrné, že dochází k významnému růstu cizinců z ostatních států. V Praze je struktura cizinců podle státní příslušnosti obdobná jako v celém Česku. Koncentruje se zde jednoznačně nejvíce cizinců ze západní Evropy a USA, relativně více cizinců z Ruska a Ukrajiny, méně zase z Vietnamu, Slovenska a Polska.

Obrázek 2.2: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2002

Zdroj: ČSÚ

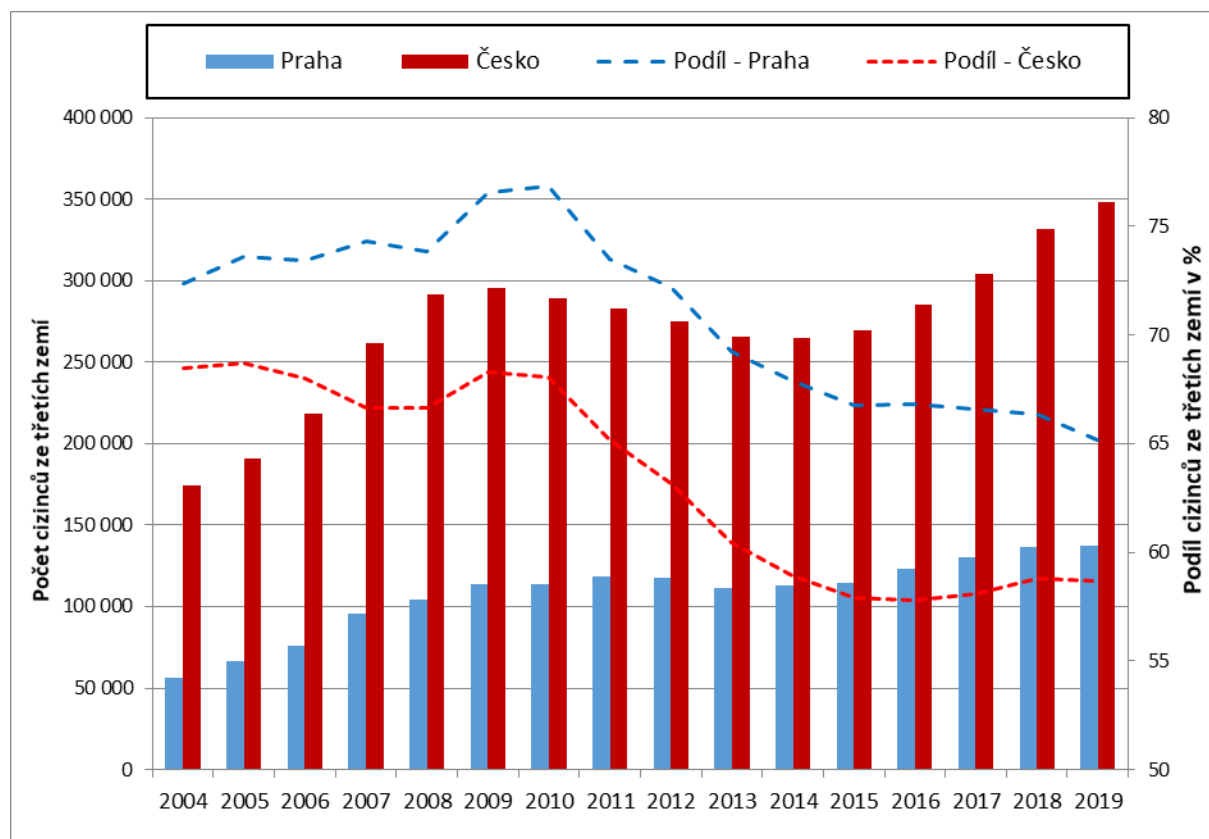
Obrázek 2.3: Počet cizinců podle občanství v Praze v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Mezi lety 2019 a 2012 se počet obyvatel Prahy zvýšil o více než 6 %, zatímco počet cizinců narostl o 37 % (Tabulka 2.1, 2.2). Je patrné, že dochází k vyšší dynamice přírůstku cizinců z EU než cizinců ze třetích zemí. Je to způsobeno dynamičtějším růstem počtu cizinců ze Slovenska (39% přírůstek), ale také z dalších postsocialistických států Evropské unie, jako je Rumunsko (zvýšení o více než 337 %), Bulharsko (74% přírůstek), Maďarsko (487% přírůstek), Lotyšsko (142% přírůstek) či Polsko (43% přírůstek). Rychlejší růst občanů těchto států a nižší dynamika přírůstku cizinců z Ukrajiny (19% přírůstek), Vietnamu (26% přírůstek) či Ruska (27% přírůstek) vede od roku 2010 k výraznému poklesu podílu cizinců ze třetích zemí (mimo EU) na celkovém počtu cizinců, a to jak v celém Česku, tak v Praze (Obrázek 2.4). Je to ovlivněno faktem, že občanské států EU nemusí, oproti občanům třetích zemí, žádat o pracovní víza. Dále je patrné, že v posledních letech dochází k poměrně významnému nárůstu počtu z cizinců z jižních států EU (150% přírůstek), kde dlouhodobě přetrvává vysoká nezaměstnanost. Počet cizinců z Řecka se zvýšil o 146 %, Španělska pak o 98 %. V posledních letech dochází také k poměrně významnému růstu počtu západních cizinců z ekonomicky nejvyspělejších zemí (66% přírůstek), tedy cizinců ze západních států EU, jako je Francie (103% přírůstek), Spojené království (54% přírůstek) či Belgie (48% přírůstek), ale také z USA (29% přírůstek). Vysoké přírůstky jsou patrné také u cizinců ze států s vysokým populačním růstem, jako je Indie (346% přírůstek), Nepál (384% přírůstek), Filipíny (197% přírůstek) nebo Turecko (142%).

Obrázek 2.4: Vývoj počtu cizinců ze třetích zemí a jejich podílu na celkovém počtu cizinců v Praze a Česku v letech 2004 až 2019

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 2.1: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019

	2012	2019	Index změny
Počet obyvatel	1 246 780	1 324 277	106,2%
Počet cizinců	152 273	209 193	137,4%
Občané zemí EU a ESVO ⁶	45 247	71 353	157,7%
Občané ze třetích zemí	107 026	137 840	128,8%
Západní cizinci ⁷	17 838	26 450	148,3%
Západní cizinci (bez jižních států ⁸)	15 242	21 175	138,9%
Ukrajina	45 094	53 773	119,2%
Slovensko	22 789	31 666	139,0%
Rusko	18 758	23 872	127,3%
Vietnam	10 536	13 313	126,4%
Čína	3 842	5 235	136,3%
Bulharsko	2 812	4 902	174,3%
Rumunsko	1 041	4 546	436,7%
USA	3 194	4 431	138,7%
Německo	3 196	4 055	126,9%
Spojené království	2 910	4 491	154,3%
Kazachstán	2 613	3 957	151,4%
Polsko	2 458	3 510	142,8%
Francie	1 934	3 030	156,7%
Itálie	1 668	3 155	189,1%
Bělorusko	1 918	2 634	137,3%
Maďarsko	480	2 818	587,1%
Indie	605	2 697	445,8%
Srbsko	1 444	1 803	124,9%
Uzbekistán	1 229	1 719	139,9%
Moldavská republika	2 151	1 513	70,3%
Chorvatsko	1 246	1 569	125,9%
Turecko	596	1 446	242,6%
Korejská republika	601	1 237	205,8%
Španělsko	522	1 032	197,7%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: uvedené jsou skupiny podle státního občanství, kde počet v roce 2019 přesahoval 1000

⁶ Evropské sdružení volného obchodu. Členové jsou Norsko, Island, Švýcarsko a Lichtenštejnsko

⁷ Státy Evropské Unie před rozšířením v roce 2014, státy Evropského sdružení volného obchodu, Spojené státy americké, Kanada, Austrálie, Nový Zéland

⁸ Itálie, Řecko, Španělsko, Portugalsko

Tabulka 2.2: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v Praze v letech 2012 a 2019 (seřazené podle dynamiky přírůstku)

	2012	2019	Index změny
Maďarsko	480	2818	587,1%
Nepál	49	237	483,7%
Indie	605	2 697	445,8%
Rumunsko	1 041	4 546	436,7%
Kosovo	57	213	373,7%
Bangladéš	81	264	325,9%
Portugalsko	115	371	322,6%
Filipíny	254	755	297,2%
Brazílie	163	474	290,8%
Sýrie	209	568	271,8%
Mexiko	174	435	250,0%
Řecko	291	717	246,4%
Turecko	596	1 446	242,6%
Lotyšsko	128	310	242,2%
Írán	171	395	231,0%
Kolumbie	103	231	224,3%
Korejská republika	601	1 237	205,8%
Egypt	232	468	201,7%
Jižní Afrika	107	212	198,1%
Španělsko	522	1 032	197,7%
Itálie	1 668	3 155	189,1%
Kyrgyzstán	375	691	184,3%
Bulharsko	2 812	4 902	174,3%
Slovinsko	163	282	173,0%
Ázerbájdžán	515	885	171,8%
Thajsko	368	631	171,5%
Litva	207	345	166,7%
Francie	1 934	3 030	156,7%
Spojené království	2 910	4 491	154,3%
Izrael	444	681	153,4%
Kazachstán	2 613	3 957	151,4%
Albánie	157	236	150,3%
Belgie	269	397	147,6%
Švédsko	365	536	146,8%
Finsko	186	272	146,2%
Gruzie	533	772	144,8%
Polsko	2 458	3 510	142,8%
Tunisko	287	409	142,5%
Uzbekistán	1 229	1 719	139,9%
Slovensko	22 789	31 666	139,0%
USA	3 194	4 431	138,7%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR

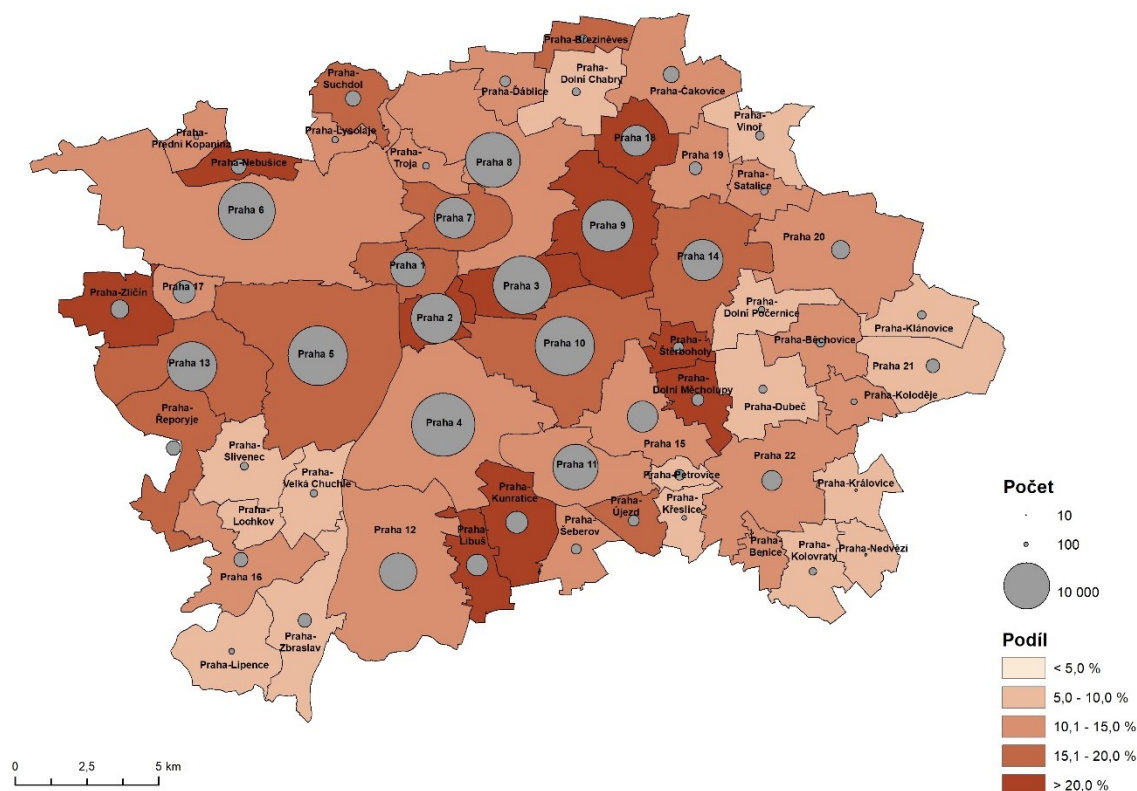
Poznámka: uvedené jsou pouze státy, kde počet v roce 2019 přesahoval 200 a přírůstek byl vyšší než v Praze jako celku

2.3 Rozmístění cizinců v Praze

Koncentrace cizinců podle městských částí v Praze ukazuje, že největší početní zastoupení cizinců je v obvodech s největší populační velikostí (MČ Praha 4, MČ Praha 10, MČ Praha 5, MČ Praha 3, MČ Praha 6, MČ Praha 8). Oblasti s největším relativním zastoupením cizinců jsou obvody s nižším počtem obyvatel v centru města (MČ Praha 1, MČ Praha 2), v oblastech, kde docházelo v posledních letech k nové rezidenční výstavbě (MČ Praha-Štěrboholy, MČ Praha-Kunratice, MČ Praha-Dolní Měcholupy, MČ Praha-Zličín) a v městských částech, kde se nacházejí ubytovny (MČ Praha 18, MČ Praha-Dolní Měcholupy) (Obrázky 2.5 a 2.6).

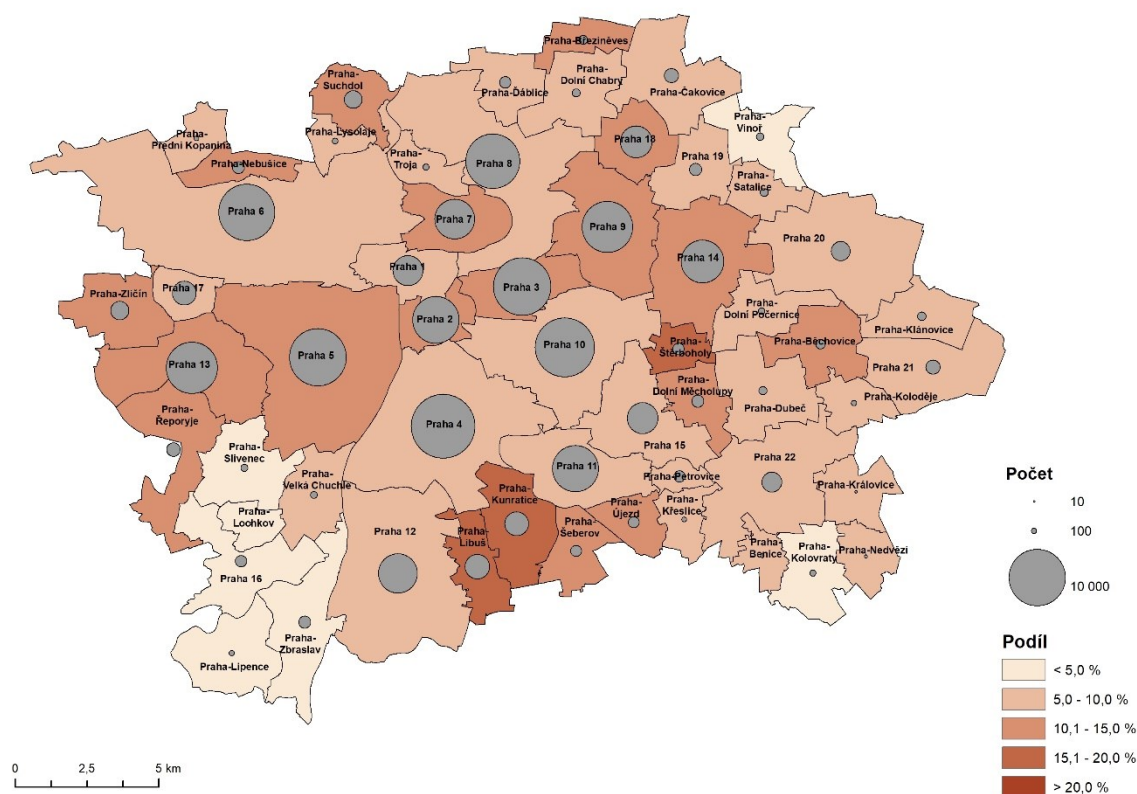
Cizinci z Ukrajiny a Slovenska jsou na území Prahy rozmístěni poměrně rovnoměrně. Naopak Vietnamci se vyznačují vyšší územní koncentrací, a to především v jižní až jihovýchodní části Prahy v okolí obchodního a kulturního centra SAPA v Praze-Libuši. Cizinci ze západní Evropy a USA žijí především v centru Prahy a tradičně prestižnějších lokalitách v obvodech MČ Praha 2 (Vinohrady) a MČ Praha 6 (vilové čtvrtě Ořechovka nebo Hanspaulka) nebo v nově postavených lokalitách, mezi něž patří například Malá Šárka v MČ Praha-Nebošice.

Obrázek 2.5: Počet a podíl cizinců v pražských městských částech v roce 2019

Zdroj: ŘSCP ČR

Obrázek 2.6: Počet a podíl cizinců ze třetích zemí v městských částech Prahy v roce 2019

Zdroj: ŘSCP ČR

2.4 Pozice Prahy 11 v rámci Prahy – populační vývoj a počet cizinců

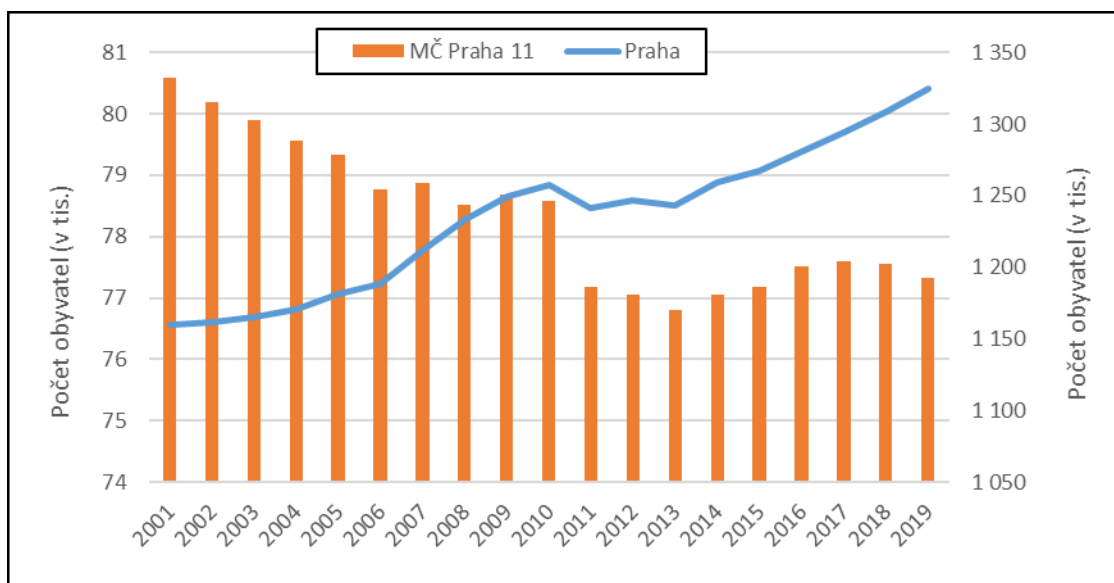
MČ Praha 11 s 77 tis. obyvateli patří mezi větší pražské městské části (k 31. 12. 2019 zde žilo celkem 77 324 obyvatel a Praha 11 tak byla 6. největší pražská městská část). Území MČ Praha 11 tvoří především velké sídliště Jižní město postavené v období socialismu. Nalezneme zde ovšem také lokality se zástavbou rodinnými domy i několik nově postavených bytových domů z posledních let.

Počet obyvatel MČ Praha 11 mezi roky 2001 a 2019 poklesl o přibližně 3,3 tis. (4% úbytek) (Obrázek 2.7). MČ Praha 11 patří v kontextu ostatních městských částí mezi výjimku, protože v tomto období se počet obyvatel celé Prahy zvýšil o více než 164 tis. (přírůstek přibližně o 14 %). Od roku 2006 je v Praze i ve většině městských částí patrný kladný přirozený přírůstek, který je způsobený relativním zvýšením plodnosti a vstupem populačně slabších generací z 30. let 20. století do vyššího věku, čímž se snižuje počet a podíl zemřelých (Obrázek 2.8). MČ Praha 11 se kontextu ostatních městských částí vyznačuje rovněž starší věkovou strukturou (průměrný věk 44,6 let oproti pražskému průměru 41,9 let).

Pokles obyvatel v MČ Praha 11 byl primárně způsoben převahou počtu vystěhovalých nad přistěhovalými. Důvodem je jednak relativně nižší bytová výstavba v městské části a jednak generační obměnou sídliště Jižní město, které bylo vystavěno v 70. letech 20. století, kdy se v první dekádě 21. století dostali do věku vystěhování děti prvních obyvatel sídliště. Na úrovni městských částí v Praze je hlavním faktorem populačního vývoje především objem nové

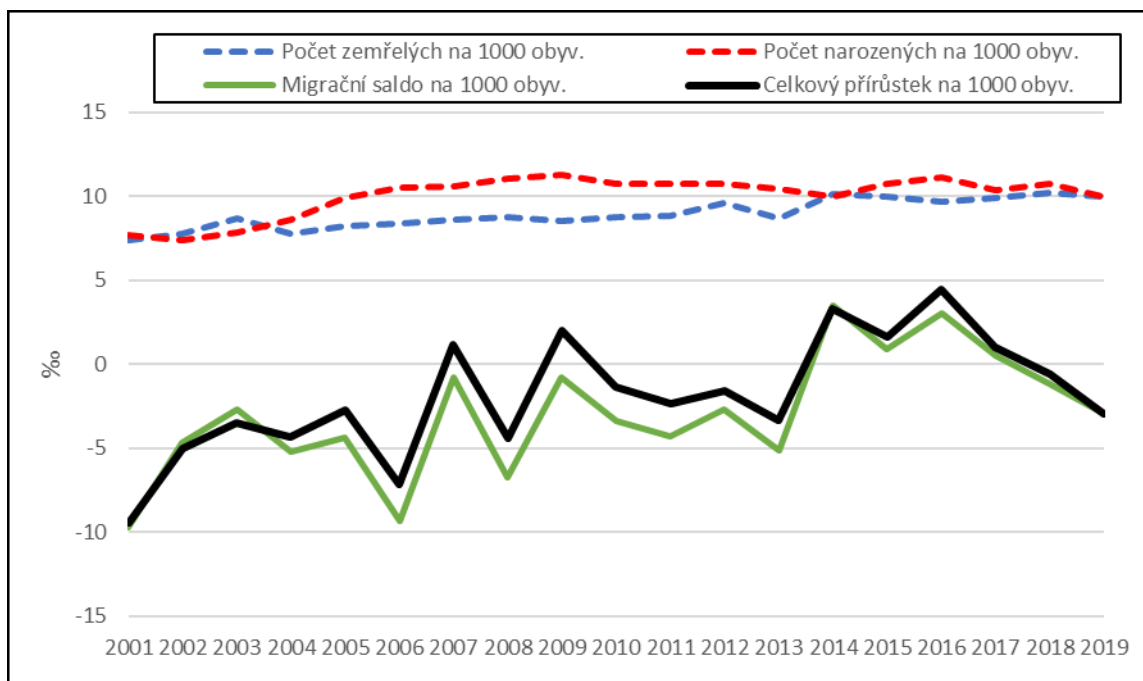
bytové výstavby, věkové složení populace a podíl cizinců v populaci. Na území MČ Praha 11 probíhá relativně nižší bytová výstavba oproti jiným pražským městským částem. V letech 2004 až 2019 se na Praze 11 průměrně každoročně postavilo 1,42 bytů na 1 000 obyvatel. V celé Praze to bylo 4,8 bytů na 1 000 obyvatel, tj. třikrát víc než v MČ Praha 11.

Obrázek 2.7: Vývoj počtu obyvatel v Praze a v MČ Praha 11 v letech 2001 až 2019

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 2.8: Vývoj hrubých měr v MČ Praha 11 v letech 2001 až 2019

Zdroj: ČSÚ

V kontextu okolních správních obvodů je patrné, že MČ Praha 11 byla jedinou městskou částí v jihovýchodní části Prahy, kde od roku 2001 došlo k poklesu obyvatel (Tabulka 2.3). Nejdynamičtější populační přírůstek byl patrný u menších městských částí s relativně vysokou mírou nové rezidenční výstavby, jako jsou MČ Praha-Křeslice či Praha-Dolní Měcholupy. Nejvyšších populačních přírůstků dosahovaly MČ ve SO Praha 15, naopak jen mírní růst dosahovaly populačně velké SO Praha 10 a Praha 4.

Tabulka 2.3: Vývoj počtu obyvatel v MČ jihovýchodní části Prahy v letech 2001 a 2019

	Počet obyvatel			Index změny mezi lety 2001 a 2019	Průměrný každoroční počet dokončených bytů na 1000 obyvatel
	2001	2011	2019		
Praha 11	80 586	77 170	77 324	96,0%	1,42
Praha-Křeslice	351	904	1 117	318,2%	15,00
Praha-Šeberov	1 725	2 980	3 309	191,8%	6,52
Praha-Újezd	1 827	2 819	3 498	191,5%	8,92
Praha 4	130 196	127 723	132 068	101,4%	2,61
Praha-Kunratice	5 746	8 361	10 023	174,4%	7,49
Praha 10	107 713	108 998	110 571	102,7%	3,51
Praha 12	54 369	54 426	57 821	106,3%	3,68
Praha-Libuš	7 944	9 674	10 623	133,7%	6,19
Praha 15	27 162	30 954	34 720	127,8%	8,84
Praha-Dolní Měcholupy	1 120	2 365	3 314	295,9%	29,61
Praha-Dubeč	1 997	3 393	4 023	201,5%	12,43
Praha-Petrovice	6 025	6 041	6 035	100,2%	0,43
Praha-Štěrboholý	952	2 041	2 367	248,6%	11,88
Jihovýchod Prahy – celkem	427 713	437 849	456 813	106,8%	3,93
Praha – celkem	1 160 118	1 241 664	1 324 277	114,2%	4,80

Zdroj: ČSÚ

Poznámka: Počet obyvatel v roce 2019 zahrnuje i cizince registrované na adrese Cigánkova 1861/2, kde sídlí Oddělení pobytu cizinců Praha II, Ministerstva vnitra (viz část 2.1).

Populační vývoj pražských MČ je v posledních letech silně ovlivněn růstem počtu cizinců. Cizinci jsou mnohem mobilnější než většinová populace. Dlouhodobě je v Praze přibližně 40-50 % ze všech migračních pohybů uskutečňováno cizinci⁹.

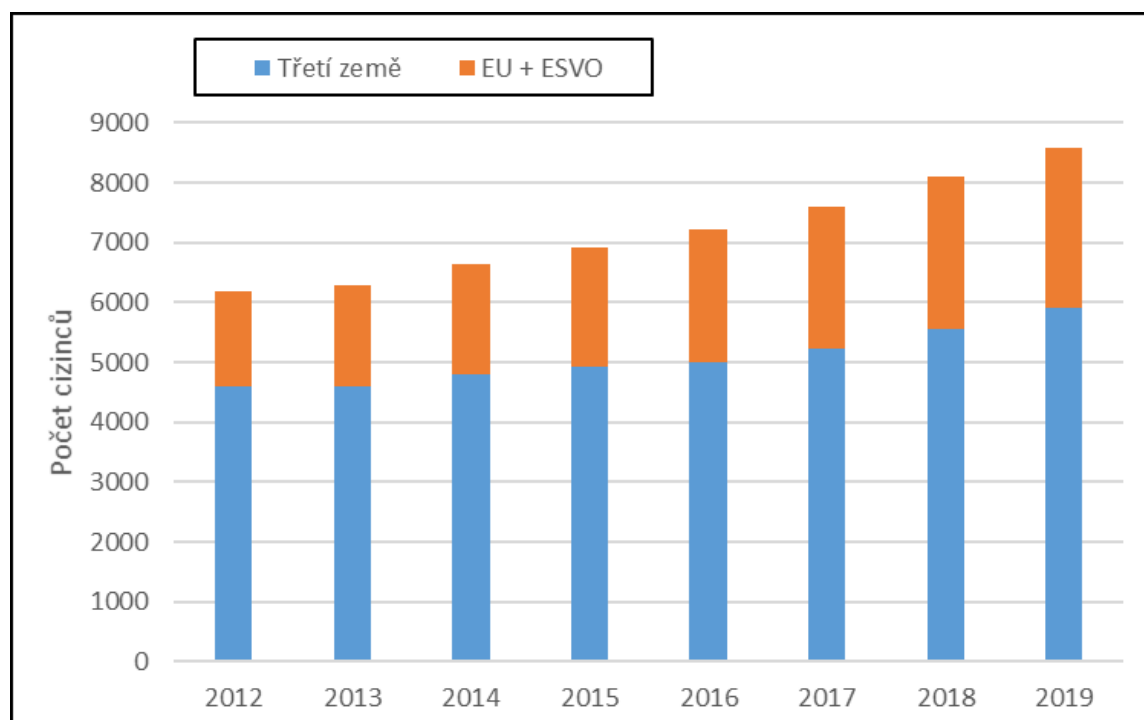
⁹ Vysoký podíl cizinců v migračních pohybech je dán tím, že Češi se obecně málo stěhují. Naopak u cizinců je mnohem vyšší migrační fluktuace, než u většinového obyvatelstva. To je dáno podstatou zahraniční migrace a hledáním bydlení v místě destinace. V českém kontextu je to navíc umocněno ekonomickou podmíněností migrace a přítomnosti cizinců v Česku, spojenou s častým vnitřním stěhováním podle dostupnosti pracovních příležitostí, bydlení a měnící se výší příjmů. V budoucnu lze očekávat, že se bude podíl cizinců na celkové migraci ještě zvyšovat. Do věku, kdy se nejvíce migruje, budou totiž vstupovat populačně slabší ročníky občanů České republiky, narození v letech 1992-2004. Naopak, podíl cizinců v populaci narůstá, a tím i jejich podíl na vnitřní migraci.

K 31. 12. 2019 bylo v MČ Praha 11 evidováno 8 568 cizinců (resp. celkem šlo o 9 852 cizinců, 1 284 cizinců bylo vyřazeno z důvodu pouhé evidence a na adrese Cigánkova 1861/2, kde cizinci reálně nebydlí). V pořadí pražských městských částí se jedná o 10. nejvyšší počet cizinců. Z hlediska podílu cizinců na počtu obyvatel je MČ Praha 11 pod celopražským průměrem. Zatímco v Praze byl v roce 2019 podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu 15,8 %, v MČ Praha 11 to bylo jen 11,3 %. V pořadí pražských městských částí se jednalo o 34. příčku. V posledních letech byl patrný růst počtu cizinců v celé Praze a MČ Praha 11 nebyla výjimkou, kdy se zde počet cizinců mezi lety 2012 a 2019 zvýšil o 39 %. Dynamika přírůstku byla prakticky stejná jako v celé Praze. Stejně jako v Praze i v MČ Praha 11 dynamičtěji rostl počet cizinců z EU oproti cizincům ze třetích zemí (Obrázek 2.9).

Ve stejném období mezi lety 2012-2019 počet občanů ČR v městské části Praha 11 poklesl o 2110, tj. o 3 %, přičemž celkový počet obyvatel stagnoval (změna z 77 051 v roce 2012 na 77 324 v roce 2019, což znamená přírůstek o 0,4 %). Růst počtu cizinců tak nahrazuje úbytky populace občanů ČR a zajišťuje stabilitu počtu obyvatel v městské části Praha 11.

Relativně nižší podíl cizinců se ukazuje i při porovnání MČ Praha 11 s okolními MČ jihovýchodní části Prahy (Tabulka 2.4). Nižší podíl i menší dynamika přírůstku byla patrná především v menších městských částech lokalizovaných východně od Prahy 11 jako MČ Praha-Křeslice a Praha-Petrovice či Praha-Dubeč. Naopak vyšší podíl je patrný v MČ Praha-Libuš, kde se koncentrují cizinci z Vietnamu (z důvodu lokalizace areálu Sapa), a Praha-Štěrboholy a Praha-Kunratice, kde v posledních letech probíhala významná developerská výstavba nových bytů pro prodej do soukromého vlastnictví, a mezi kupující patřili i cizinci.

Obrázek 2.9: Vývoj počtu cizinců v MČ Praha 11 v letech 2012 a 2019

Zdroj: ŘSCP ČR

Tabulka 2.4: Vývoj počtu a podílu cizinců v městských částech jihovýchodní části Prahy v letech 2012 až 2019

	Počet cizinců			Podíl cizinců na celkové populaci	
	2012	2019	Index změny mezi lety 2012 a 2019	2012	2019
Praha 11	6 185	8 568	139%	8,0%	11,3%
Praha-Křeslice	108	102	94%	11,3%	9,1%
Praha-Šeberov	405	476	118%	13,5%	14,4%
Praha-Újezd	389	519	133%	13,8%	14,8%
Praha 4	13 739	19 311	141%	10,8%	14,6%
Praha-Kunratice	1 829	2 392	131%	20,9%	23,9%
Praha 10	12 689	16 811	132%	11,6%	15,2%
Praha 12	4 150	6 438	155%	7,6%	11,1%
Praha-Libuš	1 521	2 224	146%	15,6%	20,9%
Praha 15	3 124	4 466	143%	10,1%	12,9%
Praha-Dolní Měcholupy	489	679	139%	20,5%	20,5%
Praha-Dubeč	249	347	139%	7,0%	8,6%
Praha-Petrovice	424	540	127%	7,0%	8,9%
Praha-Štěřboholy	495	541	109%	24,1%	22,9%
Jihovýchod Prahy – celkem	45 841	64 698	141%	10,5%	14,2%
Praha – celkem	152 273	209 193	137%	12,2%	15,8%

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní zpracování

2.5 Struktura cizinců z hlediska státního občanství

Struktura cizinců v MČ Praha 11 se výrazně neliší od celopražského průměru (Obrázky 2.10 a 2.11, Tabulka 2.5). Ukrajinci jsou s 28 % nejpočetnější skupinou a jejich podíl je jen mírně vyšší, než je celopražský průměr. Druhou jsou pak cizinci z Vietnamu, jejichž podíl je více než dvakrát vyšší než je celopražský průměr. Mírně vyšší je pak i podíl Slováků, Bulharů a Rumunů. Naopak, v MČ Praha 11 se koncentruje relativně méně cizinců z Ruska a ze států Západní Evropy (především z Německa a Francie) a USA. Obecně platí, že Rusové a západní cizinci, kteří mají vyšší finanční zdroje, se v Praze koncentrují především v lokalitách s novou výstavbou bytových a rodinných domů. Ukrajinci, Slováci a Vietnamci, kteří mají v průměru nižší příjmy a vlastní kapitálové prostředky, zase bydlí více na sídlištích a ubytovnách.

Podíl cizinců z EU a ESVO na celkovém počtu cizinců v MČ Praha 11 byl v roce 2019 29,2 %. V celopražském kontextu se jedná o podprůměrné číslo (v Praze jde o 34,8 %). Na celkovém počtu cizinců z EU a ESVO se podílejí z 52 % cizinci ze Slovenska, kterých bylo v roce 2019 celkem 1 395. Když pomineme Slováky, tak se v MČ Praha 11 koncentruje více cizinců z východoevropských států EU, z Bulharska (246) a Rumunska (234) či Polska (139) a Maďarska (127). Cizinců ze třetích zemí bylo na území MČ Praha 11 nejvíce z Ukrajiny (1 417), Vietnamu (532), Ruska (886) a Číny (151).

Tabulka 2.5: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v MČ Praha 11 (2012-2019)

	2012	2019	Index změny
Počet obyvatel	77 006	76 040	98,7%
Počet cizinců	6 185	8 568	138,5%
EU a ESVO	1 581	2 659	168,2%
Cizinci ze 3. zemí	4 604	5 909	128,3%
Ukrajina	1 670	2 541	152,2%
Vietnam	1 325	1 522	114,9%
Slovensko	993	1 395	140,5%
Ruská federace	580	583	100,5%
Bulharsko	96	246	256,3%
Rumunsko	47	234	497,9%
Čína	155	196	126,5%
Maďarsko	11	139	1263,6%
Polsko	96	127	132,3%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR, vlastní zpracování

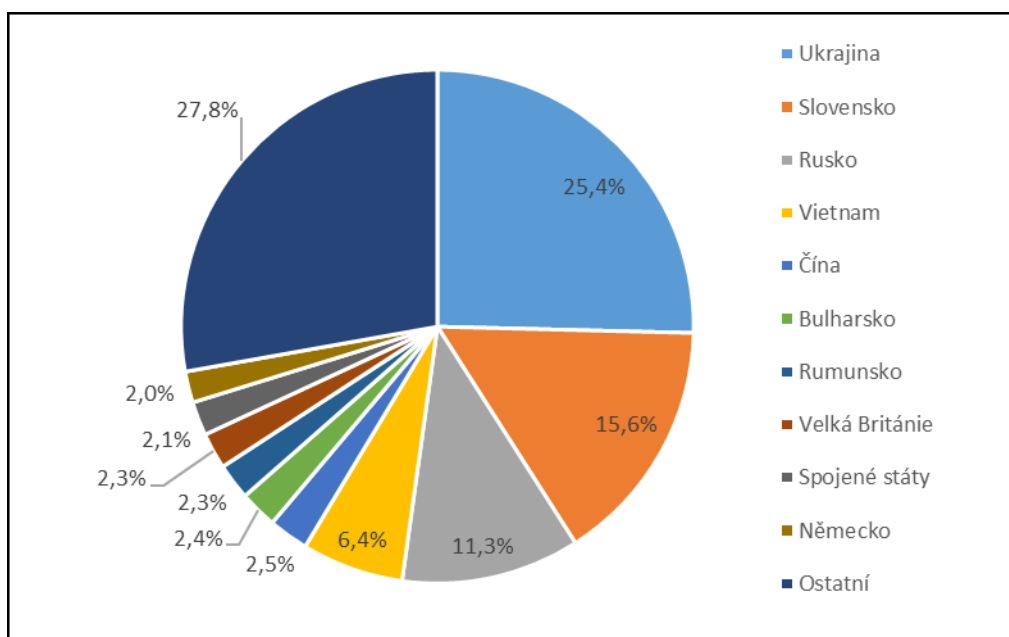
Poznámka: uvedené jsou skupiny podle státního občanství, kde počet v roce 2019 přesahoval 300

Tabulka 2.6: Podíl cizinců celkem, podíl cizinců ze 3. zemí a podíl cizinců ze zemí EU a ESVO v Praze 11 v letech 2012 a 2019

	Praha 11		Praha	
	2012	2019	2012	2019
EU a ESVO	2,1%	3,5%	3,6%	5,4%
Cizinci ze 3. zemí	6,0%	7,8%	8,6%	10,4%
Celkem	8,0%	11,3%	12,2%	15,8%

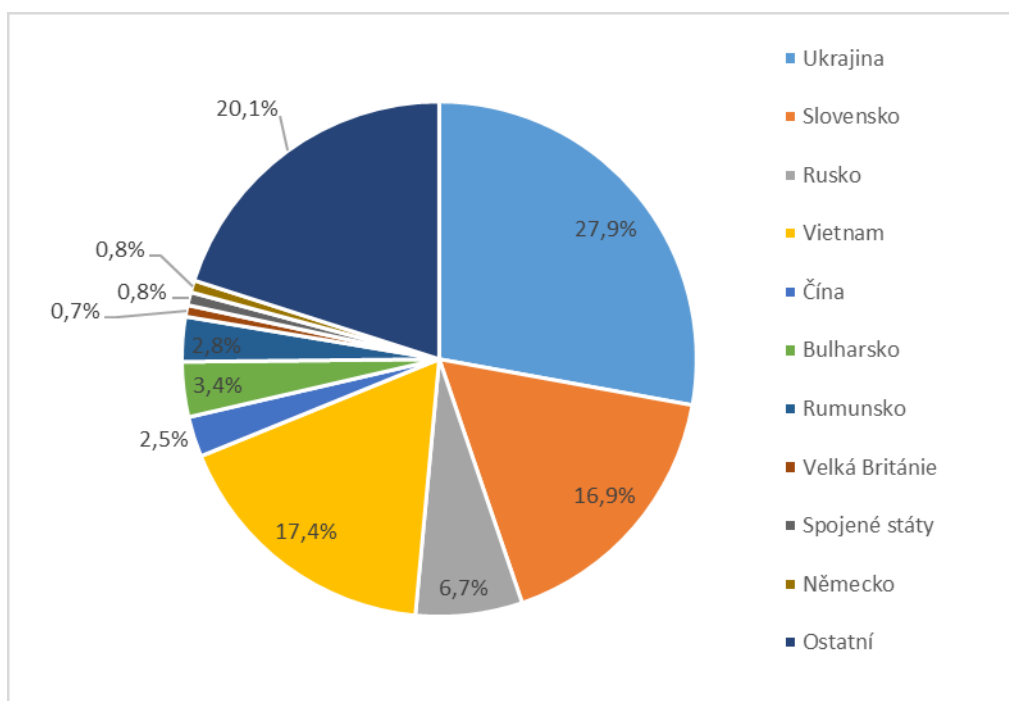
Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní zpracování

Obrázek 2.10: Struktura cizinců podle občanství v Praze v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Obrázek 2.11: Struktura cizinců podle občanství v MČ Praha 11 v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2.7: Vývoj počtu cizinců podle státního občanství v jihovýchodní části Prahy (2012-2019)

	2012	2019	Index změny
Počet obyvatel	438 538	455 529	103,9%
Počet cizinců	45 796	63 414	138,5%
EU a ESVO	13 241	19 530	147,5%
Cizinci ze 3. zemí	32 555	43 884	134,8%
Ukrajina	13 073	17 828	136,4%
Slovensko	7 858	10 233	130,2%
Vietnam	6 432	7 762	120,7%
Ruská federace	4 127	5 732	138,9%
Čína	1 523	1 873	123,0%
Rumunsko	423	1 475	348,7%
Bulharsko	730	1 309	179,3%
Kazachstán	654	1 113	170,2%
Polsko	799	1 061	132,8%
Spojené království	698	955	136,8%
Maďarsko	126	867	688,1%
Spojené státy	586	797	136,0%
Německo	722	773	107,1%
Indie	208	713	342,8%
Bělorusko	532	682	128,2%
Srbsko	453	522	115,2%
Moldavsko	682	518	76,0%
Itálie	248	499	201,2%
Chorvatsko	395	431	109,1%
Uzbekistán	264	391	148,1%
Francie	239	372	155,6%
Mongolsko	258	342	132,6%
Filipíny	154	321	208,4%
Severní Makedonie	258	311	120,5%

Zdroj: ČSÚ a ŘSCP ČR, vlastní zpracování

Poznámka: uvedené jsou skupiny podle státního občanství, kde počet v roce 2019 přesahoval 300

Tabulka 2.8: Podíl cizinců celkem, podíl cizinců ze 3. zemí a podíl cizinců ze zemí EU a ESVO v jihovýchodní části Prahy v letech 2012 a 2019

	JV Praha		Praha	
	2012	2019	2012	2019
EU a ESVO	3,0%	4,4%	3,6%	5,4%
Cizinci ze 3. zemí	7,4%	9,8%	8,6%	10,4%
Celkem	10,5%	14,2%	12,2%	15,8%

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní zpracování

2.6 Struktura cizinců podle věku a pohlaví

Cizinci se do Prahy stěhují primárně za prací a studiem. Z tohoto důvodu je patrné, že cizinci se oproti celé společnosti vyznačují nižším průměrným věkem a vyšším indexem maskulinity (počet mužů na počet žen) (Tabulka 2.9). Celkově v Praze připadá přibližně 120 mužů na 100 žen. V MČ Praha 11 je tento poměr trochu nižší (113 mužů na 100 žen). Je to způsobené nižší koncentrací cizinců z vyspělejších států EU či USA, u kterých je index maskulinity relativně vyšší a naopak vyšší koncentrací cizinců z Vietnamu, jejichž počet mužů a žen je prakticky vyrovnaný. Více žen než mužů nalezneme pouze u cizinců z Ruska (jak v celé Praze tak v MČ Praha 11). Je patrné, že cizinci z těchto států se do Prahy stěhují ve větší míře za studiem, o čemž vypovídá i jejich nižší průměrný věk.

Tabulka 2.9: Počet mužů a žen a průměrný věk cizinců podle státního občanství v MČ Praha 11 v roce 2019

	Mužů	Žen	Celkem	Index maskulinity	Index maskulinity – celkem v Praze	Průměrný věk
Rumunsko	142	92	234	154,3%	137,0%	32,8
Maďarsko	84	55	139	152,7%	140,1%	34,5
Bulharsko	146	100	246	146,0%	146,2%	41,0
Slovensko	725	670	1 395	108,2%	111,1%	36,9
Polsko	65	62	127	104,8%	111,4%	42,7
Vietnam	775	747	1 522	103,7%	104,6%	33,6
Ukrajina	1 291	1 250	2 541	103,3%	108,3%	34,7
Čína	99	97	196	102,1%	116,5%	37,6
Rusko	246	337	583	73,0%	76,2%	39,3
Celkem cizinců	4 556	4 012	8 568	113,6%	119,9%	36,3

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní zpracování

Zastoupení cizinců v populaci MČ Praha 11 se výrazně liší v jednotlivých věkových kategoriích (Obrázek 2.12). V porovnání s celkovou populací se cizinci v MČ Praha 11 vyznačují v podstatě stejným podílem dětí do 15 let, velmi malým zastoupením seniorů ve věku 65 let, a vyšším zastoupením ve věkové kategorii 25-44 let a mírně i v kategorii 15-24 let a 45-64 let (Tabulka 2.10; Obrázek 2.13). Proto cizinci dosahují významně nižšího průměrného věku, než je patrné u celkové populace. Mezi lety 2012 a 2019 se počet cizinců zvýšil ve všech věkových kategoriích (Tabulka 2.11). Nejvyšších relativních přírůstků bylo dosahováno u dětí do 15 let a seniorů starších 65 let. Podíl dětí na populaci cizinců se zvýšil tak, že odpovídá podílu v populaci celkem. Nárůst u seniorské populace cizinců sice zvýšil podíl seniorů, ale ten je ani ne pětina v porovnání s podílem seniorů v populaci celkem. Cizinci v MČ Praha 11 tudíž zpomalují proces stárnutí populace v této městské části.

Při porovnání věkové struktury cizinců a populace celkem v městské části Praha 11 a v hlavním městě Praze celkem se potvrdila specifika populace městské části. Populace Prahy 11 se od pražské liší především vysokým zastoupením kategorie seniorů. Populace ve věku 65 let a starší představuje čtvrtinu obyvatel Prahy 11 (24,9%) v porovnání s necelou pětinou v Praze (19%). Populace cizinců v Praze 11 se od cizinců v celé Praze liší podstatně vyšším zastoupením dětí ve věku 0-14 let (14,7% v porovnání s 10,5 % v Praze).

Tabulka 2.10: Struktura cizinců podle věku při porovnání s populací celkem v Praze 11 (2019)

Věk	Cizinci (2019)		Populace celkem (2019)		Srovnání
	Počet	%	Počet	%	
0-14	1 258	14,7%	11522	14,9%	-0,2%
15-24	724	8,5%	5 088	6,6%	1,9%
25-44	4 077	47,6%	23 275	30,1%	17,5%
45-64	2 110	24,6%	18 225	23,6%	1,1%
65+	399	4,7%	19214	24,9%	-20,2%
Celkem	8 568	100,0%	77 324	100,0%	-

Zdroj dat: ŘSCP, vlastní výpočty

Tabulka 2.11: Vývoj struktury cizinců podle věku v Praze 11 (2012 – 2019)

Věk	Praha 11 (2019)		Praha 11 (2012)		Změna 2012-19
	Počet	%	Počet	%	
0-14	1 258	14,7%	795	6,3%	8,4%
15-24	724	8,5%	666	13,3%	-4,8%
25-44	4 077	47,6%	3 173	56,5%	-8,9%
45-64	2 110	24,6%	1 321	21,6%	3,0%
65+	399	4,7%	230	2,4%	2,3%
Celkem	8 568	100,0%	6 185	100,0%	-

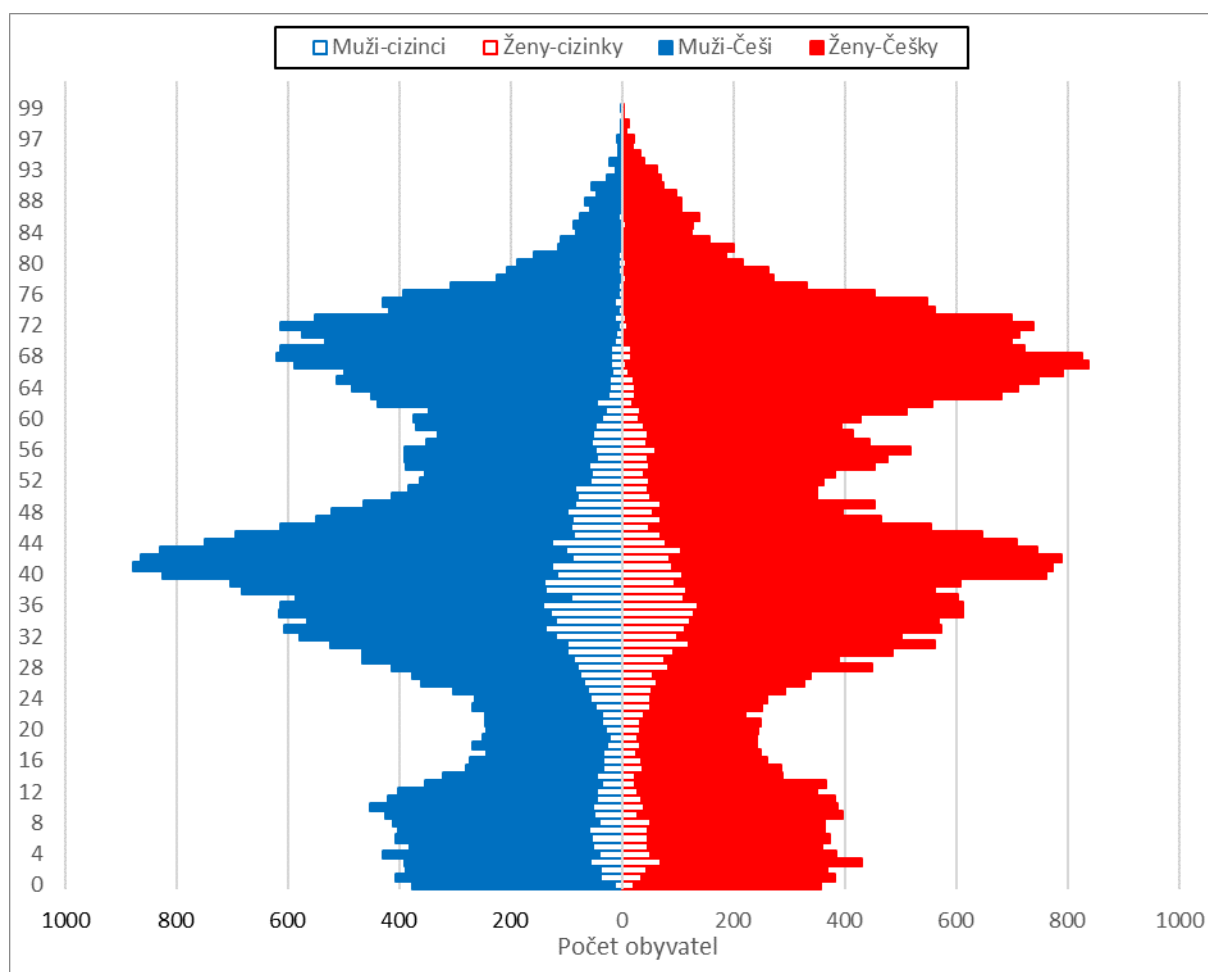
Zdroj dat: ŘSCP, vlastní výpočty

Tabulka 2.12 Věková struktura cizinců a populace celkem v Praze 11 v porovnání s Prahou

Věk	Praha 11 (2019)				Praha (2020)				Porovnání	
	Cizinci	Celkem	Cizinci	Celkem	Cizinci	Celkem	Cizinci	Celkem	Cizinci	Celkem
0-14	1 258	11 522	14,7%	14,9%	22949	212 824	10,5%	15,9%	4,2%	-1,0%
15-24	724	5 088	8,5%	6,6%	24 477	107 380	11,2%	8,0%	-2,8%	-1,5%
25-44	4 077	23 275	47,6%	30,1%	103 068	428 542	47,3%	32,1%	0,3%	-2,0%
45-64	2 110	18 225	24,6%	23,6%	56 352	333 227	25,9%	25,0%	-1,2%	-1,4%
65+	399	19 214	4,7%	24,9%	10993	253 111	5,1%	19,0%	-0,4%	5,9%
Celkem	8 568	77 324	100,0%	100,0%	217 839	1 335 084	100,0%	100,0%	-	-

Zdroj dat: ŘSCP, vlastní výpočty

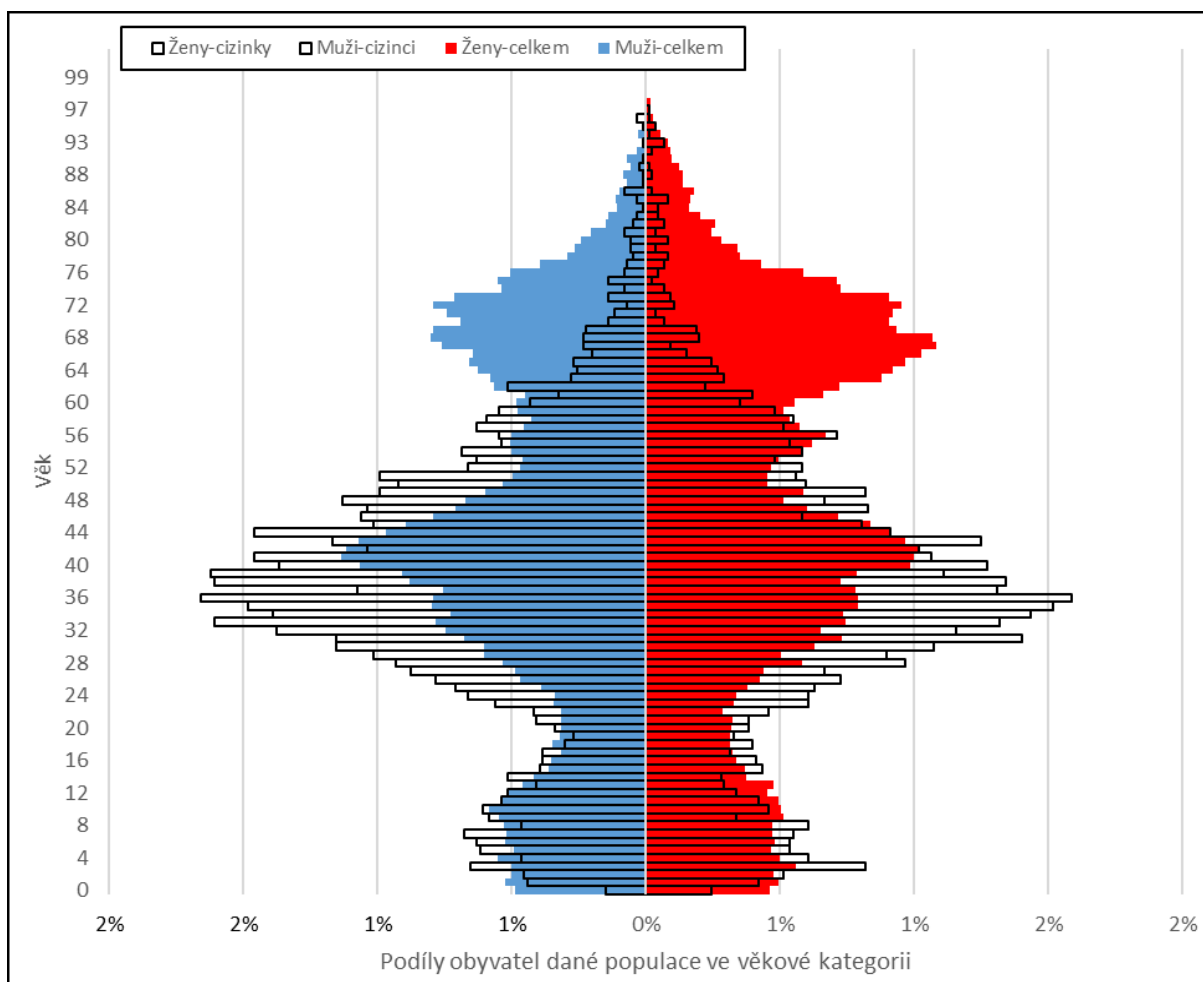
Obrázek 2.12: Věková pyramida obyvatel MČ Praha 11 v roce 2019

Zdroje dat: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: Věkové pyramidy ilustrují relativní zastoupení cizinců a obyvatel ve věkových kategoriích.

Obrázek 2.13: Porovnání struktury věkových pyramid cizinců a celé populace MČ Praha 11 v roce 2019

Zdroje dat: ČSÚ a ŘSCP ČR

Poznámka: Porovnávané věkové pyramidy cizinců a populace celkem ilustrují relativní zastoupení cizinců a obyvatel ve věkových kategoriích. Graf neporovnává absolutní počty cizinců s počty populace celkem, nýbrž pro každou z těchto populací ukazuje, jak významná část populace spadá do věku dětí a dospívajících, mladých dospělých, populace v ekonomicky aktivním věku a populace seniorů.

3 Rozmístění cizinců v městské části Praha 11 a hodnocení segregace

V této části analyzujeme **prostorové rozmístění** cizinců v městské části Praha 11, a to s důrazem na identifikaci **lokalit koncentrace** cizinců, zjištění, zda dochází k jejich **rezidenční segregaci** a vyhodnocení míry koncentrace a segregace.

3.1 Prostorová nerovnoměrnost v rozmístění cizinců v městské části Praha 11

Při hodnocení rozmístění cizinců a jejich prostorové segregace v městské části sledujeme jejich zastoupení na populaci v malých územích, v našem případě v základních sídelních jednotkách (ZSJ), a využíváme dvě perspektivy. První hodnotí **míru nerovnoměrnosti v prostorovém rozmístění** a to při využití **indexů segregace a odlišnosti** (viz Příloha 9.7). Index odlišnosti vyjadřuje podíl dané skupiny, který by se musel přemístit, aby dosáhla rovnoměrného zastoupení na celkové populaci. Index segregace zohledňuje populační váhu dané skupiny. Podle indexu segregace a odlišnosti je patrné, že cizinci jsou poměrně **rovnoměrně rozmístěni po celém území městské části** (Tabulka 3.1). Index segregace dosahuje pro všechny cizince hodnotu 10,2 %, což je velmi nízká hodnota (na etnickou koncentraci lze usuzovat od hodnot překračujících 30 %). Relativně vyšší koncentrace je patrná u Vietnamců (jde o fakt, který je patrný ve všech oblastech Prahy), ale nedosahuje úrovně, které jsou spojovány se segregací a z ní vyplývajícími riziky (50 a více %). Cizinci z EU celkově vykazují vyšší prostorovou koncentraci než cizinci ze třetích zemí. Naopak nejnižší koncentraci vykazují Ukrajinci a Slováci. Mezi roky 2012 a 2019 došlo k mírnému snížení indexu segregace i indexu odlišnosti u celkového počtu cizinců.

Tabulka 3.1: Indexy segregace a odlišnosti za ZSJ MČ Praha 11 v roce 2019 podle vybraných sociálních skupin

	Index odlišnosti (%)		Index segregace (%)	
	2012	2019	2012	2019
Cizinci - celkem	11,9	9,1	12,9	10,2
Cizinci z EU a ESVO	13,8	11,1	14,1	11,4
Cizinci ze třetích zemí	16,7	9,7	17,6	10,5
Podle státní příslušnosti				
Ukrajina	12,5	9,7	12,8	10,1
Vietnam	23,3	27,1	23,7	27,7
Slovensko	14,2	10,8	14,4	11,0
Rusko	22,5	14,3	22,7	14,4
Západní cizinci	17,1	18,7	17,2	18,8

Zdroj: vlastní výpočty

3.2 Identifikace lokalit koncentrace cizinců v městské části Praha 11

Druhý způsob hodnocení segregace se zaměřuje na identifikaci lokalit, v našem případě na úrovni ZSJ, v nichž se koncentruje větší množství cizinců. Používáme tři základní typy ukazatelů zohledňující tři odlišné úhly pohledu na územní koncentraci: velikost populace, zastoupení (podíl) populace a nadprůměrný výskyt populace. U každého ukazatele pak rozlišujeme tři úrovně koncentrace: vysokou, střední a nízkou (blíže viz Sýkora a kol. 2015). Za vysoký podíl se považuje vyšší než 50% zastoupení skupiny v populaci (ROBzsj), za střední úroveň pak v našich podmínkách považujeme vyšší než 25% zastoupení. Skupina je v lokalitě koncentrovaná, pokud se zde vyskytuje ve výrazně vyšším zastoupení, než je běžné (průměrné) pro území, v němž se nachází. V našem případě porovnáváme lokality ZSJ z průměrnou situací v městské části a zároveň v Praze jako celku. Tím je zohledněna jak specifická situace v městské části, tak celková situace v Praze. Takový postup je vhodný i z hlediska srovnání mezi městskými částmi v Praze. Místa vysoce nadprůměrného výskytu identifikujeme při použití lokalizačního kvocientu (LQOBzsj), který měří poměr mezi podílem obyvatel sociální skupiny na populaci v lokalitě (ZSJ) (ROBzsj) vůči podílu obyvatel sociální skupiny na celkové populaci ve vyšší územní jednotce (MČ a Praha) (ROBmč). V případě trojnásobného a vyššího zastoupení považujeme koncentraci za vysokou a v případě 1,5 až trojnásobného zastoupení považujeme koncentraci za střední. Vyšší úroveň zastoupení a vyšší podíl na celkové populaci může v případě populačně malých ZSJ představovat jen malý počet členů sociální skupiny (POBzsj). Aby bylo možné hovořit o koncentraci, měla by splňovat i minimální počet zástupců sociální skupiny. V prostředí MČ Praha 11 považujeme alespoň 50 osob za střední a alespoň 300 osob za vysokou koncentraci (Tabulka 3.2).

Aby územní jednotka byla považována za lokalitu koncentrace, musí ve všech třech ukazatelích splňovat vysokou nebo střední úroveň koncentrace. Lokality, které byt v jednom aspektu alespoň střední úroveň koncentrace nesplňují, nepovažujeme za lokalitu koncentrace. Na základě kombinace tří ukazatelů dělíme územní jednotky (v našem případě ZSJ) na lokality s extrémní, vysokou, střední a nízkou úrovní koncentrace (Obrázek 3.1).

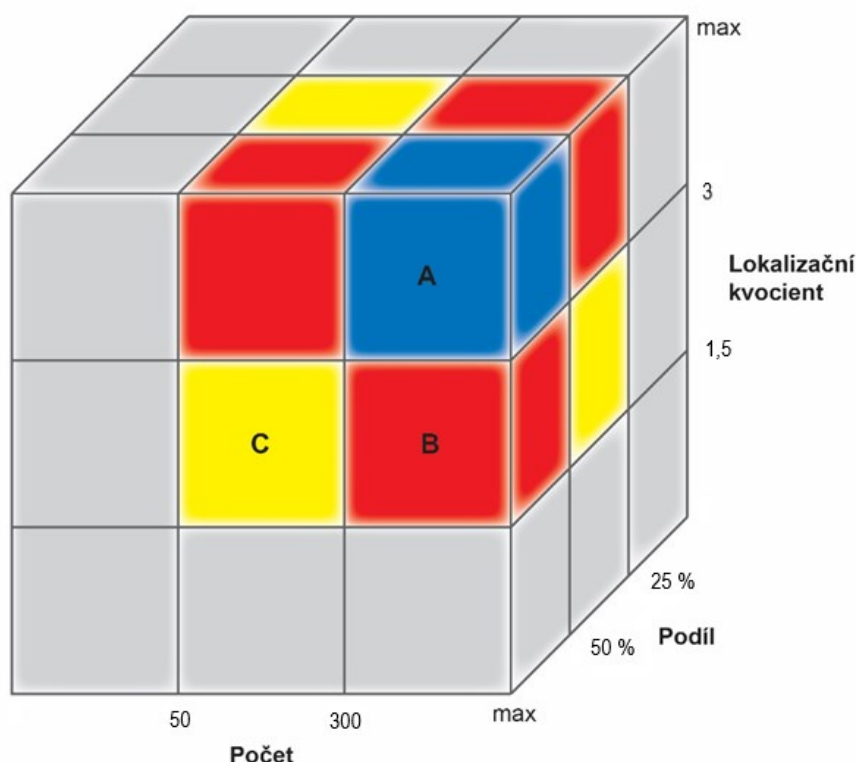
- Místa nadprůměrného výskytu: lokalizační kvocient sociální skupiny v územní jednotce n - $LQOB_n = ROB_n / ROB_m$
- Místa s vysokým podílem obyvatel sociální skupiny: podíl obyvatel na celkové populaci v územní jednotce n - ROB_n
- Místa s vysokým počtem obyvatel sociální skupiny: absolutní počet obyvatel sociální skupiny v územní jednotce n - POB_n

Tabulka 3.2: Úrovně koncentrace sociálních skupin

Úroveň koncentrace	Nízká	Střední	Vysoká
Nadprůměrný výskyt LQOB_n	< 1,5	≥ 1,5	≥ 3
Podíl obyvatel ROB_n	< 25 %	≥ 25%	≥ 50 %
Počet obyvatel POB_n	< 50	≥ 50	≥ 300

Zdroj: Upraveno podle Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora a kol. 2015)

Obrázek 3.1: Typologie lokalit na základě úrovně koncentrace

Zdroj: Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora a kol. 2015)

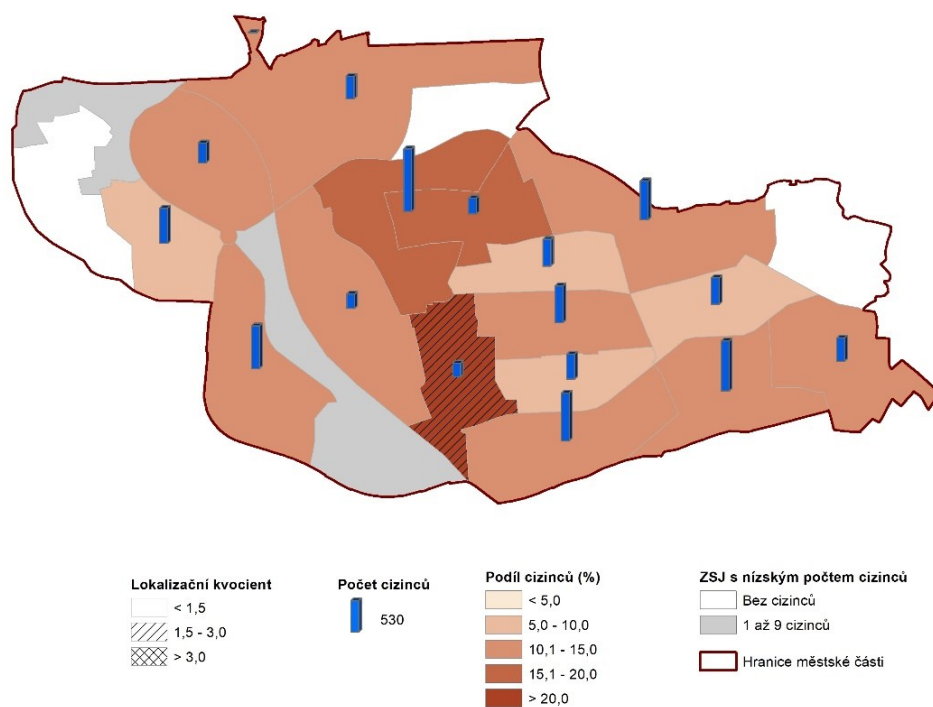
V městské části Praha 11 žilo v roce 2019 (podle údajů ŘSCP ČR) 8 568 cizinců. Nalézá se zde celkem 22 ZSJ¹⁰. V 19 z nich žil v roce 2019 alespoň jeden cizinec, v 2 ZSJ žilo méně než 10 cizinců (v 18 ZSJ žil alespoň jeden cizinec ze třetích zemí) (Obrázky 3.2 a 3.3, Tabulky 3.2 a 3.3). Více než 300 cizinců žilo v celkem 13 ZSJ (9 ZSJ s více než 300 cizinci ze třetích zemí). Jde především o populačně velké ZSJ jako Jižní Město-u tvrze (1 065 cizinců), Jižní Město-Háje-jih (855) a Jižní Město-Nad Šeberovem (812). I přes tyto vysoké počty cizinci netvořili v těchto ZSJ více než 20 % z celkové populace.

Podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu městské části byl v roce 2019 11,3 %. Jen ve 2 ZSJ byl podíl cizinců vyšší než je celopražský průměr (16 %). Nejvyšší podíl (20,3 %) byl v ZSJ Jižní Město-Metro Opatov. Je to způsobené především lokalizací (nyní rekonstruované) Ubytovny Sandra, když na adrese Nad Opatovem 2140/2 bylo evidováno na 163 cizinců. Relativně vyšší podíl je i populačně velkých ZSJ jako Jižní Město-u tvrze (16,6 %).

Dále nás zajímají místa, kde cizinci dosahují výrazně vyššího podílu na celkové populaci než je průměrná hodnota za celou městskou část. K tomu využíváme lokalizačního kvocientu, jehož hodnota je průměr mezi podílem cizinců na populaci dané ZSJ a podílem cizinců na celkové populaci městské části a mezi podílem cizinců v ZSJ a v celé Praze. Velmi vysoký lokalizační kvocient (L_q) s hodnotou nad 3 nebyl v roce 2019 v žádné ZSJ. Vysoký L_q s hodnotou nad 1,5 byl v pouze ve výše zmíněné ZSJ Jižní Město-Metro Opatov. Když budeme počítat pouze cizince ze třetích zemí, tak ani vyšší L_q s hodnotou nad 1,5 nenalezneme v žádné ZSJ.

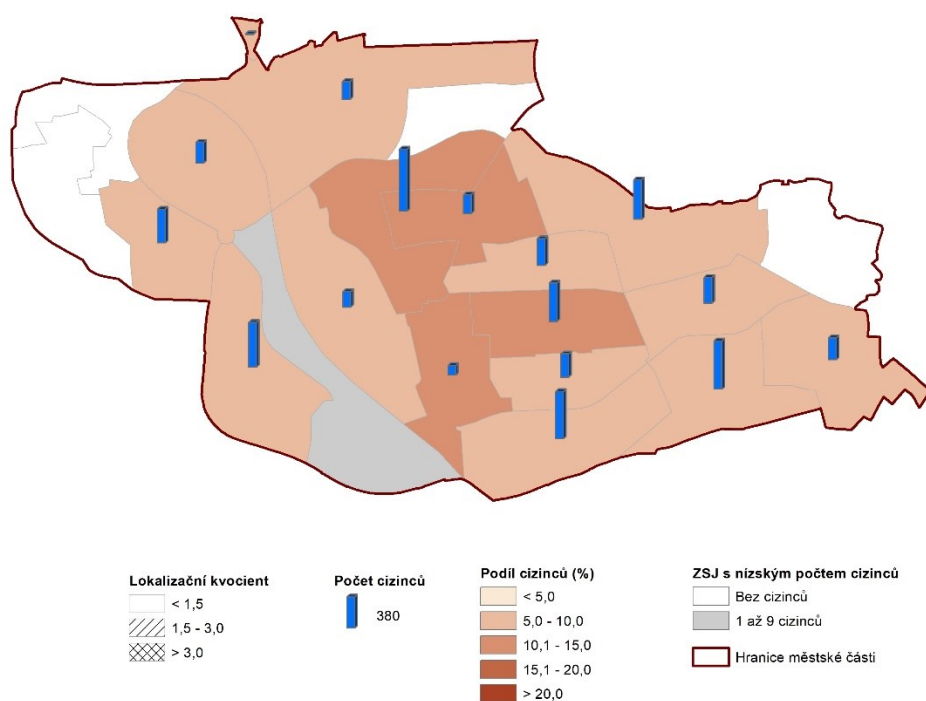
¹⁰ Pro územní vymezení a názvy základních sídelních jednotek (ZSJ) viz příloha 9.5.

Obrázek 3.2: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 11 (2019)

Zdroj: ŘSCP ČR

Obrázek 3.3: Počty, podíly a lok. kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 11 (2019)

Zdroj: ŘSCP ČR

S využitím metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace (Sýkora a kol. 2015) a při využití výše uvedených ukazatelů, tj. počtu, podílu a lokalizačního kvocientu cizinců, jsme identifikovali lokality koncentrace cizinců v městské části Praha 11, a to na úrovni základních sídelních jednotek (ZSJ) (Tabulka 3.3 a 3.4). V roce 2019 v MČ Praha 11 převažovala alespoň 1 střední úroveň koncentrace cizinců většiny ZSJ (celkem 17 ZSJ), především díky vyššímu absolutnímu počtu cizinců. Alespoň 1 vysokou úroveň koncentrace cizinců mělo celkem 13 ZSJ. Při celkovém hodnocení v MČ Praze 11 s pomocí analýzy tří ukazatelů (počet cizinců, podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel a lokalizační kvocient) nicméně nebyla nalezena žádná ZSJ s alespoň střední úrovní koncentrace bydlení cizinců (Obrázek 3.4). Celkově lze proto vyhodnotit, že cizinci jsou v MČ Praha 11 relativně rovnoměrně rozmístěni. Ještě nižší koncentrace je patrná u bydlení cizinců ze třetích zemí, když opět žádná ZSJ nedosahuje ani střední úrovně koncentrace (Obrázek 3.5).

Tabulka 3.3: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 11 (2019)

ZSJ název	ZSJ kód	Nadprůměrný výskyt LQOB _n	Podíl cizinců ROB _n	Počet cizinců POB _n	Koncentrace KONC _n
128261	Jižní Město-Metro Opatov	1,55	20,3%	235	D Nízká
315958	Jižní Město-u tvrze	1,26	16,6%	1065	D Nízká
128228	Chodov-východ	1,15	15,1%	270	D Nízká
128210	Chodovec	1,14	15,0%	385	D Nízká
306096	Jižní Město-Opatov-sever	1,04	13,7%	625	D Nízká
128279	Chodov-západ	0,94	12,4%	243	D Nízká
128287	Jižní Město II-jih	0,89	11,7%	730	D Nízká
128007	Spořilov-u Chodovce	0,87	11,4%	12	D Nízká
306118	Jižní Město II-sever	0,86	11,4%	341	D Nízká
128252	Milíčov	0,86	11,3%	400	D Nízká
128015	Horní Roztyly	0,84	11,1%	1	D Nízká
306061	Jižní Město-Háje-jih	0,79	10,4%	855	D Nízká
306070	Jižní Město-Nad Šeberovem	0,77	10,1%	812	D Nízká
128236	Háje-střed	0,76	10,1%	661	D Nízká
128295	Jižní Město II-západ	0,75	9,9%	600	D Nízká
315966	Chodov-u dálnice	0,69	9,1%	2	D Nízká
306053	Jižní Město-Háje	0,67	8,8%	452	D Nízká
306100	Jižní Město-Litochleby	0,63	8,3%	457	D Nízká
306088	Jižní Město-Opatov-střed	0,62	8,2%	422	D Nízká

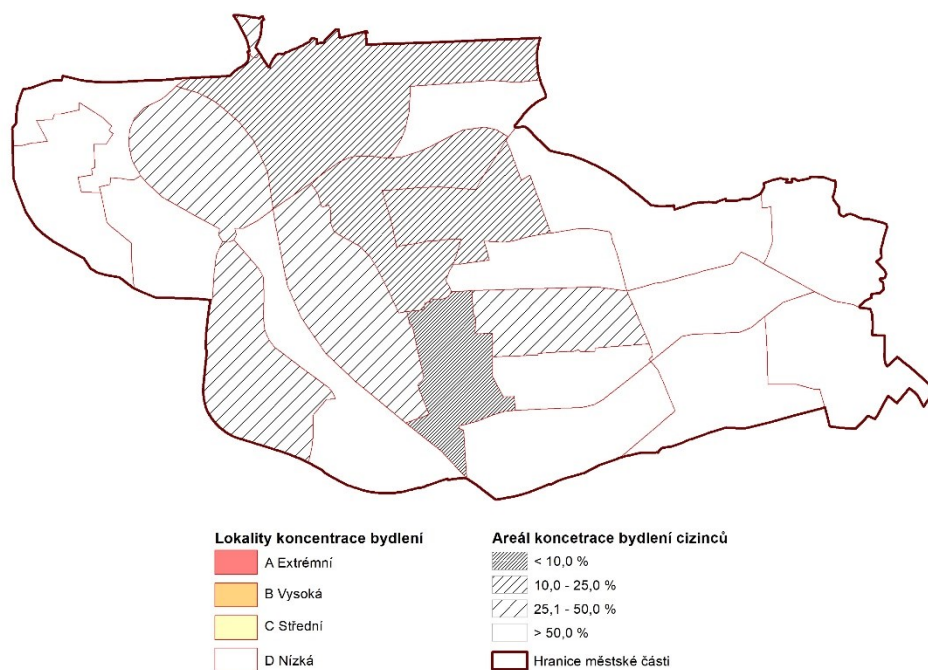
Zdroj: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Tabulka 3.4: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 (2019)

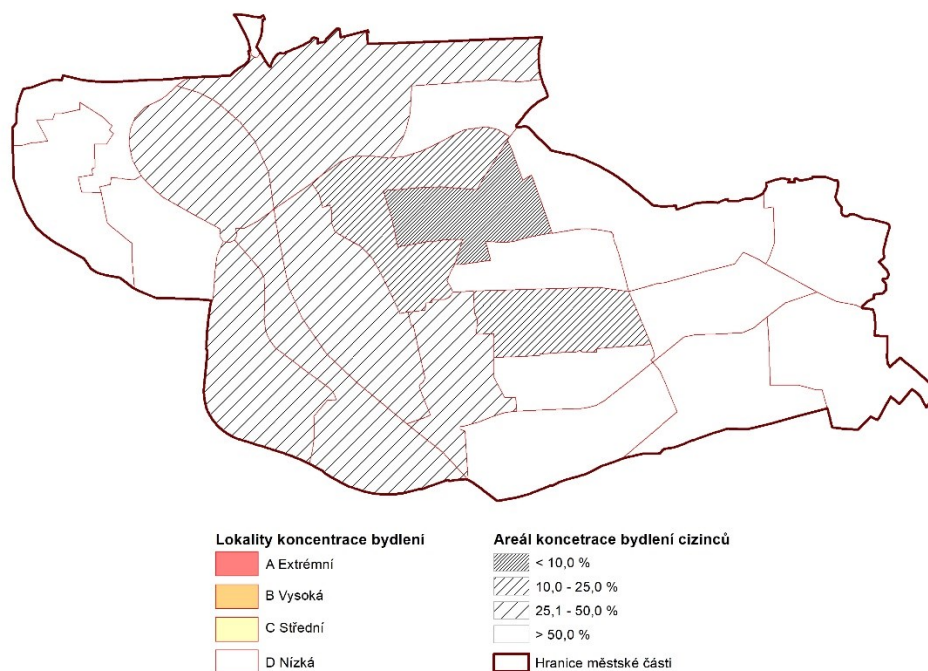
ZSJ název	ZSJ kód	Nadprůměrný výskyt LQOB _n	Podíl cizinců ROB _n	Počet cizinců POB _n	Koncentrace KONC _n
128228	Chodov-východ	1,43	12,9%	230	D Nízká
315958	Jižní Město-u tvrze	1,32	11,9%	761	D Nízká
306096	Jižní Město-Opatov-sever	1,15	10,4%	472	D Nízká
128261	Jižní Město-Metro Opatov	1,13	10,2%	118	D Nízká
128279	Chodov-západ	1,09	9,8%	192	D Nízká
315966	Chodov-u dálnice	1,01	9,1%	2	D Nízká
128287	Jižní Město II-jih	0,97	8,8%	548	D Nízká
306118	Jižní Město II-sever	0,95	8,6%	257	D Nízká
128210	Chodovec	0,95	8,5%	219	D Nízká
128252	Milíčov	0,84	7,6%	267	D Nízká
128236	Háje-střed	0,82	7,4%	485	D Nízká
306061	Jižní Město-Háje-jih	0,80	7,2%	593	D Nízká
306070	Jižní Město-Nad Šeberovem	0,79	7,2%	576	D Nízká
128295	Jižní Město II-západ	0,76	6,8%	413	D Nízká
306053	Jižní Město-Háje	0,68	6,1%	314	D Nízká
306100	Jižní Město-Litochleby	0,66	6,0%	327	D Nízká
128007	Spořilov-u Chodovce	0,63	5,7%	6	D Nízká
306088	Jižní Město-Opatov-střed	0,61	5,5%	286	D Nízká
128015	Horní Roztyly	0,00	0,0%	0	D Nízká

Zdroj: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Obrázek 3.4: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 11 v roce 2019

Obrázek 3.5: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 v roce 2019

Zdroj: vlastní výpočty

3.3 Vývoj rozmístění cizinců v MČ Praha 11 mezi lety 2012 a 2019

Mezi roky 2012 a 2019 došlo ke zvýšení počtu i podílu cizinců ve většině ZSJ (Obrázky 3.6-3.7). Nedošlo ale k výrazným změnám v prostorovém rozmístění bydlení cizinců (Obrázky 3.8-3.11). Stejně jako v roce 2019, tak i v roce 2012 jsme na území MČ Praha 11 neidentifikovali žádnou ZSJ s alespoň střední úrovní koncentrace bydlení cizinců (Tabulka 3.5 a 3.6).

Tabulka 3.5: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců v MČ Praha 11 (2012)

ZSJ název	ZSJ kód	Nadprůměrný výskyt LQOBn	Podíl cizinců ROBn	Počet cizinců POBn	Koncentrace KONCn
1282610	Jižní Město-Metro Opatov	1,75	16,9%	166	D Nízká
1280150	Horní Roztyly	1,72	16,7%	1	D Nízká
1280070	Spořilov-u Chodovce	1,70	16,5%	18	D Nízká
3159660	Chodov-u dálnice	1,55	15,0%	3	D Nízká
3159580	Jižní Město-u tvrze	1,31	12,7%	840	D Nízká
1282280	Chodov-východ	1,23	11,9%	203	D Nízká
3060960	Jižní Město-Opatov-sever	1,00	9,7%	466	D Nízká
1282100	Chodovec	0,97	9,4%	218	D Nízká
3061180	Jižní Město II-sever	0,93	9,1%	283	D Nízká
1282360	Háje-střed	0,90	8,7%	598	D Nízká
1282520	Milíčov	0,89	8,6%	310	D Nízká
1282950	Jižní Město II-západ	0,88	8,6%	551	D Nízká
1282790	Chodov-západ	0,88	8,5%	166	D Nízká
1282870	Jižní Město II-jih	0,84	8,1%	520	D Nízká
3060610	Jižní Město-Háje-jih	0,75	7,2%	514	D Nízká
3060700	Jižní Město-Nad Šeberovem	0,57	5,5%	463	D Nízká
3061000	Jižní Město-Litochleby	0,57	5,5%	313	D Nízká
3060530	Jižní Město-Háje	0,55	5,3%	284	D Nízká
3060880	Jižní Město-Opatov-střed	0,50	4,8%	268	D Nízká

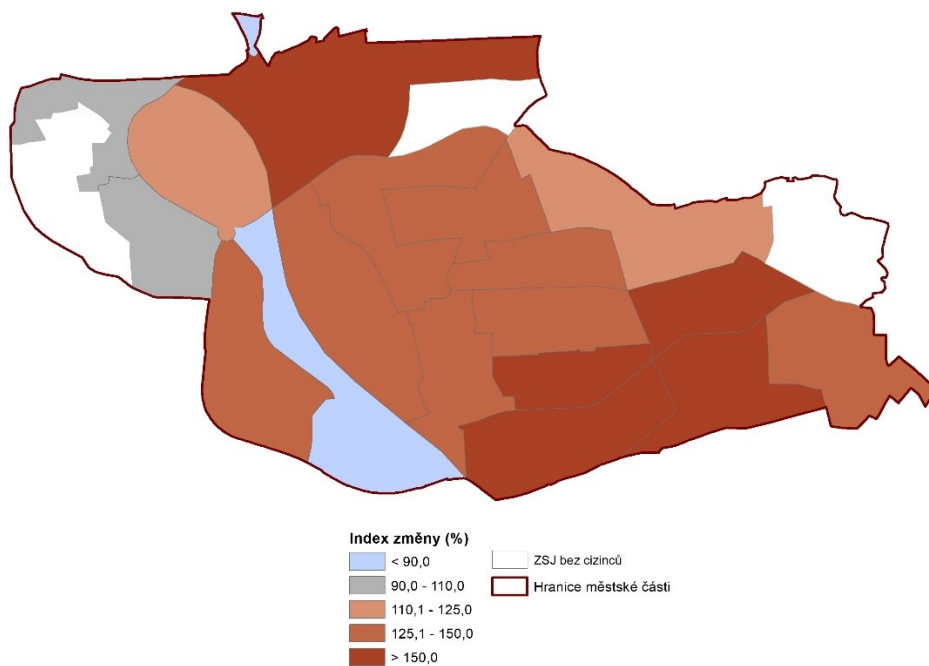
Zdroj: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Tabulka 3.6: Základní sídelní jednotky (ZSJ) s koncentracemi cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 (2012)

ZSJ název	ZSJ kód	Nadprůměrný výskyt LQOBn	Podíl cizinců ROBn	Počet cizinců POBn	Koncentrace KONCn
3159660	Chodov-u dálnice	2,04	15,0%	3	D Nízká
1280070	Spořilov-u Chodovce	1,75	12,8%	14	D Nízká
1282610	Jižní Město-Metro Opatov	1,54	11,3%	111	D Nízká
1282280	Chodov-východ	1,47	10,8%	184	D Nízká
3159580	Jižní Město-u tvrze	1,29	9,5%	626	D Nízká
3060960	Jižní Město-Opatov-sever	1,00	7,3%	350	D Nízká
1282790	Chodov-západ	0,96	7,1%	138	D Nízká
1282360	Háje-střed	0,92	6,8%	465	D Nízká
3061180	Jižní Město II-sever	0,91	6,7%	209	D Nízká
1282870	Jižní Město II-jih	0,88	6,5%	414	D Nízká
1282950	Jižní Město II-západ	0,87	6,4%	412	D Nízká
1282520	Milíčov	0,84	6,2%	222	D Nízká
3060610	Jižní Město-Háje-jih	0,79	5,8%	410	D Nízká
1282100	Chodovec	0,77	5,7%	132	D Nízká
3060700	Jižní Město-Nad Šeberovem	0,56	4,1%	343	D Nízká
3061000	Jižní Město-Litochleby	0,53	3,9%	223	D Nízká
3060530	Jižní Město-Háje	0,51	3,8%	202	D Nízká
3060880	Jižní Město-Opatov-střed	0,44	3,2%	178	D Nízká
1280150	Horní Roztyly	0,00	0,0%	0	D Nízká

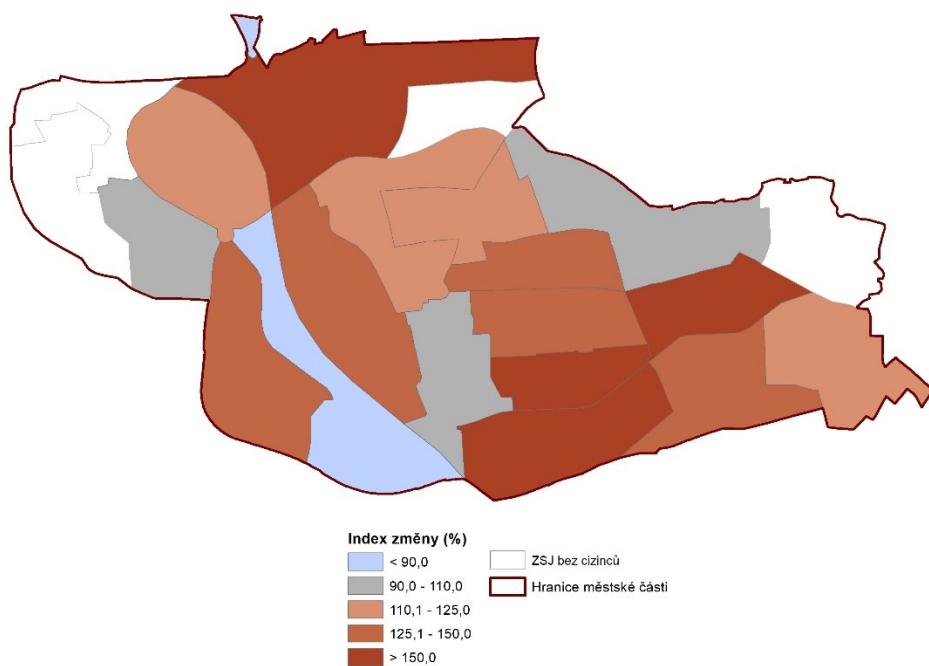
Zdroj: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Obrázek 3.6: Vývoj počtu cizinců mezi lety 2012 a 2019 v ZSJ MČ Praha 11

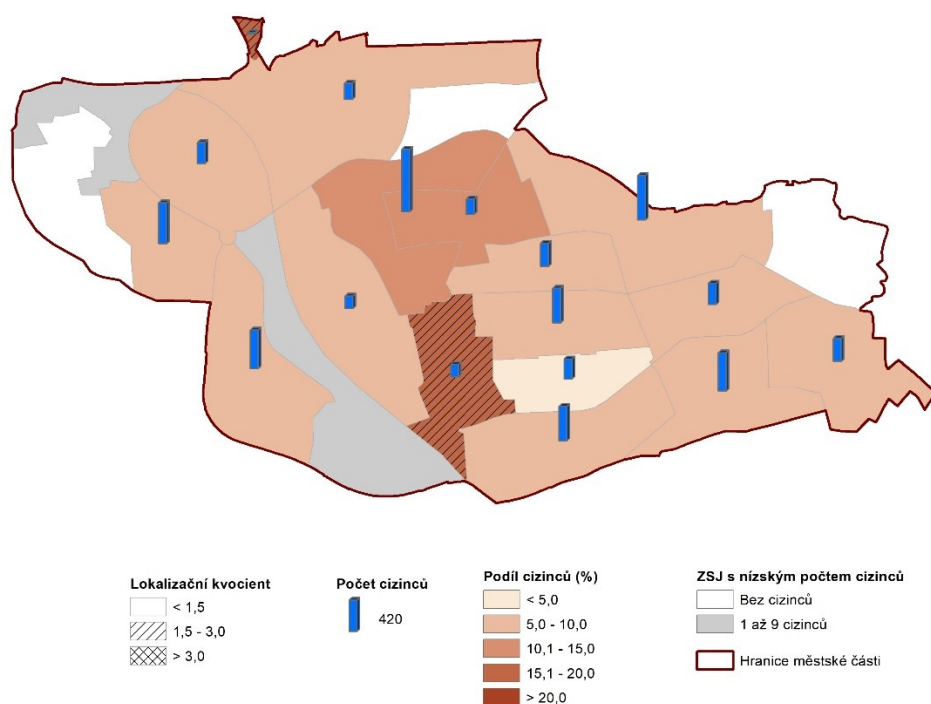
Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.7: Vývoj počtu cizinců ze třetích zemí mezi lety 2012 a 2017 v ZSJ MČ Praha 11

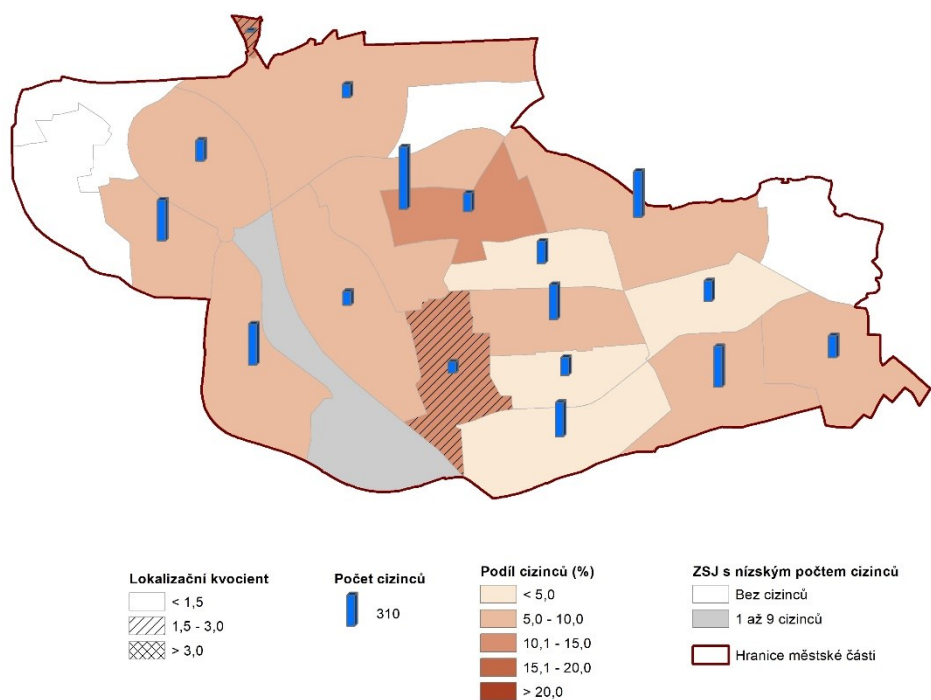
Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.8: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ MČ Praha 11 v roce 2012

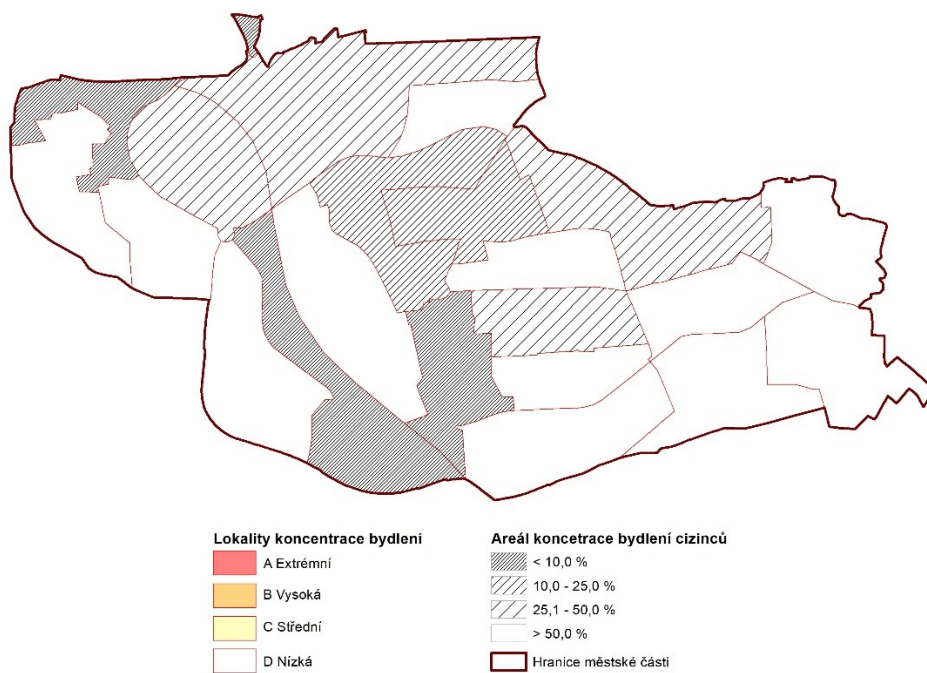
Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.9: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ MČ Praha 11 v roce 2012

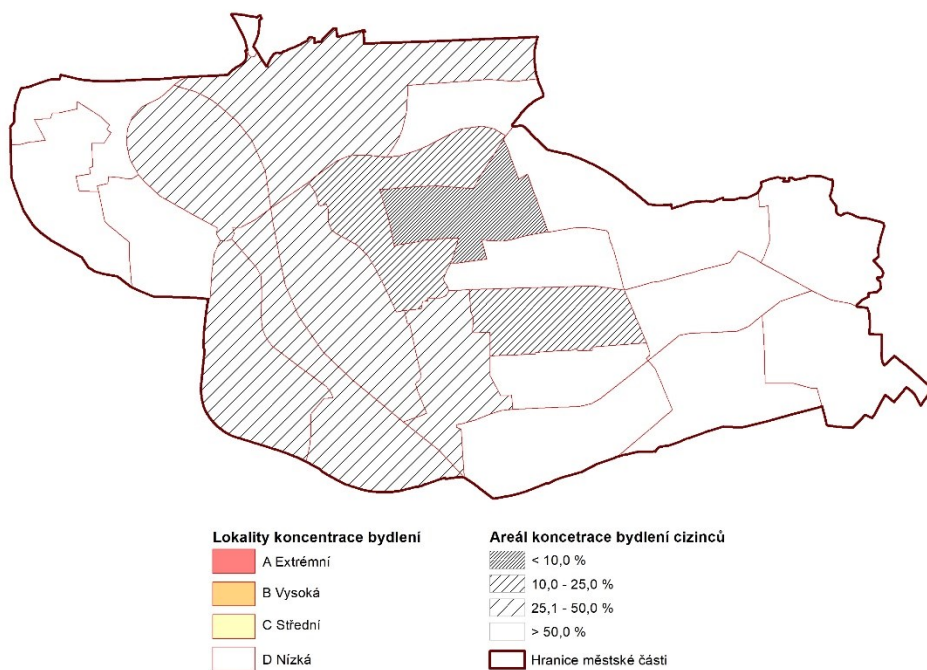
Zdroj dat: ŘSCP ČR

Obrázek 3.10: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v MČ Praha 11 v roce 2012

Zdroj: vlastní výpočty

Obrázek 3.11: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v MČ Praha 11 v roce 2012

Zdroj: vlastní výpočty

3.4 Rozmístění cizinců v širší oblasti Jihovýchodní Prahy

Situaci MČ Praha 11 je důležité vyhodnotit v kontextu okolních městských částí, a to vzhledem k vysoké mobilitě cizinců, propojenosti trhů s bydlením a nabídky služeb. V neposlední řadě aktuální analýza MČ Prahy 11 a rovněž dříve provedená analýza (Sýkora a kol. 2016) ukázaly, že v této městské části neexistují žádné výrazné koncentrace cizinců, a tudíž je důležité území Prahy 11 porovnat v širším městském kontextu. Analýzy provedené pro MČ Praha 4 a Praha-Libuš sídelní koncentrace identifikovaly (Sýkora a kol. 2012, 2013, 2014, 2015). Jako referenční rámec jsme zvolili oblast Jihovýchodní Prahy, která je tvořena správními obvody Praha 4 (MČ Praha 4, Praha-Kunratice), Praha 10 (MČ Praha 10), Praha 11 (MČ Praha 11, Praha-Křeslice, Praha-Šeberov, Praha-Újezd), Praha 12 (MČ Praha 12, Praha-Libuš) a Praha 15 (MČ Praha 15, Praha-Dubeč, Praha-Dolní Měcholupy, Praha-Štěrboholy, Praha-Petrovice).

V roce 2019 (respektive k 31.12.2019 nebo 1.1.2020) žilo v oblasti Jihovýchodní Prahy (podle údajů ŘSCP ČR) 64 413 cizinců. Nachází se zde celkem 300 ZSJ¹¹. Ve 222 ZSJ žil v roce 2019 alespoň 1 cizinec (v 210 ZSJ alespoň 1 cizinec ze třetích zemí). Více než 300 cizinců žilo v celkem 90 ZSJ (61 ZSJ s více než 300 cizinci ze třetích zemí). Jde především o populačně velké ZSJ v MČ Praha 4 (např. ZSJ Nuselský obvod s 1 336 cizinci), Praha 11 (Jižní Město-u tvrze s 1 065 cizinci), Praha 10 (ZSJ Staré Vršovice 1 054 cizinci). I přes tyto vysoké počty, cizinci netvořili v těchto ZSJ více než 25 % z celkové populace. Výjimkou je ZSJ Kunratice-východ, kde bydlelo 1 058 cizinců, kteří tvořili 91,2 % veškeré populace ZSJ. Je to způsobeno lokalizací vysokoškolských Kolejí Jižní Město, kdy zahraniční studenti jsou z hlediska bydliště evidováni na kolejích, zatímco čeští studenti mají trvalé bydliště hlášené jinde (nejčastěji u rodičů).

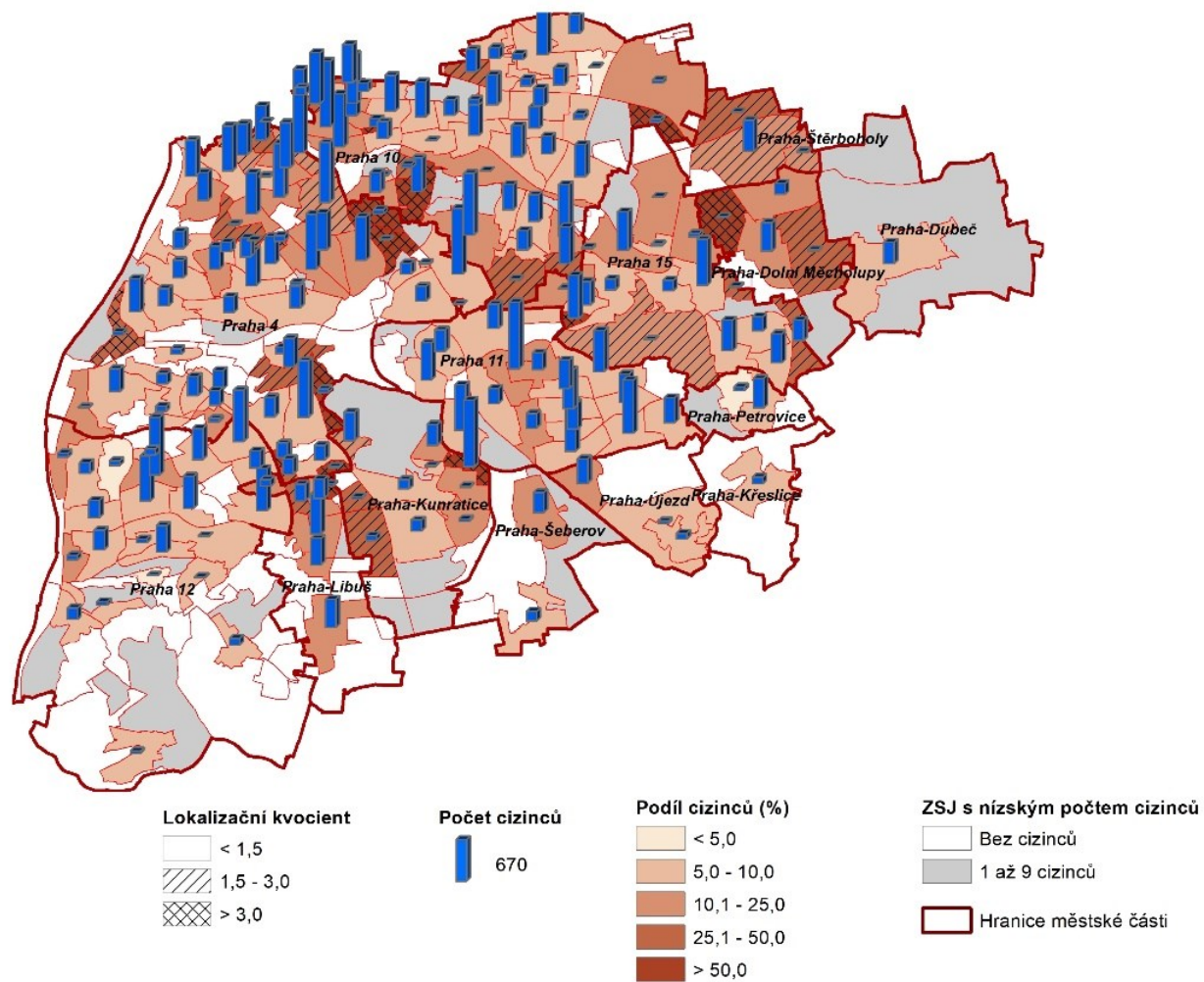
Podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu sledované oblasti byl v roce 2019 13,9 %, tedy mírně pod celopražským průměrem. Asi 1/3 ZSJ měla přitom vyšší podíl než je celopražský průměr. Nejvyšší podíly cizinců nalezneme zpravidla v populačně malých ZSJ (každý cizinec při malé populaci výrazně zvýší podíl cizinců). Mezi ZSJ s vysokým podílem patří ty, kde se nacházejí ubytovny jsou např. ZSJ Nové Dvory (Praha 4) či ZSJ Michle-Východ (Praha 10), a oblasti s novou rezidenční výstavbou jako je např. Slunečný Vršek¹² (Praha 15) či KOH-I-NOOR (Praha 10). 25 ZSJ v Jihovýchodní části Prahy vykazovalo k 31.12.2019 velmi vysoký lokalizační kvocient (Lq) s hodnotou nad 3. Vysoký Lq s hodnotou nad 1,5 pak byl zaznamenán v 31 ZSJ (Obrázky 3.12 a 3.13). Největší počet ZSJ s výrazně nadprůměrným zastoupením cizinců byl v MČ Praha 4, což je ovšem podmíněné velikostí této městské části.

Při celkovém hodnocení rozmístění cizinců v MČ Praze 11 s pomocí analýzy tří ukazatelů (počet cizinců, podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel a lokalizační kvocient) byly identifikovány všechny stupně úrovně koncentrace bydlení cizinců (Tabulka 3.7, Obrázek 3.14). Celkem tři ZSJ s extrémní úrovní (jde o výše zmíněné ZSJ Kunratice-východ, Michle-Východ a Slunečný Vršek). Vysoká koncentrace byla zaznamenána u pěti ZSJ a střední úroveň u 14 ZSJ. Nižší koncentrace jsou patrné u cizinců ze třetích zemí (Tabulka 3.8, Obrázek 3.15). Lze shrnout, že cizinci jsou v Jihovýchodní části Prahy spíše rovnoměrně rozmístěni s koncentracemi vázanými na ubytovací zařízení a vybrané lokality nové bytové výstavby, přičemž žádná z těchto koncentrací se nenachází na území MČ Prahy 11.

¹¹ Pro územní vymezení a názvy základních sídelních jednotek (ZSJ) viz příloha 9.6.

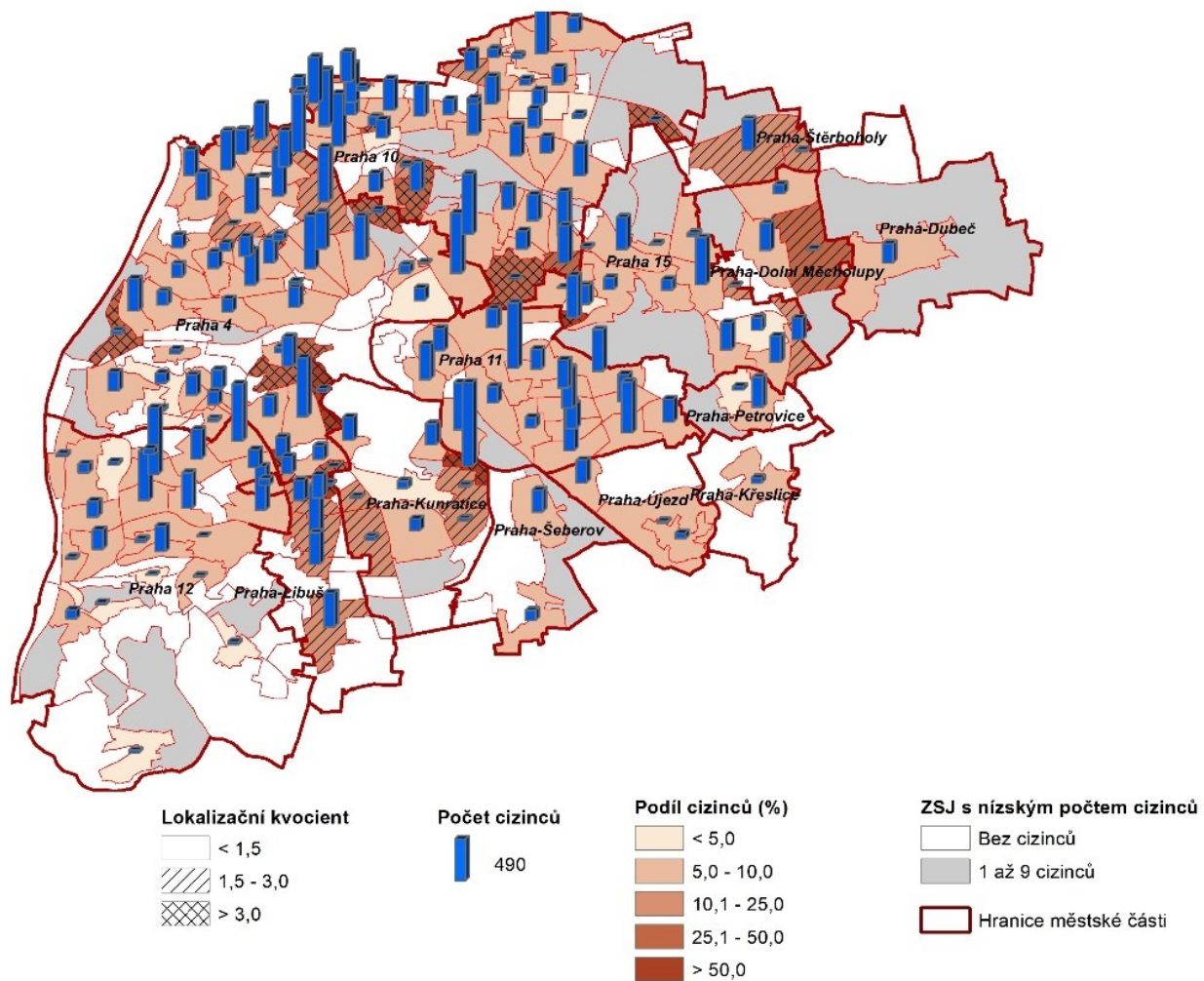
¹² V ZSJ Slunečný vršek jsou evidovány nižší počty bydlících osob, než by odpovídalo bytovému fondu, což může být způsobeno menším počtem zde registrovaných osob než skutečně bydlících.

Obrázek 3.12: Počty, podíly a lokalizační kvocienty cizinců v ZSJ v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019)

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Obrázek 3.13: Počty, podíly a lok. kvocienty cizinců ze třetích zemí v ZSJ v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019)

Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Tabulka 3.7: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019)

KOD ZSJ	Název ZSJ	Název MČ	Počet obyvatel	Počet cizinců POBn	Podíl cizinců ROBn	Nadprůměrný výskyt LQOBn	Koncentrace KONCn
128309	Kunratice-východ	Praha-Kunratice	1159	1058	91,3%	6,17	A Extrémní
329771	Slunečný Vršek	Praha 15	978	691	70,7%	4,77	A Extrémní
132152	Michle-východ	Praha 10	904	536	59,3%	4,01	A Extrémní
128040	Krčská nemocnice	Praha 4	59	59	100,0%	7,12	B Vysoká
306924	Nové Dvory	Praha 4	244	230	94,3%	6,37	B Vysoká
306029	U teplárny-jih	Praha 10	63	58	92,1%	6,22	B Vysoká
127973	Plynárna Michle	Praha 4	106	69	65,1%	4,40	B Vysoká
132217	KOH-I-NOOR	Praha 10	219	123	56,2%	3,80	B Vysoká
127639	Pankrác-průmyslový obvod	Praha 4	185	89	48,1%	3,25	C Střední
128112	Braník-jih	Praha 4	114	52	45,6%	3,08	C Střední
127787	Dolní Krč-Zálesí	Praha 4	1071	451	42,1%	2,85	C Střední
128341	Paběnice	Praha-Kunratice	201	80	39,8%	2,69	C Střední
132390	U Hagiboru	Praha 10	932	360	38,6%	2,61	C Střední
132098	Nové Zahradní Město	Praha 10	1657	590	35,6%	2,41	C Střední
132268	Vršovice-západ	Praha 10	2515	816	32,4%	2,19	C Střední
132314	U Orionky	Praha 10	1926	605	31,4%	2,12	C Střední
132578	Horní Měcholupy-východ	Praha 15	1146	325	28,4%	1,92	C Střední
316032	Lhotka-jih	Praha 4	873	247	28,3%	1,91	C Střední
132161	Bohdalecké kolonie	Praha 10	208	55	26,4%	1,79	C Střední
128171	Fidlovačka	Praha 4	2141	557	26,0%	1,76	C Střední
132276	Francouzská-Voroněžská	Praha 10	463	120	25,9%	1,75	C Střední
316024	Libuš-sever II	Praha-Libuš	1059	269	25,4%	1,72	C Střední

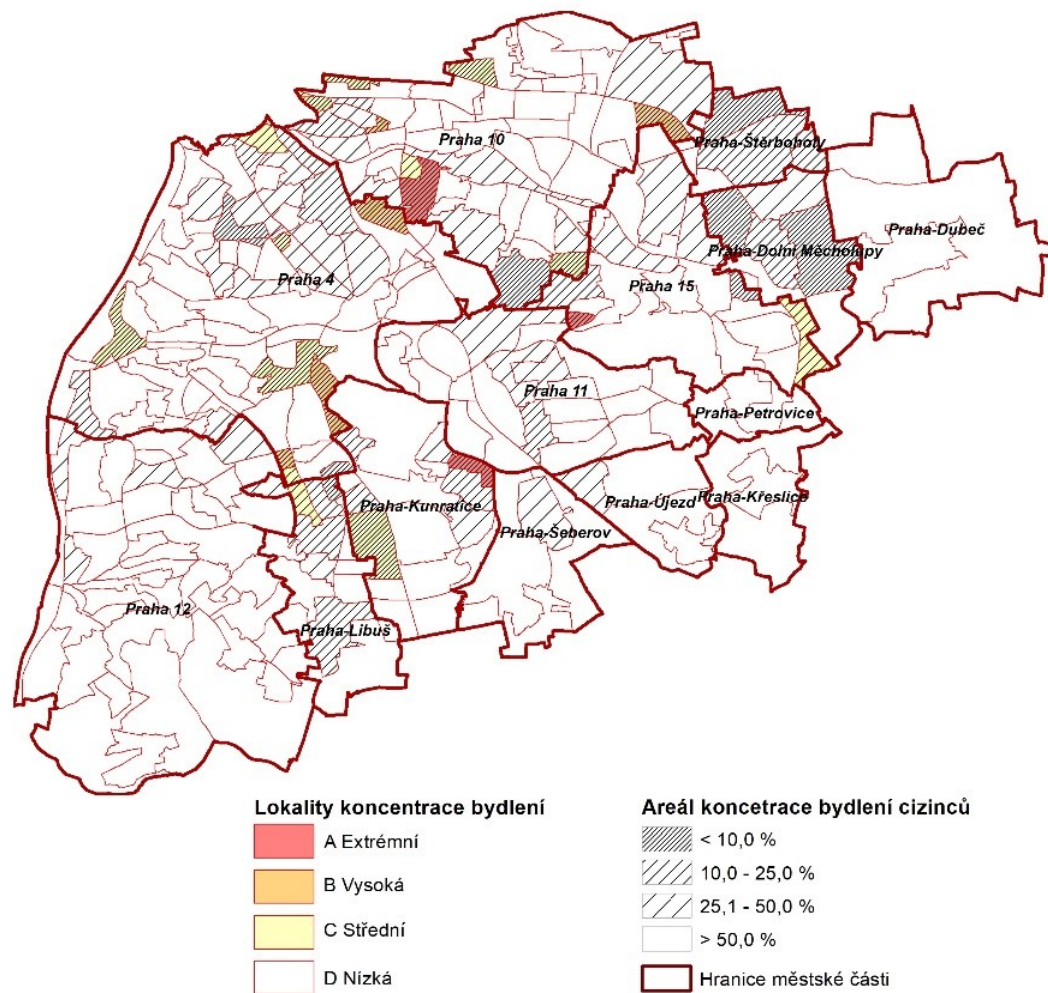
Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Tabulka 3.8: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v Jihovýchodní oblasti Prahy (2019)

KOD ZSJ	Název ZSJ	Název MČ	Počet obyvatel	Počet cizinců (3.zem) POBn	Podíl cizinců (3.zem) ROBn	Nadprůměrný výskyt (3.zem) LQOBn	Koncentrace (3.zem) KONCn
128309	Kunratice-východ	Praha-Kunratice	1159	975	84,1%	8,428	A Extrémní
329771	Slunečný Vršek	Praha 15	978	494	50,5%	5,061	A Extrémní
306924	Nové Dvory	Praha 4	244	228	93,4%	9,362	B Vysoká
132152	Michle-východ	Praha 10	904	332	36,7%	3,679	B Vysoká
132217	KOH-I-NOOR	Praha 10	219	103	47,0%	4,712	C Střední
127639	Pankrác-průmyslový obvod	Praha 4	185	77	41,6%	4,170	C Střední
132098	Nové Zahradní Město	Praha 10	1657	433	26,1%	2,618	C Střední
127787	Dolní Krč-Zálesí	Praha 4	1071	340	31,7%	3,181	C Střední
132390	U Hagiboru	Praha 10	932	231	24,8%	2,483	D Nízká
316032	Lhotka-jih	Praha 4	873	200	22,9%	2,295	D Nízká
316024	Libuš-sever II	Praha-Libuš	1059	233	22,0%	2,204	D Nízká
132578	Horní Měcholupy-východ	Praha 15	1146	252	22,0%	2,203	D Nízká
132268	Vršovice-západ	Praha 10	2515	532	21,2%	2,119	D Nízká
128171	Fidlovačka	Praha 4	2141	417	19,5%	1,951	D Nízká
128392	Libuš-střed	Praha-Libuš	2917	566	19,4%	1,944	D Nízká
120987	Písnice	Praha-Libuš	2072	396	19,1%	1,915	D Nízká
316016	Libuš-sever I	Praha-Libuš	1435	273	19,0%	1,906	D Nízká
132314	U Orionky	Praha 10	1926	347	18,0%	1,805	D Nízká
132519	Štěrboholy-střed	Praha-Štěrboholy	2202	366	16,6%	1,665	D Nízká
127965	Tyršův vrch	Praha 4	4154	640	15,4%	1,544	D Nízká
128198	Nuselský obvod	Praha 4	5631	865	15,4%	1,539	D Nízká
316164	Písnice-sídlště	Praha-Libuš	2439	369	15,1%	1,516	D Nízká

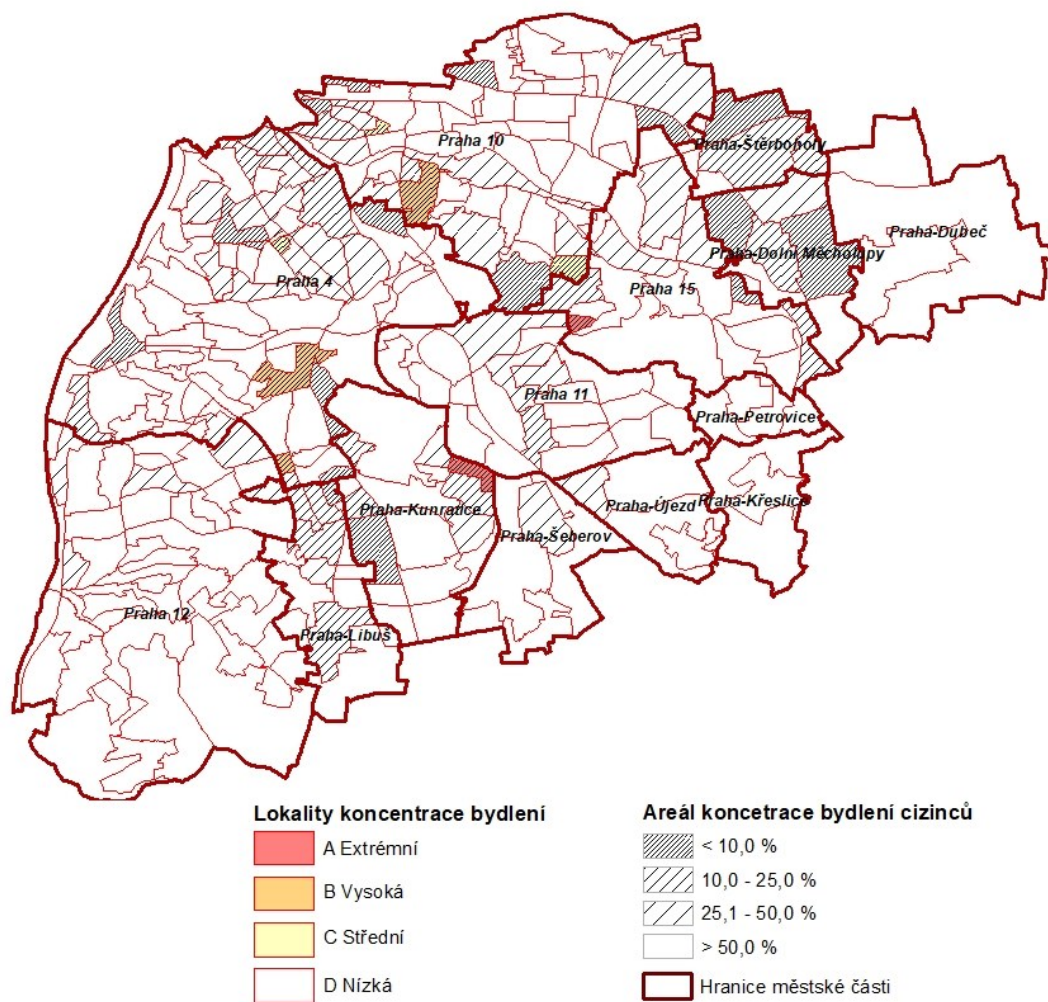
Zdroj dat: ŘSCP ČR, vlastní výpočty

Obrázek 3.14: ZSJ podle typů koncentrace cizinců v ZSJ v Jihovýchodní oblasti Prahy v roce 2019

Zdroj: vlastní výpočty

Obrázek 3.15: ZSJ podle typů koncentrace cizinců ze třetích zemí v Jihovýchodní oblasti Prahy v roce 2019

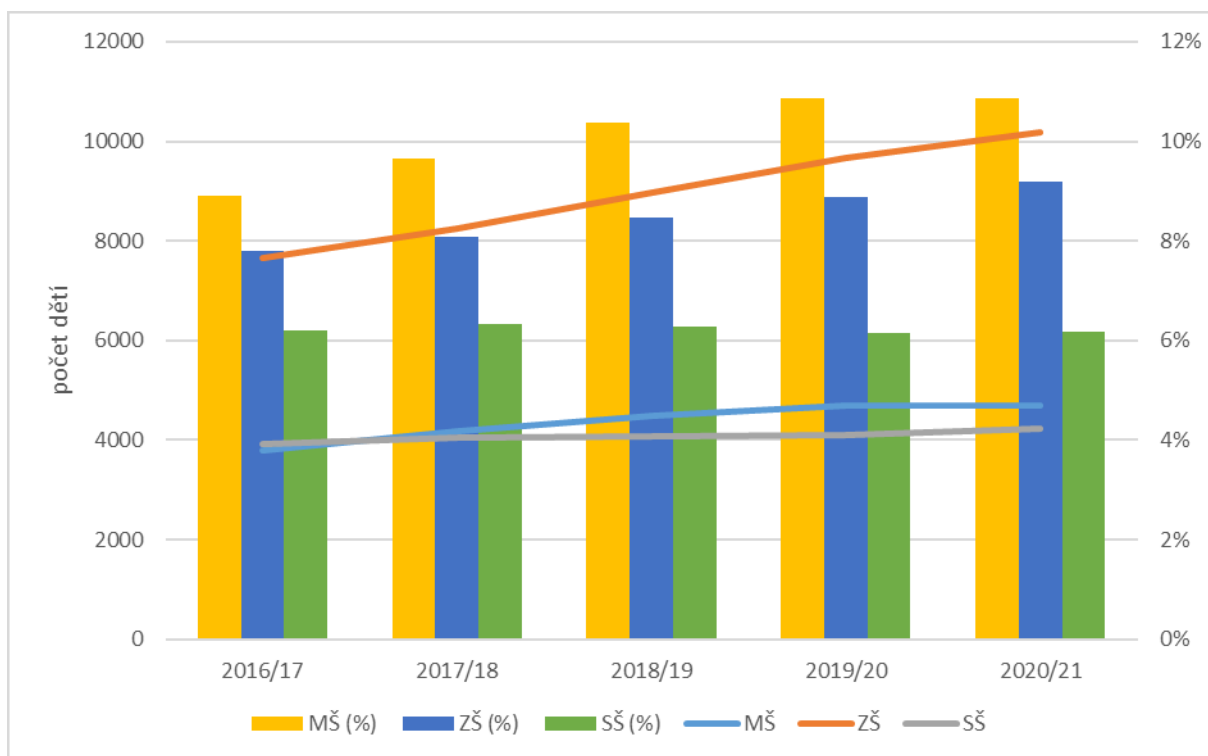
Zdroj: vlastní výpočty

4 Děti a žáci cizinci ve školských zařízeních v Praze a MČ Praha 11

Za žáka - cizince je považován žák, jehož rodiče mají jiné občanství než občanství České republiky. Vývoj počtu dětí cizinců je ovlivněn vývojem celkového počtu cizinců a tak tím, jak v Praze roste počet cizinců, **narůstá počet dětí cizinců navštěvujících všechny typy školních zařízení** (Obrázek 4.1). Přesto vývoj počtu dětí ve školských zařízeních nemusí s dynamikou růstu cizinců zcela korelovat. Liší se totiž podle cizinců odlišné státní příslušnosti, kulturních preferencí a forem života v Česku a Praze.

Celkový počet žáků cizinců byl ve školním roce 2020-21 na všech typech škol v Praze 19 122. Jedná se o **8,6 % z celkového počtu dětí navštěvující pražské školy**. **Podíl žáků cizinců je poloviční v porovnání s podílem cizinců na celkové populaci (16 %)**. To je dáno především charakterem ekonomické migrace, kdy se do Prahy stěhují především ekonomicky aktivní obyvatelé (především muži). S usazováním cizinců v české společnosti ovšem narůstá i počet dětí a do budoucna **můžeme očekávat dynamičtější růst počtu dětí cizinců a žáků cizinců**. Na to poukazuje i skutečnost, že **největší podíl dětí cizinců na celkovém počtu žáků je v současnosti (ve školním roce 2020-2021) v mateřských školách (10,9 %)**, postupně **narůstá v základních školách (9,2 %)**, přičemž nejmenší podíl je na školách středních (6,2 %).

Obrázek 4.1: Vývoj počtu a podílu dětí cizinců podle jednotlivých typů škol v Praze ve školních rocích 2016-17 až 2020-21

Zdroj: MŠMT

Struktura dětí cizinců z hlediska státního občanství na pražských školách rámcově odpovídá struktuře cizinců v populaci. **Nejvíce žáků - cizinců má občanství Ukrajiny, Ruska, Vietnamu a Slovenska**. Oproti zastoupení cizinců v populaci je na pražských školách více dětí z Vietnamu. Relativně více dětí je také z Ruska či z Ukrajiny. **Relativně méně je naopak dětí ze**

Slovenska a ostatních států EU. Je proto patrné **relativně vyšší zastoupení dětí cizinců ze třetích zemí** oproti zastoupení v populaci (Tabulka 4.1). Struktura dětí cizinců z hlediska státního občanství se nijak zásadně **nelíší podle jednotlivých stupňů školských zařízení**.

Tabulka 4.1: Struktura žáků cizinců podle státního občanství na školách v Praze ve školním roce 2020-21

	Počet žáků celkem	Počet žáků cizinců - celkem	Počet žáků cizinců z EU	Počet žáků cizinců ze Slovenska	Počet žáků cizinců ze 3. zemí
MŠ	43 260	4 701	1 357	702	3 344
ZŠ	110 975	10 188	2 436	1 378	7 752
SŠ	68 648	4 233	881	542	3 352
Celkem	222 883	19 122	4 674	2 622	14 448
Podíl na počtu dětí cizinců (%)		100	24,4	13,7	75,6
Podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu k 31. 12. 2020 (%)		100	32,3	15,2	67,7

Zdroj dat: MŠMT, ČSÚ

Podrobnější data o počtech cizinců na úrovni městských částí Prahy nejsou zveřejňována. Díky dlouhodobé a blízké spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování, nyní odborem Ministerstva pro místní rozvoj ČR, jsme mohli využít jimi zpracovanou databázi škol a mateřských škol v Česku, kterou využívají při analýzách a řešení otázek sociální inkluze. Údaje byly připravené ze data ze školských výkazů MŠMT ČR, a to podle stavu k 30. 9. 2020, tj. ke školnímu roku 2020-2021, a jsou tak srovnatelná s výše prezentovanými údaji a analýzou za celou Prahu. Podle údajů MŠMT ČR navštěvovalo v MČ Praha 11 **základní školy** ve školním roce 2020-2021 **celkem 703 žáků cizinců z celkového počtu 7 218 žáků**, což představuje **9,7 %** (Tabulka 4.2). Jde o **podíl mírně přesahující celopražský průměr 9,2 %**. **Mateřské školy** navštěvovalo **328 dětí cizinců z celkového počtu 2434 dětí** (Tabulka 8.3). Podíl dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 11 je s **13,5 % nad celopražským průměrem 10,9 %**.

V MČ Praha 11 působí 27 mateřských škol a 12 škol základních. Jednotlivé základní a zejména pak mateřské školy v MČ Praha 3 se **mezi sebou významně liší z hlediska zastoupení žáků a dětí cizinců**. V pěti ZŠ byl podíl cizinců vyšší než 10 % (Tabulka 4.2). Třetinový podíl žáků cizinců navštěvuje International Montessori School of Prague. Nejnižší podíl byl zaznamenán v soukromých školách ZŠ Vitae a Scioškola Praha 11. Absolutně nejvíce dětí cizinců navštěvuje ZŠ K Milíčovu, Campanus a Donovalská, ve všech případech přes sto žáků. **Zastoupení dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 11 je výraznější než je tomu u škol základních** (Tabulka 4.3). U pěti MŠ se podíl cizinců pohybuje v rozmezí 20-30%. Na druhou stranu čtyři mateřské školy mají podíl dětí cizinců pod 5%.

Tabulka 4.2: Počet a podíl žáků cizinců v základních školách v MČ Praha 11 ve školním roce 2020-21

Název školy	Adresa ZŠ	Žáci celkem	Žáci s cizím státním občanstvím	Podíl žáků s cizím státním občanstvím
International Montessori School of Prague	Hrudičkova 2107/16	41	14	34,15%
ZŠ Donovalská	Donovalská 1684/40	763	103	13,50%
ZŠ Pošepného náměstí	Pošepného náměstí 2022/2	513	66	12,87%
ZŠ K Milíčovu	K Milíčovu 674/2	1022	114	11,15%
ZŠ Campanus	Jírovcovo náměstí 1782/1	1050	112	10,67%
ZŠ Ke Kateřinkám	Ke Kateřinkám 1400/2	804	72	8,96%
ZŠ Chodov	Květnového vítězství 57/17	459	40	8,71%
ZŠ Mendelova	Mendelova 550/2	737	61	8,28%
ZŠ Mikulova	Mikulova 1594/4	641	52	8,11%
ZŠ Květnového vítězství	Květnového vítězství 1554/54	896	63	7,03%
ZŠ Vitae, s. r. o.	Chomutovická 1443/4	151	5	3,31%
Scioškola Praha 11	Pošepného náměstí 2022/2	141	1	0,71%
MČ Praha 11 celkem	MČ Praha 11 celkem	7218	703	9,74%

Zdroj dat: MŠMT ČR

Poznámka: data ze školských výkazů MŠMT ČR, stav k 30.9. 2020

Tabulka 4.3: Počet a podíl dětí cizinců v mateřských školách v MČ Praha 11 ve školním roce 2020-21

Adresa MŠ	Děti celkem	Počet dětí s cizím státním občanstvím	Podíl dětí s cizím státním občanstvím
Hrudičkova 2107/16	59	18	30,51%
Mírového hnutí 1680	107	30	28,04%
Dunovského 685/14	16	4	25,00%
Konstantinova 1480/3	100	22	22,00%
Květnového vítězství 1738/14	70	14	20,00%
Schulhoffova 844/2	88	16	18,18%
Donovalská 1862/51	84	15	17,86%
Křejského 1503/10	119	21	17,65%
V Benátkách 1751/4	109	18	16,51%
Modletická 1402/6	98	16	16,33%
Modletická 1401/8	96	15	15,63%
V Benátkách 1750	53	8	15,09%
Hroncova 1882/1	177	25	14,12%
Hrabáková 2000/15	93	12	12,90%
Sulanského 693/8a	95	10	10,53%
Vejvanovského 1610/1	96	10	10,42%
Babáková 2149/1	68	7	10,29%
Jažlovická 2119/1	108	11	10,19%
Dubnova 806/2	93	9	9,68%
Janouchova 671/2	177	15	8,47%
Markušova 1556/16	96	8	8,33%
Anny Drábíkové 536/2	210	16	7,62%
Blatenská 2145/2	96	5	5,21%
Vejvanovského 1610/1	25	1	4,00%
Stachova 518/14	40	1	2,50%
K Miličovu 674/2	48	1	2,08%
Roztylská 1860/1	13	0	0,00%
MČ Praha 11 celkem	2434	328	13,48%

Zdroj dat: MŠMT ČR

Poznámka: data ze školských výkazů MŠMT ČR, stav k 30.9. 2020

5 Služby a aktivity pro cizince na území MČ Praha 11

Tato část analýzy **mapuje a hodnotí nabídku služeb a aktivit zaměřených na cizince** v MČ Praha 11. Cílem analýzy bylo (1) zmapovat typy a charakter služeb, jejich rozsah a (ne)pravidelnost jejich nabídky, a následně (2) vyhodnotit nabízení služby a již realizované aktivity pro cizince v MČ Praha 11. Analýza služeb nabízených na území Prahy 11 je provedena s ohledem na nabídku v sousedních městských částech Praha 4, Praha 12 a Praha-Libuš.

Analýza vychází z několika zdrojů¹³. Vstupní informace byly získány v průběhu úvodního **diskusního setkání s klíčovými aktéry** z ÚMČ Praha 11 a sousedních městských částí (Praha 4, Praha 12 a Praha-Libuš), které se uskutečnilo 13.7.2020 na ÚMČ Praha 11 (viz Příloha 7.1).¹⁴ Cílem byla vstupní identifikace hlavních témat v oblasti potřeb a nabídky služeb cizincům.

Diskuze se zaměřila na:

- Potřeby cizinců a jejich zabezpečení na úrovni městské části
- Nabídku služeb pro cizince včetně příkladů dobré praxe
- Identifikaci služeb, které chybí
- Společenské a komunitní aktivity explicitně zaměřené (i) na cizince
- Příklady úspěšných akcí a problémy při organizaci aktivit
- Jak se cizinci podílejí na organizaci společenských, kulturních a komunitních akcí a aktivit
- Spolupráci sousedních MČ v oblasti integrace cizinců
- Spolupráci s NNO v oblasti nabídky služeb pro cizince
- Informovanosti cizinců o nabídce služeb

Následně byly uskutečněny **individuální rozhovory** se zástupci odborů a institucí, které nabízí služby a aktivity pro cizince a podporující integraci cizinců na území městské části Praha 11 (seznam klíčových aktérů, kteří se zúčastnili výzkumu je uveden v Příloze 7.2)¹⁵.

¹³ Nabídka na analýzu počítala v první fázi s diskusním setkáním (focus group) s klíčovými informátory (ca 10 osob vybraných po konzultaci se zadavatelem) a v druhé fázi s individuálními hloubkovými rozhovory s klíčovými informátory z institucí působících v oblasti integrace cizinců a se zástupci organizací, které nabízí služby a pořádají aktivity pro cizince (dalších ca 10 osob)

¹⁴ Diskusní setkání bylo organizované ve spolupráci s Mgr. Barborou Matysovou, koordinátorkou rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Úřadu městské části Praha 11. Bohužel se setkání mimo členů výzkumného týmu zúčastnili jen 4 účastníci, z toho jen jeden za MČ Prahu 11. Podobných setkání organizovaných zadavatelem se zúčastnil mnohem větší počet klíčových osob, v Praze 4 v roce 2015 11 osob, v Praze 11 v roce 2016 21 osob, v Praze 5 v roce 2018 12 osob a v Praze 7 v roce 2020 13 osob (Sýkora a kol. 2015, 2016, 2018, 2020). Omezenou účast lze spojovat s obavami z osobních kontaktů v době pandemie Covid-19. Omezená účast má ale bohužel nepříznivý vliv na získané informace a rovněž na zprostředkování podnětů a kontaktů pro navazující výzkum a hloubkové rozhovory.

¹⁵ Oproti plánu se bohužel, vzhledem k nepříznivé situaci způsobené omezením sociálních kontaktů v době pandemie Covid-19, podařilo v září až prosinci 2020 zrealizovat jen pět rozhovorů namísto plánovaných deseti. V rámci doplnění a dopracování zprávy byly dva dodatečné rozhovory uskutečněné v roce 2011 s interkulturními terénními pracovníky Integrovaného centra Praha a ÚMČ Praha, které poskytly významný vhled na nabídku služeb pro cizince z perspektivy potřeb a preferencí cizinců.

Zdrojem informací pro hodnocení bylo rovněž „**Participativní setkání k aktualizaci Konceptu sociálních a návazných služeb na Praze 11 k cílové skupině cizinců**“ konané dne 3.6.2020 na ÚMČ Praha 11, jehož jsme se aktivně zúčastnili v době zahájení prací na analýze, pracovní podklad SWOT analýza k cílové skupině cizinců a zápis ze setkání.

Analýza se i při omezeních při získávání poznatků pokusila o **identifikaci oblastí**, v nichž jsou nejčastěji poskytovány služby cizincům, **hodnocení míry úspěšnosti** služeb a aktivit a **aktuálních trendů** ve využívání služeb, zachytit **strukturu uživatelů**, míru a **způsoby informovanosti o nabídce**. Přitom se pokusila rovněž zohlednit **spolupráci** se sousedními městskými částmi a neziskovými organizacemi.

Kapitola se skládá z dvou částí. První část se zabývá identifikací služeb a aktivit pro cizince v MČ Praha 11. Podrobně rozebírá nabídku služeb a aktivit ve třech hlavních oblastech: vzdělávání, kultura a volný čas, poradenství a tlumočení. Druhá část se věnuje způsobům informovanosti cizinců o nabízených službách a aktivitách.

5.1 Identifikace služeb a aktivit pro cizince

Na základě vyhodnocení informací z úvodního diskusního setkání a následně provedených rozhovorů s klíčovými aktéry byly identifikovány tři tematické oblasti nabízených a realizovaných služeb a aktivit pro cizince. Jedná se o služby a aktivity v oblasti (1) **vzdělávání**, (2) **kultury a volného času** a (3) **poradenství a tlumočení**. Každé z těchto oblastí se budeme věnovat samostatně.

5.1.1 Vzdělávací služby a aktivity pro cizince

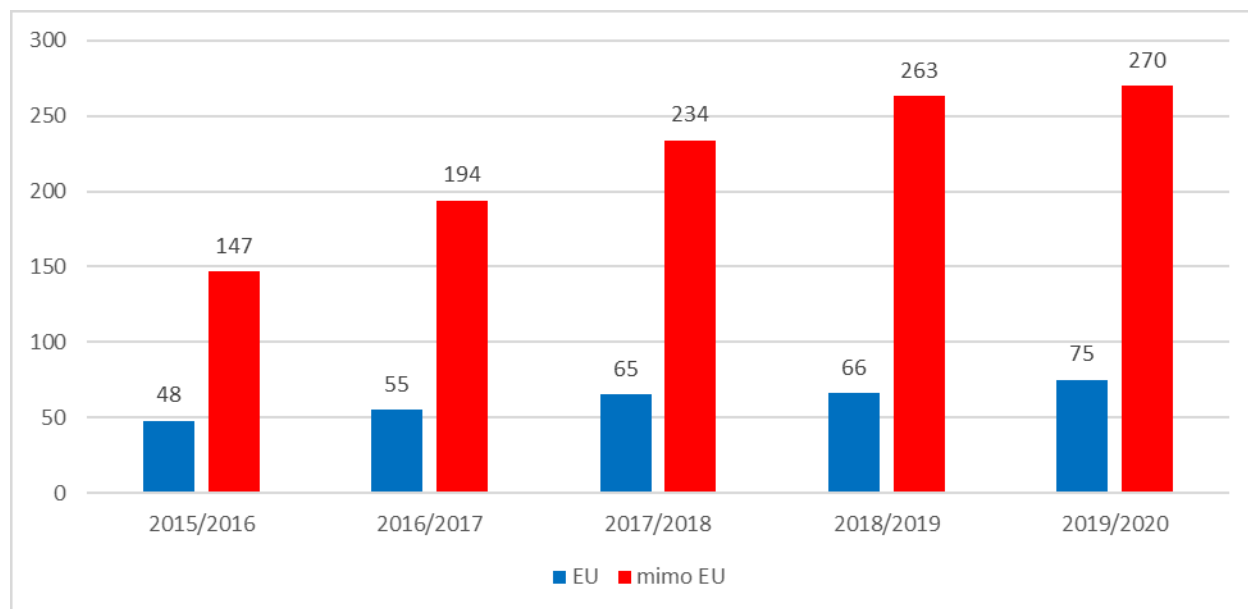
Z úvodního diskusního setkání a následujících rozhovorů s klíčovými aktéry (paní Guthovou a paní Vlčkovou z Odboru školství a kultury ÚMČ Praha 11) vyplynulo, že hlavní službou v oblasti vzdělávání zaměřenou na integraci cizinců je **podpora dětí s odlišným mateřským jazykem** (dále jen děti s OMJ). Jde především o výuku českého jazyka, které je primárně poskytováno na mateřských a základních školách¹⁶. Z výroční zprávy městské části Praha 11 za školní rok 2019/2020, kterou poskytl odbor školství ÚMČ Praha 11, bylo zjištěno, že **mateřské školy** na Praze 11 navštěvuje celkem 345 dětí cizinců s jiným rodným jazykem než český jazyk, což tvoří 15 % z celkového počtu všech dětí. Z toho 75 dětí pochází ze zemí EU (nejvyšší zastoupení má Slovensko, Bulharsko, Rumunsko Maďarsko a Polsko) a 270 dětí ze třetích zemí (nejvyšší zastoupení má Ukrajina, Vietnam, Rusko a Mongolsko). Z celkového počtu dětí s OMJ vyžaduje podporu doučování češtiny 275 dětí, z nichž 65 s úplnou neznalostí ČJ, 102 s nedostatečnou znalostí ČJ a 90 se znalostí ČJ s potřebou doučování. Během posledních pěti let se celkový počet dětí s OMJ na mateřských školách v Praze 11 neustále zvyšoval (Obrázek 5.1). Největší nárůst je zaznamenán u dětí s OMJ ze třetích zemí (států mimo EU).

Na školách působí dvojjazyční asistenti pedagoga a fungují kroužky češtiny. Z výroční zprávy za školní rok 2019/2020 bylo zjištěno, že: „Mnohé školy se snaží získávat prostředky z rozvojového programu MŠMT na asistenty pedagoga (pro výuku dětí s OMJ). V MŠ fungují kroužky češtiny. Vedou je paní učitelky, které prošly vzdělávacími kurzy, častá je spolupráce s jazykovými agenturami, např. „Speak and do“, kde rodilí mluvčí vedou výuku jazyka formou

¹⁶ Podpora žáků s OMJ zahrnuje celou škálu aktivit, mezi nimiž je doučování češtiny základním stavebním kamenem. Výuka českého jazyka pro děti cizince na MŠ a ZŠ v Praze 11, je také největší aktivitou v rámci projektu Integrace cizinců v MČ Praha 11 podpořeného MV ČR, na jehož realizaci se podílelo 6 MŠ a 2 ZŠ.

zážitkové pedagogiky. V několika případech již v MŠ působí dvojjazyčný školní asistent (financováno z Výzvy 28). Mateřské školy se nově zapojily do projektu Ministerstva vnitra - Čeština pro cizince, který financuje individuální výuku českého jazyka pro žáky s OMJ“ (Vlčková 2020, s. 9-10).

Obrázek 5.1: Vývoj počtu dětí s OMJ v MŠ za posledních 5 let

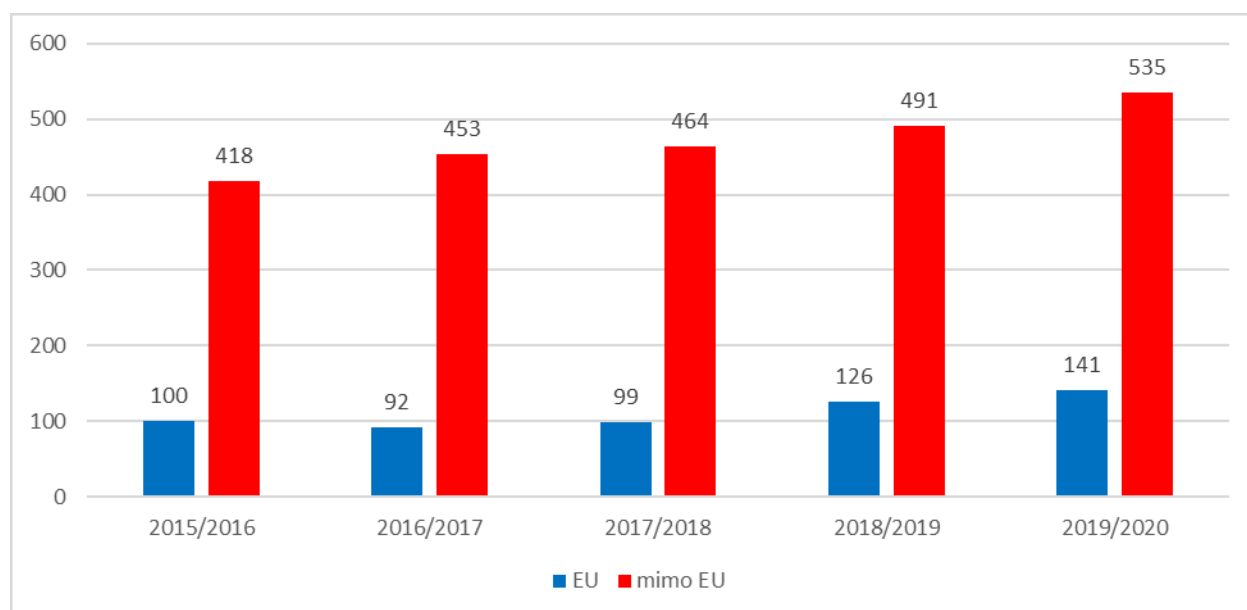
Zdroj: Výroční zprávy za školní rok 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 a 2019/2020

Z výroční zprávy bylo rovněž zjištěno, že kromě doučování češtiny pořádají mateřské školky aktivity, které v rámci **multikulturní výchovy** rozšiřují představu o jiných národnostech na základě poznávání rozdílů v životě lidí z různých zemí. Aktivity jsou zpravidla zaměřeny na prezentaci rozdílů ve způsobu oslav svátků, oslav narozenin, tradic, zvyků, způsobu oblékání a chování, rozmanitosti pokrmů, atd.

Základní školy na území MČ Praha 11 ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo celkem 676 dětí s OMJ, kteří tvoří 9,7 % z celkového počtu žáků. Z toho 141 dětí pochází ze zemí EU (nejvyšší zastoupení má Slovensko, Rumunsko, Bulharsko a Polsko) a 535 dětí ze třetích zemí (nejvyšší zastoupení má Ukrajina, Vietnam, Rusko a Čína). Z celkového počtu dětí s OMJ vyžaduje podporu doučování českého jazyka 455 dětí, z toho 49 s úplnou neznalostí ČJ, 175 s nedostatečnou znalostí ČJ a 231 se znalostí ČJ s potřebou doučování. Stejný trend nárůstu počtu dětí s OMJ jako u mateřských škol, můžeme sledovat i na základních školách (Obrázek 5.2). Posledních pět let se na nárůstu nejvíce podílejí děti s OMJ ze třetích zemí (států mimo EU).

Podle pracovníků odboru školství a kultury ÚMČ Praha 11 (rozhovor s paní Guthovou a paní Vlčkovou) je **integrace dětí s OMJ většinou bezproblémová**. V poslední době se ale **zvyšuje počet nově příchozích žáků bez znalosti češtiny**. Na žáky s OMJ z celé Městské části Praha 11 je zaměřený letní **intenzivní kurz českého jazyka**, který s podporou projektu obcí MV ČR pořádá základní škola Pošepného náměstí 2022. Cílem kurzu je nejen nabídka vzdělávání v českém jazyce, ale rovněž podpora vzájemné komunikace a kulturní interakce mezi dětmi a učiteli. Kurz je týdenní a vedle aktivit ve škole zahrnuje i celodenní výlet.

Obrázek 5.2: Vývoj počtu dětí s OMJ na ZŠ v Praze 11 za posledních 5 let

Zdroj: Výroční zprávy za školní rok 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 a 2019/2020

Žáci a děti bez znalosti českého jazyka mohli v hl. m. Praze v posledních letech absolvovat **intenzivní kurz výuky českého jazyka** pro žáky s odlišným mateřským jazykem. Kurz pro žáky, kteří umí číst i psát, ale mají nulovou znalost češtiny, pořádá ZŠ Marjánka v Praze 6. Kurz trvá tři (výjimečně i více) měsíce a nabízí denně čtyři hodiny intenzivní individualizované výuky, která na tuto dobu nahrazuje výuku v kmenové škole. Ve školním roce 2019/2020 byl zřízen kurz i na ZŠ a MŠ Lyčkovo náměstí v Praze 8, který je určen pro žáky, kteří neumí číst ani psát. Tyto intenzivní kurzy českého jazyka nejsou zpoplatněné; náklady jsou hrazené z rozpočtu hl. m. Prahy.

V souladu s vyhláškou MŠMT č. 271 ze dne 14. 7. 2021 byl od 1.9.2021 v Praze nastaven **nový systém vzdělávání cizinců v českém jazyce v mateřských a základních školách** na území hl. m. Prahy. Hl. m. Praha stanovila pro školní rok 2021-2022 tzv. **určené školy** s vysokým zastoupením žáků-cizinců (v každé MČ alespoň jedna), které musí v rámci svého vzdělávání poskytovat jazykovou přípravu pro děti-cizince a žáky-cizince. V MČ Praha 11 bylo v roce 2021-2022 do systému zahrnuto 10 základních škol¹⁷.

Školy se snaží o začlenění dětí s OMJ nejen přes programy v oblasti vzdělávání, ale i pomocí programů v sociálně výchovné oblasti, a to pomocí nejrůznějších **multikulturních aktivit zaměřených na toleranci a respekt k odlišným kulturám a národnostem**. Školy kromě přímé podpory dětí s OMJ pořádají **volnočasové a neformální aktivity** pro děti s OMJ a jejich rodiče (Cizinci jsou kamarádi, Jsme lidé jedné Země, Edison). Pro smíšenou skupinu českých dětí a dětí cizinců s OMJ, pořádá MČ **Praha 11**, respektive **KC Zahrada** letní týdenní **příměstský tábor**, jehož realizaci podporuje i Ministerstvo vnitra v rámci programu Integrace cizinců na lokální úrovni.

¹⁷ Přehled určených škol v rámci nového systému vzdělávání cizinců v českém jazyce v mateřských a základních školách na území hl. m. Prahy <https://skoly.praha.eu/Pro-verejnost/Vyuka-cestiny-pro-cizince-/Czech-language-for-foreigners/area12349>

Školky a školy se pravidelně **zapojují do projektů** Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které se zaměřují na podporu dětí s OMJ. Rovněž aktivně **spolupracují s nevládními neziskovými organizacemi** (dále jen NNO). Nejčastěji byla zmíněna spolupráce s organizacemi META, ICP a InBáze, které většinou v případě problémů při komunikaci s rodiči poskytnou tlumočnicka, nabízejí kurzy vzdělávání pro učitele a také obecně vypomáhají se zajištěním vzdělávání dětí s OMJ.

Doučování dětí s OMJ na Praze 11 probíhá nejen ve školkách a na školách, ale i v knihovnách. Z rozhovorů jsme zjistili o aktivním přístupu pracovníků **městské knihovny na Opatově**, kteří přišli s iniciativou spolupráce knihovny s neziskovou organizací InBáze při organizaci a realizaci projektu „Interkulturní klub“, který se zaměřuje na prevenci xenofobie, rasismu, extremismu a šikany u žáků a studentů prostřednictvím primárně preventivních programů a aktivit. Zároveň má úřad městské části v plánu oslovit s nabídkou na spolupráci organizaci Nová škola, která se zaměřuje na **doučování všech žáků včetně dětí s OMJ v knihovnách**.

Vzdělávací služby pro cizince nabízí také spolek **South East Asia – liaison** (dále jen SEA-I). Jedná se jednak o přípravu dětí s OMJ do první třídy a pak obecně výuku češtiny pro cizince. Tyto služby jsou však placené. SEA-I také velmi intenzivně spolupracuje se školami, kde školí pedagogy, což následně pomáhá v přístupu k cizincům s důrazem na větší otevřenost v komunikaci a vzájemné porozumění.

Na **vzdělávání a situaci dětí cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)** na základních školách v Praze se zaměřil projekt „Škola jako integrační partner (INTEGRÁČEK)“¹⁸ řešený Sociologickým ústavem AV ČR ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy, který byl aplikačním garantem projektu. Výsledky pro hl. m. Prahu a MČ Praha 11 (Obrázek 5.3) ukázaly, že zatímco podíl žáků cizinců¹⁹ odpovídá průměrné situaci v hl. m. Praze v případě žáků s OMJ je podíl v Praze 11 o 3,2 procentního bodu vyšší než je průměr za celou Prahu. Na druhou stranu, z těchto žáků s OMJ se v případě základních škol v MČ Praha 11 nedomluví česky a potřebuje intenzivní podporu celých 11 %, což je o něco méně než 14% v celé Praze²⁰. Každopádně jde o žáky, jimž je od školního roku 2021/2022 věnována mimořádná pozornost.

Obrázek 5.3: Žáci s odlišným mateřským jazykem v Praze a Praze 11

Žáci, žáci cizinci a žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ)										
ZŠ	Oslovené pražské ZŠ (2020/21)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/21)						
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	školy se žáky s OMJ
Praha	259	108 968	9,2%	179	76 904	7 122	9,3%	5 118	6,7%	174
Praha 11	17	8 037	9,0%	15	6 990	654	9,4%	693	9,9%	14

Zdrojem dat o žácích cizincích na ZŠ je školská matrika MŠMT. Údaje o podílu žáků s OMJ jsou vypočítány z dat z výzkumu. Počty žáků s OMJ na školách pedagogové odhadují podle vlastních zkušeností nebo diagnostiky prováděné na škole.

Zdroj: Škola jako integrační partner, <https://www.soc.cas.cz/projekt/skola-jako-integracni-partner>

¹⁸ <https://www.soc.cas.cz/projekt/skola-jako-integracni-partner>

¹⁹ Za žáka - cizince je považován žák, jehož rodiče mají jiné občanství než občanství České republiky.

²⁰ Viz výsledky pro Prahu 11 <https://www.soc.cas.cz/projekt/skola-jako-integracni-partner>

5.1.2 Kulturní a volnočasové aktivity

Většinu kulturních a volnočasových aktivit na území městské části Praha 11 realizuje obecně prospěšná společnost **Kulturní Jižní Město**, která provozuje tři střediska. Jedná se o Kulturní centrum Zahrada, Chodovskou tvrz a Místní veřejnou knihovnu Chodov. Činnost těchto tří kulturních středisek a jejich vzájemné doplňování se přispívá k podpoře komunitního života a kultivaci obyvatel Prahy 11 včetně cizinců. Plánované a realizované kulturní a volnočasové aktivity jsou **otevřené všem obyvatelům, bez ohledu na zemi jejich původu, národnost, nebo barvu pleti**, přičemž **cizinci jsou vnímáni jako součást místní společnosti** (rozhovor s dramaturgyní KC Zahrada Ivanou Jirovskou).

KC Zahrada (Obrázek 5.4) realizuje každoročně několik projektů. Jedním z nich je projekt **Dialog kultur**, který je podpořený MV ČR v rámci projektu „Integrace cizinců v MČ Praha 11“ - a jehož hlavním cílem je podpořit vztahy cizinců a české majority. Jedná se o oboustranný proces, během něhož cizinci se seznamují s českou kulturou, historií, zvyky a tradicemi, a zároveň představují obyvatelům Jižního Města kulturu, zvyky a tradice ze svých zemí. V rámci Dialogu kultur je realizováno několik aktivit. KC Zahrada pořádá **příměstský tábor**, který má kapacitu 30 dětí, z nichž část je rezervována pro cizince. Ve většině případů se jedná o děti ze smíšených manželství, které nemají problém s češtinou. Mezi další aktivity v rámci Dialogu kultur patří multikulturní setkání **Grilování bez hranic** a **Hraní bez hranic**. Společné posezení u grilu v KC Zahrada většinou probíhá na konci června a září. Sousedské grilování je doprovázeno hudbou, tancem, hrami a výtvarnými dílnami pro děti. V roce 2020 byla realizace těchto aktivit omezená v důsledku pandemie Covid-19.

Obrázek 5.4: KC Zahrada

Foto: Ekaterina Ignatyeva

Komunitní akce v Praze 11 probíhají celoročně. Celkem se za rok koná kolem šesti. Začínají v únoru **Jihoměstským Masopustem**, jehož program tvoří průvod tradičních masopustních postav procházející od metra Opatov až ke Komunitnímu centru Matky Terezy, a dále hry a dětská divadelní představení. V dubnu probíhá tradiční **Pálení Čarodějnic** v KC Zahrada a na Chodovské tvrzi, které je doprovázené opékáním buřtů, koncertem a bohatým programem pro děti a jejich rodiče. Červen patří dětem, kde se v kulturních zařízeních KC Zahrada a na Chodovské tvrzi slaví **Den dětí**. V září se koná jedna z největších a nejvýznamnějších akcí –

Dny Prahy 11. Závěrem celoročního programu komunitních aktivit je **Dušíčkový průvod** v listopadu a **Mikulášský průvod v prosinci**.

Z hlediska participace cizinců jsou nejvýznamnější akcí Dny Prahy 11. V roce 2020 byl program přeložen do čtyř jazykových mutací – angličtiny, vietnamštiny, ruštiny a ukrajinštiny. Bohužel, na ostatní akce zatím pozvánky v jazykových mutacích chybí. Tradiční oslavy městské části **Dny Prahy 11** jsme navštívili v rámci terénního výzkumu v září 2020 (Obrázky 5.5-5.7). Etnicky nejpestřejší byl poslední den oslav, kdy v parku u Chodovské tvrze probíhal celý den multikulturní festival Sousedé z Jižáku doprovázený ochutnávkou exotické gastronomie, folklorním vystoupením, workshopem výuky salsy a také autentickou prezentací tradiční kubánské hudby. Mezinárodní kuchyň byla letos na Dnech Prahy 11 prezentována afgánským stánkem s tradičními pokrmy, stánkem s gurmánskými specialitami z Palestiny a vietnamským stánkem od spolku South East Asia – liaison (SEA-I). Spolek SEA-I se také aktivně podílel na výtvarných aktivitách pro děti, které vyráběly papírové květiny a podle svých představ malovaly a zdobily asijské slaměné kuželové klobouky.

Obrázek 5.5: Dny Prahy 11

Foto: Ekaterina Ignatyeva

Obrázek 5.6: Afgánský a vietnamský stánek

Foto: Ekaterina Ignatyeva

Obrázek 5.7: Malování slaměných asijských klobouků

Foto: Ekaterina Ignatyeva

KC Zahrada má vlastní knihovnu, kam docházejí děti cizinců a v jejích prostorách se konají různé akce. Z rozhovoru jsme zjistili, že se v nejbližší době plánuje akce zaměřená na rodiče dětí cizinců s názvem „**Čtu česky lépe než moje rodiče**“. Hlavním cílem je poukázat na nedostatečnou znalost českého jazyka a nalákat rodiče dětí cizinců, aby se snažili svoji češtinu zlepšovat. V plánu je každoroční opakování této akce.

Dalším potenciálem do budoucna je možnost pronájmu **volných prostor v KC Zahrada** migrantským spolkům s cílem provozování komunitní činnosti cizinců, a tím i zpestření multikulturní nabídky centra. Zatím ale nepřišla žádná iniciativa od krajanských nebo migrantských spolků.

5.1.3 Poradenství a tlumočení

Poradit v různých životních situacích, přeložit dokumenty do rodného jazyka nebo tlumočit komunikaci na jednání patří k nejdůležitějším službám pro cizince bez znalosti češtiny nebo s její nedostatečné znalostí. Na území městské části Praha 11 nově působí **terénní interkulturní pracovníci** pro vietnamskou menšinu, která podle potřeby poskytuje služby interkulturního poradenství, překlady a tlumočení. Z rozhovoru jsme zjistili, že městská část do budoucna plánuje zřídit místo pro dalšího terénního interkulturního pracovníka pro Ukrajince.

Širší spektrum podobných služeb pro cizince nabízí **spolek SEA-I** (původně Klub Hanoi), který od roku 2007 působí zejména v Praze-Libuši, kde má jednu ze svých poboček, a kromě toho také na Praze 4, Praze 11 a Praze 12. Spolek je primárně zaměřen na rodiny, a proto cílovou skupinu tvoří zejména rodiče s dětmi (rozhovor s předsedou spolku panem Kocourkem). Mezi klienty ale nechybí ani dospělí jednotlivci. Málokdy se na SEA-I obrací lidé důchodového věku. Organizační strukturu spolku tvoří lidé, kteří se zajímají o jihovýchodní Asii a zejména o Vietnam, a zahrnují jak Čechy, tak osoby původem ze zahraničí, z nichž někteří již získali české občanství.

Spolek SEA-I nabízí tři hlavní služby pro cizince. Prvním je **tlumočení v odborných záležitostech**, zejména pedagogické a psychologické. Nejčastěji se tlumočí do vietnamštiny, čínštiny a mongolštiny. Druhou službou je poradenství nebo tzv. **konzultace s odborníky**, které jsou většinou také tlumočené. SEA-I poskytuje poradenství v různých oblastech, jimiž jsou nový nástup dítěte do školy, pozdější nástup dítěte do školy, psychologická diagnostika, jazykový handicap, komunikace rodičů se školou, komunikace s OSPODem (Orgán sociálně-právní ochrany dětí) a dalšími orgány, dluhy a finanční situace, zdravotní stav, pobytové záležitosti; okrajově se řeší sociální dávky a domácí násilí. Třetí službou je **mediace**. Mediátor je další osoba na jednání kromě tlumočnicka a jednatelů, která pomáhá připravit obě strany na jednání, narovnat vzájemná očekávání a je schopen do určité míry jednání směřovat správným směrem. V současné době je připravena, ale zatím nebyla organizována služba **vyšetření vietnamským psychologem**.

Pro cizince z městské části Praha 11 své služby nabízejí i další **nevládní neziskové organizace**. Nejčastěji byla zmiňována spolupráce s Integračním centrem Praha (ICP) a InBáze (poradenství, tlumočení, doprovody, kurzy češtiny atd.). Na základě rozhovoru s pracovníci Odboru školství a kultury ÚMČ Praha 11 a z výročních zpráv bylo zjištěno, že školy a školky aktivně spolupracují s organizací META (doučování, podpora pedagogů).

Z informací poskytnutých Integračním centrem Praha (ICP 2020, s. 21-22) bylo zjištěno, že klienti ICP z MČ Praha 11 ze **služeb poskytovaných ICP** využívají nejčastěji poradenství (66,52 % klientů), poskytování obecných informací (50,00 %), kurzy českého jazyka (33,93 %) a tlumočení a doprovody (11,16 %). Mezi nejčastější témata, které ICP řeší, patří otázky spojené s pobytem v ČR (43,75 %), pracovním trhem (16,96 %), nostrifikacemi a vzděláváním (9,38 %), zdravím a zdravotnictvím (5,80 %), sociálním zabezpečením (4,91 %) a bydlením (1,79 %).

V průběhu několika jarních měsíců roku 2021 nabízelo Integrační centrum Praha **prostřednictvím terénních interkulturních pracovníků podporu a nabídku svých služeb přímo v městské části Praha 11**. Vedle šíření letáků s informacemi o nabídce služeb a aktivit ICP prostřednictvím rozsáhlé distribuce ve službách provozovaných cizinci (kolem stovky večeří, restaurací, nehtových a kosmetických studií, apod., většinou provozovaných Vietnamci) terénní pracovníci aktivně vyhledávali klienty s cílem identifikovat nejčastější řešené problémy (zápis do školy, pomoc z lékařem nebo zubařem, nabídka tlumočení zdarma)²¹. Přes jistou nedůvěru k poskytování služeb zdarma se podle informací ICP daří osobním kontaktem šířit povědomí o nabízených službách.

5.2 Informovanost o službách a aktivitách pro cizince

Tato část se zaměřuje na informovanost cizinců o službách a aktivitách zaměřených na cizince. Jde o téma, které bylo jako mimořádně důležité identifikováno v průběhu úvodního diskusního setkání a rovněž během následných rozhovorů. Cílené zaměření na informovanost cizinců bylo rovněž identifikováno jako priorita pro rok 2020 v rámci projektu „Integrace cizinců v MČ Praha 11“ finančně podpořeného MV ČR.

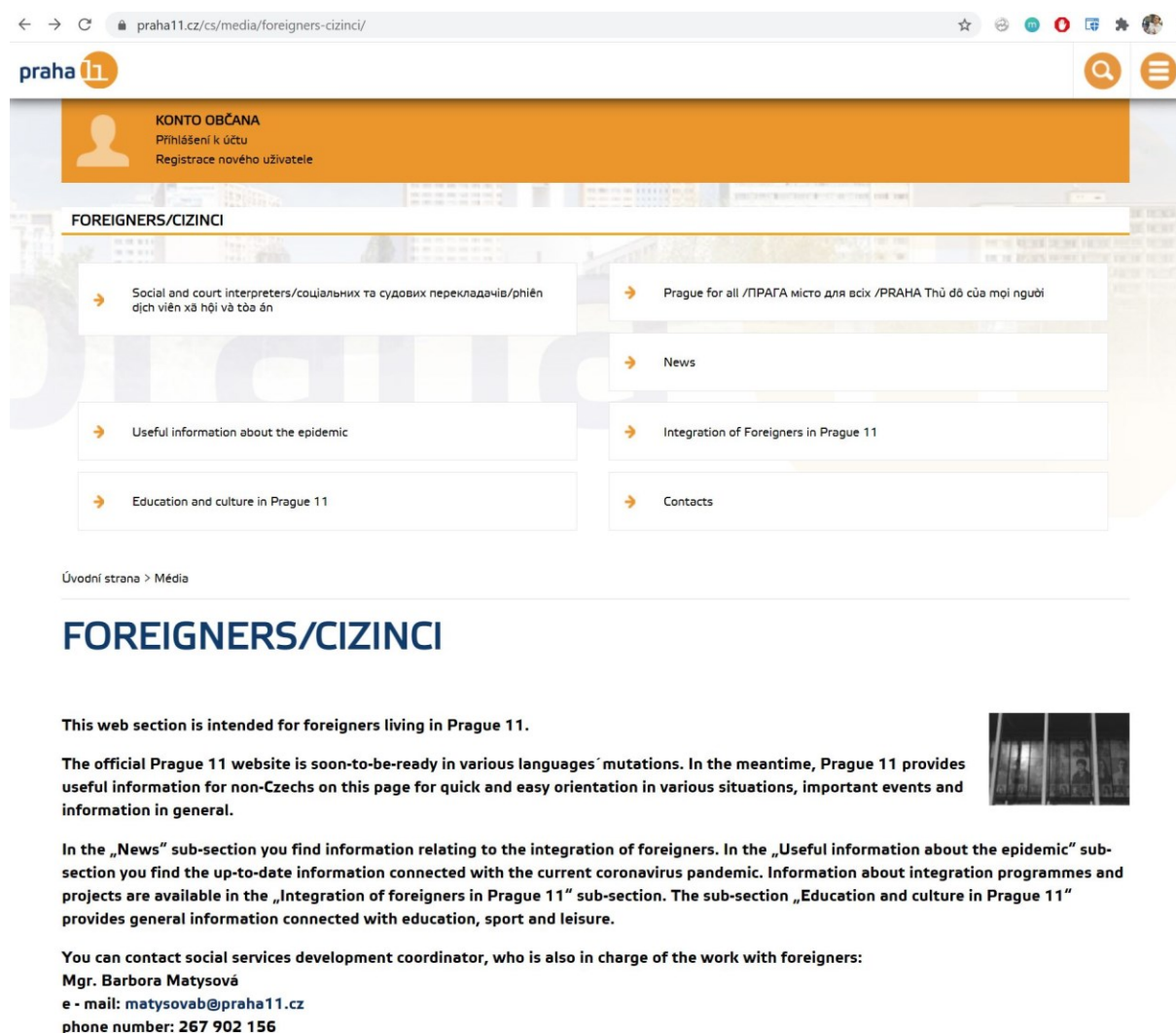
Úřad městské části Praha 11, jeho odbory a další organizace působící v městské části Praha 11 informují místní obyvatele s cizí státní příslušností různými způsoby, a to pomocí poměrně široké škály informačních kanálů. Nejčastěji zmiňovaným informačním zdrojem pro obyvatele

²¹ Podle informací se terénní pracovníci ICP setkávali v Praze 11 se zde podnikajícími Vietnamci, kteří ale bydlí v jiných částech Prahy, zatímco mezi bydlícími a služby využívajícími byli především rusky a ukrajinsky mluvící.

včetně cizinců jsou **webové stránky městské části Praha 11** www.praha11.cz. Hned na úvodní stránce je snadno identifikovatelná dlaždice s názvem „FOREIGNERS/CIZINCI“. Úvodní informace v oddílu pro cizince je nabízena ve čtyřech jazykových verzích, a to v angličtině, ukrajinštině, vietnamštině a ruštině. Cizinci jsou informováni o tom, co všechno mohou dohledat na webových stránkách pro cizince žijící v Praze 11. Jedná se o aktuality k pandemii COVID-19, zprávy MČ Praha 11, informace o projektech integrace cizinců v Praze 11, informace o vzdělávání a kultuře v Praze 11 a kontakt na osobu, která má na starosti agendu integrace cizinců. Obsahem úvodní stránky jsou odkazy na služby a důležité informace pro cizince.

Další stránky obsahují kontakty na sociální a soudní tlumočníky, důležité informace o sociálním zabezpečení cizinců (sociální dávky, důchodové a nemocenské pojištění, pomoc v hmotné nouzi a státní sociální podpora) z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) ČR, informace k aktuálnímu platným opatřením v souvislosti s pandemií COVID-19, přehled organizací zajišťujících služby pro cizince v době pandemie s rozsáhlým a přehledným seznamem kontaktů a informací o pracovně-právních vztazích, informace z oblasti školství a pozvánky na kulturní a volnočasové aktivity (Obrázek 5.8).

Obrázek 5.8: Stránka pro cizince na webu MČ Praha 11

Zdroj: www.praha11.cz

Stručný popis obsahu internetových stránek pro cizince na webu MČ Praha 11

Stránka zobrazující **kontakty na sociální a soudní tlumočníky** má název v angličtině, ukrajinštině a vietnamštině. Kontakty na tlumočníky jsou bohužel nedostatečné a nepřehledně strukturované. Nezahrnují informace o tom, z/do kterého jazyka tlumočnické tlumočení nabízí a kdo je soudní tlumočnick. Mezi uvedenými tlumočníky jsou překladatelé z/do vietnamštiny, ruštiny a mongolštiny. Užitečnou informací je odkaz na webové stránky pro cizince MHMP Praha metropole všech, což je univerzální web pro všechny cizince, kde každý si dohledá to, co potřebuje, a to ve svém jazyce. Proto by bylo vhodnější odkaz poskytnout již o úroveň výše, na hlavním rozcestníku informací pro cizince.

Stránka **News** na první pohled vypadá jako stránka s inzeráty v různých jazycích (nabídka dopravy potravin a léků, nebo venčení psů pro důchodce, odkaz na Charitu, psychologické poradenství). Ze zde ale také najít zajímavé články o uprchlících. Užitečným zdrojem jsou odkazy na informace z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) ČR, které jsou ale nabízeny pouze v češtině. Jedná se o velmi důležité informace o sociálním zabezpečení cizinců (sociální dávky, důchodové a nemocenské pojištění, pomoc v hmotné nouzi a státní sociální podpora). Informace o integraci cizinců jsou uvedené také pouze v češtině. Stránka rovněž zahrnuje odkaz na Aktualizovanou Koncepti integrace cizinců z roku 2016 a Postup k její realizaci pro rok 2016. Tento Postup se ale aktualizuje každý rok a odkaz na aktuální verzi webové stránky MČ Praha 11 bohužel nezahrnuje.

Stránka **Useful information about the epidemic** nabízí důležité informace k aktuálním platným opatřením v souvislosti s pandemií COVID-19, přehled organizací zajišťujících služby pro cizince v době pandemie s velice solidním (z hlediska rozsahu) a přehledným seznamem kontaktů a informací o pracovních-právních vztazích v současné době. Jedná se zejména o odkazy na články různých neziskových organizací, které tuto informaci nabízejí v několika jazykových verzích. Bohužel nejpodstatnější informace o opatřeních jsou poskytovány pouze v češtině, i když s využitím srozumitelných grafických prostředků.

Stránka **Integration of Foreigners in Prague 11** odkazuje na nefungující stránky MPSV ČR o zahraniční zaměstnanosti a zaměstnávání zahraničních občanů. Dále nabízí informace o tom, jak prostřednictvím veřejných akcí přispívat k pestré a soudržné společnosti, tzv. mainstreaming integrace cizinců na úrovni městských částí, tj. prosazování cizinecké agendy jako průřezové promítající se do mnoha oblastí veřejné správy a veřejného života. Obsahem této stránky jsou rovněž Online nabídky pro žáky s OMJ a jejich pedagogy v souvislosti s COVID-19 a STUDY THE CZECH LANGUAGE AT HOME, které by bylo vhodnější umístit v oddílu, který se věnuje vzdělávání dětí cizinců.

Stránka **Education and culture in Prague 11** nabízí užitečné odkazy na organizaci META, které jsou ale pouze v češtině, odkaz na Centrum pro integraci cizinců CIC, a to na aktivitu RodiCZe (self-help group for parents - foreigners with children/Группа самопомощи для родителей и детей) – skupina vzájemné pomoci pro rodiče a jejich děti, informace o pomoci dětem při dálkovém vzdělávání – soubor doporučení pro rodiče žáků cizinců, opatření k zápisům do ZŠ pro školní rok 2020, a to až v devíti jazykových verzích (arabština, čeština, čínština, rumunština, mongolština, italština, němčina, angličtina, ruština). Kulturní část této stránky obsahovala pozvánky na festival Dny Prahy 11, které byly k dispozici v angličtině, vietnamštině, ukrajinštině a ruštině.

Stránka **Contacts**, která je napůl v češtině a napůl v angličtině, obsahuje kontakt na osobu, která se zabývá integrací cizinců na území městské části Praha 11, a dále adresu a kontakty na informační a sociální pracovnice a právníky z Integrovaného Centra Praha.

Informace poskytované na webových stránkách v roce 2020 byly poněkud nesourodé. Z rozhovoru s Mgr. Barborou Matysovou, koordinátorkou rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Úřadu městské části Praha 11, jsme zjistili, že se městská část v roce 2020 prioritně zaměřila na informovanost cizinců a

plánovala přeložit nejpodstatnější informace pro cizince a úřední dokumenty do angličtiny, vietnamštiny, ukrajinštiny a ruštiny, a to pomocí zajištění profesionálního překladu. V úsilí se pokračuje i v roce 2021. Na základě dohody mezi Oddělením informatiky MČ Praha 11 a dodavatelem plánuje městská část zajistit automatický překlad webových stránek do různých jazykových verzí.

Webové stránky městské části Praha 11 jsme porovnávali s webovými stránkami sousedních městských částí, jimiž jsou Praha 4, Praha 12 a Praha-Libuš. Srovnání se zaměřilo na strukturu webových stránek, nabídku informací a dostupné jazykové mutace. Sousední městské části k informovanosti cizinců na svých webových stránkách přistupují různě.

Informace pro cizince na webových stránkách městské části Praha 4 (www.praha4.cz) jsou dostupné pomocí dvou odkazů tlačítka v pravém banneru. První je „Žijeme na čtyřce společně 2020“ s odkazem na Projekt na podporu integrace cizinců, popisem dílčích aktivit tohoto projektu, jejich realizace a fotogalerií. Druhým je „Informace pro cizince“ (střídající několik jazykových mutací) s kontakty na koordinátorku integrace cizinců na Praze 4, odkazem na web MHMP „Metropole všech“, a odkazem na stránky ICP. Na této stránce je rovněž ke stažení devítistránkový manuál pro cizince v pěti jazykových mutacích (český, anglický, ruský, ukrajinský, vietnamský). Obsahem manuálu jsou podrobné a užitečné informace o struktuře ÚMČ Praha 4 včetně krátkého popisu jednotlivých odborů a oddělení s adresami a kontakty, adresami na pobočky CZECH point s podrobným popisem nabízených služeb, seznam NNO pracujících s migranty včetně kontaktů a odkazů na jejich webové stránky.

Městská část Praha-Libuš nabízí informace na svých webových stránkách až v šesti jazykových verzích (český, anglický, francouzský, německý, ruský, vietnamský jazyk) - používá k tomu rozhraní Google Translate, jehož kvalita překladů ale není srovnatelná s profesionálním překladem. Informace poskytované na webu Prahy-Libuš jsou mnohem podrobnější než v případě Prahy 4. Součástí informačního servisu jsou i odkazy na další zprostředkovatele informací a služeb pro cizince, zejména web MHMP „Metropole všech“, stránky Integrovaného centra Praha (ICP), aktualizovanou koncepci integrace cizinců hl.m. Prahy a postup její realizace. Kromě toho Praha-Libuš poskytuje ke stažení obsahově a jazykově dobře vybavený manuál pro cizince, který oproti manuálu Prahy 4 navíc obsahuje i kontakty na tlumočníky z/do ruštiny, ukrajinštiny, vietnamštiny, čínštiny a arabštiny.

Nejpovedenější webové stránky z hlediska struktury, jazykové dostupnosti a podrobnosti nabízených informací nabízí městská část **Praha 12** (www.praha12.cz). Informace pro cizince je nabízena v pěti jazykových verzích (čeština, angličtina, ruština, ukrajinština, vietnamština) a je srozumitelně rozdělena do dvanácti podrobně popsaných oblastí:

- Osobní doklady, trvalý pobyt, CzechPOINT
- Školství a vzdělávání (Dokumenty pro školy vzdělávající cizince a pro rodiče cizinců)
- Podnikání
- Doprava
- Komunitní plánování, místní Agenda 21
- Bydlení, pronájem prostor
- Sociální služby
- Životní prostředí, vydání rybářského a loveckého lístku
- Pronájem veřejného prostranství
- Správa bytových objektů Praha-Modřany
- Krizové situace
- Formuláře

Další službou poskytující informaci pro cizince v MČ Praha 11 je **časopis Klíč**. Zpravodaj městské části Praha 11 vychází jednou měsíčně a nabízí přehled oficiálních informací, pozvánky na společenské, kulturní a sportovní akce a další aktuální informace týkající se života městské části. V současné době Klíč nabízí informace pouze v češtině. Úřad městské části má v plánu do budoucna vytvořit v časopise jednu stránku věnovanou informacím pro cizince a o cizincích, a to v angličtině a ruštině.

Městská část Praha 11 a další organizace na jejím území využívají jako informační a komunikační kanál rovněž **sociální media a sociální sítě**. Na facebookových stránkách městské části (<https://www.facebook.com/praha11.cz/>) lze najít aktuální informace a prostřednictvím komentářů komunikovat a diskutovat nad různými příspěvky. Facebook umožňuje přeložit příspěvky a komentáře do cizích jazyků, díky čemuž jsou stránky městské části dostupné i pro cizince. Obsah tvoří zprávy a aktuality o dění v městské části, pozvánky na akce organizované komunitními centry, ad. Informace o cizincích a pro cizince se zde vyskytují zcela výjimečně.

Novinkou reagující na bydlení cizince je založení facebookové stránky městské části Praha 11 ve vietnamštině Úy ban Praha 11 (<https://www.facebook.com/%E1%BB%A6y-ban-Praha-11-104672784646928/>) (Obrázek 5.9), již spravuje terénní pracovnice pro vietnamskou menšinu v Praze 11. Kromě aktualit o životě městské části jsou facebookové stránky ve vietnamštině zaměřené také na informace týkající se např. nabídky kurzů češtiny, individuálních konzultací, job klubů, ad.

Obrázek 5.9: Ukázka facebookové stránky MČ Praha 11 ve vietnamštině

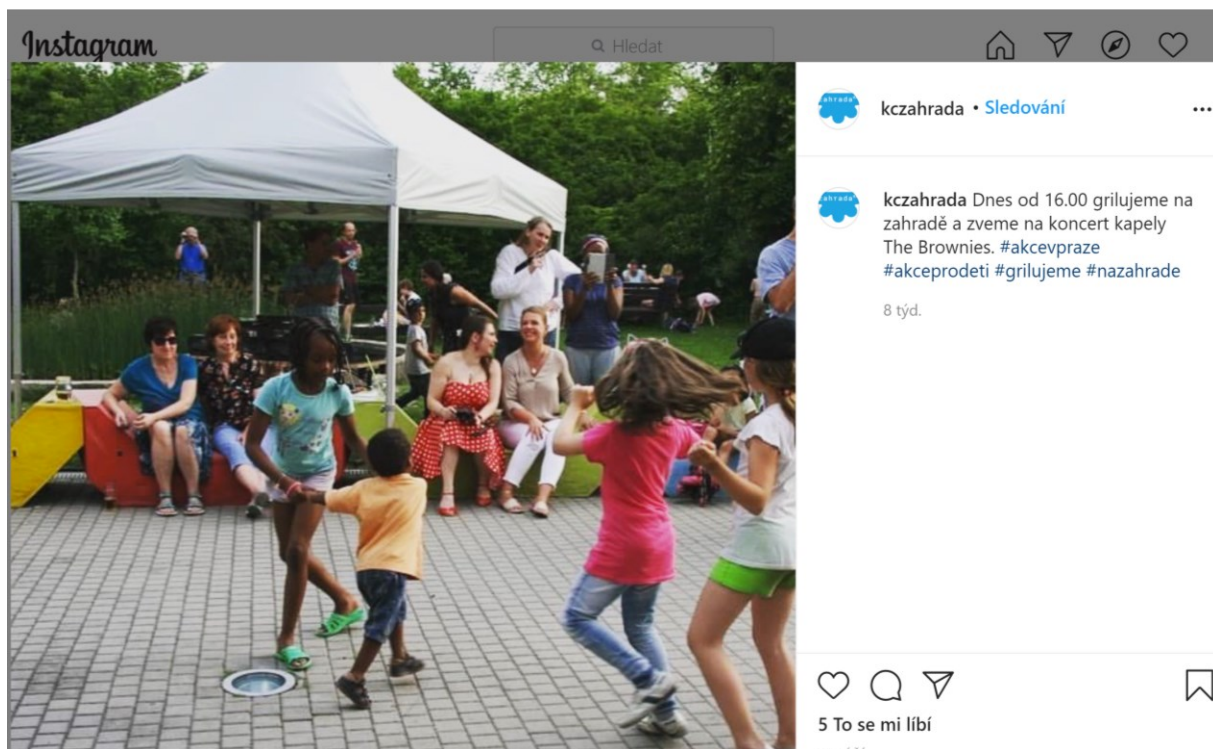

Zdroj: Facebook

KC Zahrada má kromě vlastních webových stránek (www.kczahrada.cz) též své stránky na **Facebooku** a **Instagramu** (Obrázek 5.10), kde informuje obyvatele o nadcházejících kulturních akcích, a zároveň prezentuje zážitky z již proběhlých aktivit. Jistou slabinou je, že pro většinu akcí neexistují jazykové mutace pozvánek. Městská část a KC Zahrada navzájem na svých stránkách sdílí informace, a to s cílem oslovení co největšího množství a spektra obyvatel.

Posledním, ale neméně efektivním způsobem oslovení cizinců jsou **letáky**, které poskytují různorodé informace pro cizince, zejména kam a na koho se mohou obrátit v konkrétní situaci. Městská část letáky umísťuje na nástěnkách v úřadu MČ Praha 11 (Obrázek 5.11 a ve vitrině u stanice metra Háje (Obrázek 5.12), elektronické verze zveřejňuje na webových stránkách, a vybrané informace distribuuje do poštovních schránek. KC Zahrada pomocí vylepování letáků oslovuje a láká místní obyvatele na svoje společenské a kulturní akce.

Obrázek 5.10: Ukázka z profilu KC Zahrada na Instagramu

Zdroj: Instagram

Obrázek 5.11: Nástěnka s letáky pro cizince na ÚMČ Praha 11

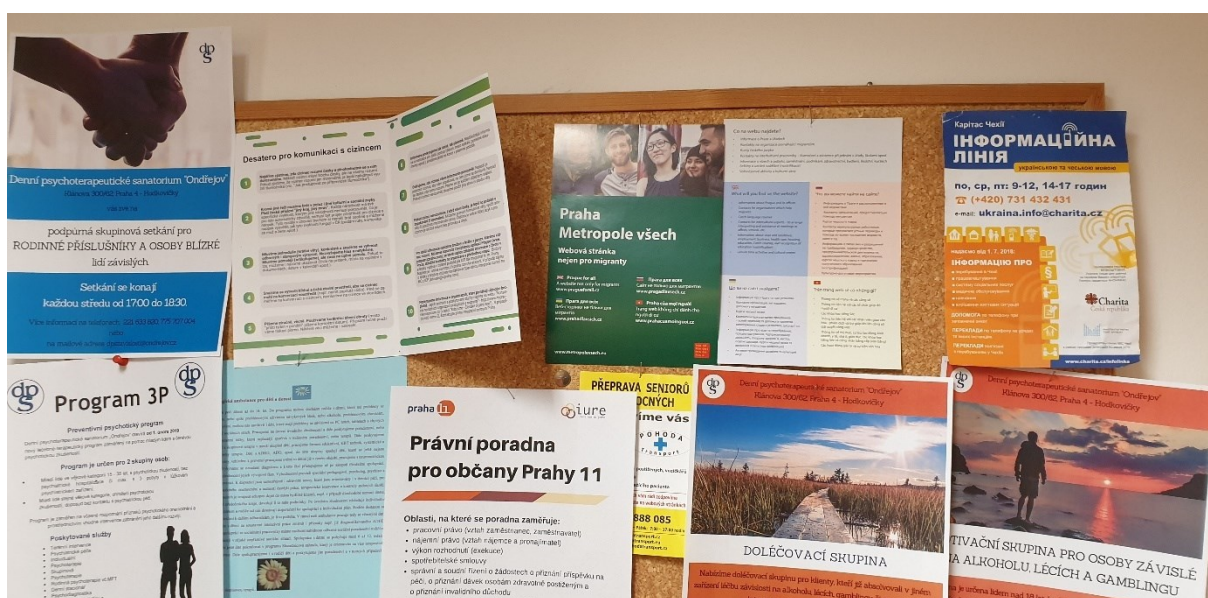

Foto: Ekaterina Ignatyeva

Obrázek 5.12: Vitrína u stanice metra Háje, kde MČ Praha 11 informuje prostřednictvím letáků z oblasti integrace cizinců

Foto: Barbora Matysová

Poznámky: Vyvěšeny jsou o informace o facebooku a webu MČ Praha 11 pro cizince, Desatero jak komunikovat s cizinci (ICP), další letáky od ICP a InBáze.

6 Potřeby cizinců a jejich zapojení do komunitního a kulturního života na území MČ Praha 11

Tato část analýzy se zaměřuje na **potřeby cizinců** žijících na území městské části Praha 11 a jejich **zapojení do komunitního a kulturního života**. Cílem výzkumu bylo identifikovat služby a aktivity, které cizinci využívají, zjistit jejich spokojenost s nabízenými službami a aktivitami a zároveň identifikovat problémy, s nimiž se cizinci při využívání služeb potýkají a které služby jim chybí. Dalším cílem bylo popsat a zhodnotit **zapojení cizinců do komunitního a kulturního života** v MČ Praha 11 a pokud možno identifikovat komunitně, kulturně a politicky aktivních cizince a spolky v MČ Praha 11.

Informace o potřebách cizinců a jejich zapojení do komunitního a kulturního života byly získávány prostřednictvím **rozhovorů**. Pro zjištění potřeb cizinců bylo plánováno využít rozhovorů s cizinci. S oslovením potenciálních respondentů pomohl úřad městské části Praha 11. Vzhledem k nepříznivé situaci způsobené globální pandemií Covid-19 se bohužel podařilo mezi cizinci bydlícími v MČ Praha 11 získat jen minimum respondentů. Informace o potřebách cizinců byly získány rovněž zprostředkovaně od klíčových informátorů (z nich někteří jsou původem ze zahraničí), kteří cizince zastupují, zprostředkovávají jejich kontakt s úřady (interkulturní terénní pracovníci) nebo se s cizinci setkávají při řešení svých agend (úřady, školská zařízení, nevládní neziskové organizace).

6.1 Potřeby cizinců z jejich vlastního pohledu

O probíhající studii pro Prahu 11 s výzvou k účasti na výzkumu prostřednictvím rozhovorů byli cizinci informováni inzerátem připraveným ve spolupráci s Mgr. Barborou Matysovou, koordinátorkou rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci z Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Úřadu městské části Praha 11, který v několika jazykových verzích vyšel v místním časopise Klíč (zpravodajský měsíčník Městské části Praha 11). Shodným inzerátem v elektronické podobě byli cizinci osloveni na webových stránkách a na sociální síti Facebook městské části Praha 11 a na webových stránkách mateřských a základních škol.

Na výzvu k rozhovorům bohužel reagovali jen čtyři obyvatelé Prahy 11. Jak jsme zjistili z uskutečněných rozhovorů, cizinci zpravidla webové a facebookové stránky MČ Praha 11, kde jsme prezentovali výzvu k rozhovorům, nesledují a mnozí ani nečtou časopis Klíč, přestože ho každý měsíc dostávají. Informaci o výzkumu získali ve školách. **Nízká odezva** byla zapříčiněna i mimořádnou situací v souvislosti s globální pandemií Covid-19 a opatrností obyvatel při sociálních kontaktech. Dalším důvodem může být i obecná spokojenost cizinců s nabízenými službami, což ukázaly rozhovory, a rovněž neochota sdělovat osobní zkušenosti a artikulovat připomínky.

Bohužel se nakonec uskutečnily jen tři rozhovory s cizinci, jelikož jedna z respondentek, která se původně ozvala, přestala na další kontakty reagovat²². Jeden rozhovor proběhl v kavárně v OC Westfield, dva z důvodů zhoršené epidemiologické situace a s cílem dodržování vládních opatření proti šíření Covid-19 v online prostředí s podporou platformy pro videohovory MS

²² Velmi malé množství rozhovorů bohužel neumožňuje zobecnit výsledky a vztáhnout je na cizince žijící v městské části Praha 11. Při vědomí tohoto omezení zde prezentujeme některá zjištění.

Teams a Skype. Nejkratší rozhovor trval 20 minut, nejdelší jednu hodinu. Rozhovory probíhali v češtině, ruštině a angličtině. Cizinky, které se zúčastnily analýzy, pocházely z Ruska a Rumunska. Jednalo se o vdané ženy s dětmi, které dlouhodobě bydlí v Praze 11 a aktuálně jsou v domácnosti.

V rozhovorech jsme se nejdříve ptali na **výhody a nevýhody bydlení a života v městské části Praha 11**. Za pozitiva Prahy 11 respondentky považovaly větší **klid** oproti centru města, blízkost **metra**, kvalitní **občanskou vybavenost** a blízkost **zeleně**. Naopak, mezi negativy zmiňovaly především **nedostatek parkovacích míst**. Zmíněn byl i **neupravený prostor** vedle stanice metra Roztyly, kdy jedna z respondentek navrhovala, aby zde bylo například hřiště pro děti.

Další část rozhovoru se již věnovala **nabídce a využívání služeb** zaměřených na cizince. Z rozhovorů jsme zjistili, že cizinci aktivně využívají služeb a aktivit, které nabízí městská část Praha 11 a další organizace. Nejčastěji byly zmiňovány **služby v oblasti vzdělávání**, a to bezplatné doučování dětí s OMJ ve školách a školkách a konání školních letních táborů. Všechny respondentky ale poukázaly na **chybějící kurzy češtiny pro dospělé**: „Pro vzdělávání dětí si tady seženete skoro cokoli, pro dospělé už je to problém“ (Respondent C).

Všechny respondentky pozitivně hodnotily **širokou nabídku komunitních a kulturních aktivit** v Praze 11. Odkazovaly především na aktivity a události zaměřené na rodiny s dětmi. Zúčastnily se festivalu Dny Prahy 11 a dalších akcí, které byly organizovány KC Zahrada (pálení čarodějnic, grilování bez hranic). Jde o akce otevřené široké veřejnosti. Respondentky nicméně zmínily, že na těchto akcích dochází k jisté separaci Čechů a cizinců:

„Oni (Češi) se nás nějak straní. Sice jsme tam všichni spolu, ale vytvářejí se pak skupinky, odděleně skupinka Čechů, skupinka ruský mluvících, skupinka Vietnamců apod. Chybí nějaké akce, které by nás spojovali dohromady přes jakoukoliv společnou aktivitu. Napadá mě společné sázení stromů v parku, nebo sousedský úklid naší čtvrtě, něco jako náš ruský subotnik“ (Respondent A).

Žádná z respondentek nepovažovala sebe sama za obyvatele, který by se aktivně podílel nebo chtěl podílet na organizaci komunitních nebo kulturních akcí. Je ale nutné poznamenat, že se respondentky tímto postojem nijak neliší od majoritní české populace. Aktivní cizinci, s nimiž je možné se setkat například na festivalu Dny Prahy 11, kde provozují stánky s ochutnávkou jídel ze své země původu, v Praze 11 nebydlí.

Pozitivně byla vnímána **nabídka kroužků a aktivit pro děti** v Praze 11. Zejména kladně byla hodnocena nabídka v KC Zahrada:

„Do začátku pandemie jsme každý den s dcerami někam chodily. Původně na balet, potom do bazénu, pak jsme vyměnily balet za fotbal. Naposledy jsme chodily na gymnastiku do Zahrady. Zahrada je pro děti opravdu úžasná; nabízí hodně kroužků a chodily jsme tam s dcerami pravidelně“ (Respondent B).

Další pozitivně vnímanou službou byla **možnost elektronické komunikace** s úřady, poliklinikami a lékaři, školkami a školami:

„Tady mě opravdu fascinuje to, že nemusíte nikam zbytečně běhat a stát ve frontách, nebo ve frontě na frontu, jak je to běžné u nás v Rusku. Tady stačí napsat e-mail nebo zavolat a je to vyřízeno. Šetří to čas a hlavně nervy“ (Respondent B).

Další část rozhovorů se věnovala **informovanosti** cizinců ze strany úřadu městské části. Respondentky potvrdily, že do poštovní schránky **pravidelně dostávají místní časopis Klíč**, což ale neznamená, že časopis čtou. Některé ho jenom prohlédnou, jiné ho vzhledem k neznalosti češtiny nečtou.

Jedna z respondentek sdílela pozitivní zkušenost s **letáky**, které občas dostává do poštovní schránky:

„Během pandemie jsme do schránky dostali letáček s podrobnými instrukcemi, jak se máme chovat, co máme dělat a popřípadě kam se můžeme obrátit. Překvapilo mě, že to bylo v ruštině. To je moc milé, když se o Vás tak starají“ (Respondent A).²³

Respondentky zmínily celou řadu oblastí, kde by uvítaly **lepší informovanost**, zejména **s ohledem na nově příchozí cizince, kteří se hůře orientují v místní situaci**. Respondentky se s problémy nejvíce potýkaly v počátcích svého bydlení v Česku a potažmo v Praze 11. Šlo zejména o celou škálu otázek spojených s oblastí bydlení, včetně takových praktik jako je postup či návod při třídění odpadů. Za další oblast považovaly školství a zejména oblast přihlášení a nástupu dětí, které se nově přistěhují, do mateřských školek a základních škol.

Respondentky přiznaly, že **neví o existenci speciálních webových stránek pro cizince na webu městské části Praha 11** ani o Facebooku pro cizince. Většinu potřebných informací dohledávají obecně na internetu, nebo na webových stránkách škol a školek.

Z hlediska **participace na politickém životě** městské části a Česka se respondentky nepodílely na politických aktivitách a nebyly do něho zapojeny žádným aktivním způsobem. Důvodem je omezené volební právo pro cizince, které následně vyvolává jejich nezájem se podílet na politickém dění. Jedna respondentka nicméně pozitivně vnímala možnost sdílet svůj názor jako obyvatelky městské části u agitačního stánku Pirátské strany v rámci předvolební kampaně.

6.2 Potřeby cizinců z pohledu klíčových informátorů

Významné a užitečné informace o potřebách cizinců byly získány od klíčových informátorů (z nich někteří jsou původem ze zahraničí), kteří cizince zastupují, zprostředkovávají jejich kontakt s úřady (interkulturní terénní pracovníci) nebo se s cizinci setkávají při řešení svých agend (úřady, školská zařízení, nevládní neziskové organizace).

Za nejzásadnější oblast integrace, kde se projevují potřeby cizinců a nebo je nezbytné tyto potřeby identifikovat a zaměřit na ně pozornost, je považováno školství, respektive vzdělávání. Jak již bylo diskutováno v části 5.1.1 oblast vzdělávání a zejména **podpora dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ)** patří mezi hlavní nabízené aktivity a služby pro cizince.

Vzhledem k narůstajícímu počtu cizinců, a to včetně žáků cizinců s OMJ, je nabídka výuky češtiny pro žáky s malou znalostí českého jazyka, zejména pro ty, kteří se po příchodu do Česka nedomluví česky a potřebují intenzivní podporu, považována za nedostatečnou. Intenzivní kurz výuky češtiny pro žáky s OMJ, který pořádá ZŠ Pošepného náměstí, nemá podle klíčových informátorů kapacitu pokrývající poptávku. Navíc jde pouze o týdenní kurz, který neumožňuje dostatečný pokrok ve znalosti češtiny. I když školy nabízejí doučování českého jazyka v průběhu školního roku, a někteří rodiče mohou navíc své děti podpořit a

²³ Respondentka nebyla schopná odpovědět, zda dostala leták v ruštině cíleně.

uhradit dodatečné doučování češtiny, děti a žáci jsou často pod velkým tlakem z hlediska adaptace na nové prostředí, a to při nárocích na zvládnutí nového jazyka. Pro nově nastupující žáky s žádnou nebo minimální znalostí češtiny je důležité pořádat jazykovou přípravu o prázdninách před zahájením školního roku.

Určitou alternativou je **Intenzivní tříměsíční kurz českého jazyka pro děti s OMJ z pražských škol**, který v posledních letech pořádá ZŠ Marjánka na Praze 6. Ten je sice vítanou podporou, omezující je ale daleké dojíždění a zanedbání dalších předmětů, jako je matematika, jelikož se žák věnuje primárně českému jazyku a ne celému spektru vzdělávání.

Na nedostatky v systematické podpoře dětí a žáků cizinců s OMJ reagovalo MŠMT úpravou **vzdělávání cizinců v českém jazyce v mateřských a základních školách** od školního roku 2021-2022, jehož cílem je poskytovat dostatečnou a potřebám cizinců odpovídající nabídku výuky češtiny jako druhého jazyka ve školách s vyšším zastoupením cizinců.

Klíčoví informátoři poukázali na zajímavé **praktiky rodičů vietnamských dětí**, žáků základních škol, kteří se snaží dítě zapsat jinam, než na školy s již vysokým podílem vietnamských žáků. Původní strategie umísťovat děti co nejblíže místům pracoviště, což je v jihovýchodní části Prahy především okolí Obchodního a kulturního centra Sapa, se v posledních letech změnila a někteří z rodičů tak upřednostňují školy i v MČ Praha 11, kde je podíl vietnamských dětí menší. Dochází tak k jakési **spontánní desegregaci**.

Pandemie Covid-19 poukázala na některé nedostatky a nešvary spojené se vzděláním dětí. V první řadě jde o **komunikaci mezi školou a rodiči**, jež je poměrně zásadně ovlivněná **(ne)znalostí českého jazyka** ze strany rodičů, **odlišným kulturním nastavením a způsoby komunikace a používání komunikačních prostředků**. Přestože školy mají zpravidla dobře nastavený způsob vzdálené komunikace s rodiči, někteří rodiče cizinci se k potřebným informacím zasílaným školou nedostanou, a to kvůli neznalosti jazyka a zkrácením, k nimž dochází v případě komunikace přes prostředníky s nedostatečnými jazykovými kompetencemi (příbuzní, známí, zprostředkovatelé) nebo též nepoužíváním emailu jako komunikačního media (např. rodiče Vietnamci často pro komunikaci používají chatovací nástroje a nikoliv email).

V období distanční výuky způsobené **pandemií Covid-19** docházelo k nemalé neúčasti žáků ve výuce. Někteří rodiče žáků-cizinců ani nevěděli, že online výuka je povinná, neměli kontrolu nad plněním školních povinností svých dětí a často jim nemohly poskytnout dostatečnou technickou oporu. Online výuka v češtině byla navíc náročnější na porozumění. Podle informací klíčových informátorů tak během online výuky došlo k **rozevření nůžek mezi některými žáky-cizinci a českými žáky**. Na tyto nedostatky se snažily reagovat interkulturní terénní pracovníci a nevládní neziskové organizace a zajistit napojení rodičů na systém školy, vysvětlit informace o výuce a rozvrhu a zprostředkovat dobrovolníky pro doučování dětí, a tím reagovat na nejpalčivější problémy a potřeby v oblasti vzdělávání a integrace žáků-cizinců.

Specifickým problémem ve školách je otázka mezilidských vztahů a **šikany**, a to zejména k dětem s odlišným mateřským jazykem a kulturním pozadím. Přestože se identifikované případy řeší, chybí zkušenosti a učitelé nejsou proškolení, zejména co se týče žáků-cizinců a rovněž komunikace s rodiči. Mohou se sice obrátit s žádostí o pomoc na nevládní neziskové organizace, jako např. SEA-I nebo Meta, větší podpora by byla vhodná i ze strany Úřadu MČ Praha 11.

Výše uvedené příklady poukazující na **potřebu** dostupné nabídky **běžných kurzů češtiny pro dospělé** cizince a zlepšení informovanosti o využití **možnosti překladů** v případě problémů v komunikaci se školskými zařízeními, na úřadech či u lékaře (důležitý je významově přesný překlad, aby nedocházelo k nedorozuměním).

Zejména v případě vietnamské menšiny je zájem o **kurzy vietnamštiny** v městské části Praha 11. Zatímco v Praze-Libuši mohou děti chodit na vietnamštinu přímo ve školách nebo školních družinách, z Prahy 11 musí dojíždět na Sapu nebo do městské části Praha 4.

Specifickou oblastí potřeb cizinců jsou **mimoškolní aktivity a kluby pro děti**. Cizinci se potýkají s nedostatečným porozuměním a informacemi o možnostech, jež nabízí například kulturní zařízení, nízkoprahový klub pro děti nebo že, kde a jak je možné zajistit doučování dětí. Přestože nevládní neziskové organizace nabízí doučování mimo školu, interkulturní kluby pro děti, konverzační kluby a kurzy češtiny, informace se k rodičům cizincům nedostane, popř. nemají zkušenost, jak takovou podporu využít. Někdy chybí porozumění, že je potřeba děti podpořit nejen materiálně, zajistit školní docházku, ale rozvíjet je i po sociální a kulturní stránce. Důvodem jsou jazykové bariéry, každodenní kulturní praktiky a způsoby šíření informací o nabídce a možnostech.

Spíše zajímavostí je skutečnost, že Vietnamcům v MČ Praha 11 chybí **obchody s asijskými potravinami a zeleninou**. Jde přitom o niku na trhu, kterou zpravidla zaplňují právě vietnamští obchodníci.

V případě MČ Praha 11 je přínosem pro podchycení a naplňování potřeb cizinců ustanovení pozice **interkulturní pracovníce pro vietnamskou menšinu**, k níž došlo v průběhu roku 2020 a činnost se plně rozběhla v roce 2021 (v jiných městských částech jihovýchodní Prahy, jako v MČ Praha-Libuš nebo Modřany, působili interkulturní pracovníci již dříve). Cizinci často nezaznamenají obecné informace zprostředkované v distribuovaných letácích nebo místním tisku, pokud v danou chvíli problém neřeší. Nabídka podpory ze strany ÚMČ prostřednictvím interkulturního pracovníka nabízí cizincům možnost řešit **akutní konkrétní problémy, a to osobním kontaktem**. Ten pak vede k nastolení osobní důvěry a šíření povědomí o podpoře pro cizince v řešení jejich problémů ze strany úřadu městské části. Díky tomu pak cizinci začínají s podporou úřadu městské části řešit problémy a potřeby, které dříve zůstávaly skryté, neřešené nebo řešené neefektivně. Jde vedle školství (pomoc se zápisem a komunikací se školou) například o pomoc a podporu v oblasti bydlení, důchodového zabezpečení, osobních, psychických a zdravotních problémů (včetně pomoci v komunikaci s Orgánem sociálně-právní ochrany dětí – OSPOD).

Městská část Praha 11 udělala v průběhu roku 2020 a následně i 2021 **pokrok v šíření informací směrem k cizincům** na svých internetových stránkách a prostřednictvím speciálního facebookového účtu zaměřeného na Vietnamce. Podobně, vybrané informace v jazykových mutacích poskytují školy, zejména ty s vyšším podílem žáků cizinců, a pořádající intenzivní kurzy pro cizince. Cizinci v MČ Praha 11 mohou využívat i informační podpory ze strany hl.m. Prahy a nevládních neziskových organizací, jež je poskytována zejména prostřednictvím webových stránek, letáků a v některých případech Facebooku. V případě některých skupin cizinců, zejména Vietnamců, je vhodné reflektovat jejich praktiky a potřebu **vícero komunikačních kanálů**, tj. kromě letáků, webových stránek, Facebooku a emailu je také vhodné využít více **personalizovanou komunikaci** prostřednictvím chatovacích služeb vázaných na telefonní číslo a telefonicky.

6.3 Zapojení cizinců do komunitního a kulturního života

Zdrojem informací o zapojení cizinců do komunitních a kulturních aktivit byly rozhovory s klíčovými informátory, zejména pak s Barborou Matysovou, koordinátorkou rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci Úřadu městské části Praha 11, Ivanou Jirovskou z KC Zahrada, Van Anh Tranovou, interkulturní pracovnící pro vietnamskou menšinu Úřadu městské části Praha 11 a Petrou Kauckou, terénní interkulturní pracovnící Integračního centra Praha.

Městská část Praha 11 pořádá řadu **komunitních akcí** (viz část 5.1.2), z nichž **Dny Prahy 11** zahrnují i aktivity akcentující různé stránky etnických kultur. Zúčastněné pozorování na Dnech Prahy 11 a krátký namátkový rozhovor s aktivním cizincem z Palestiny na Dnech Prahy 11 v roce 2020 (Obrázek 6.1) vedly ke zjištění, že cizinci, kteří se aktivně zúčastnili této kulturní akce nabídkou zboží a aktivit, nepochází z Prahy 11, ale z jiných pražských městských částí. Cizinci obyvatelé Prahy 11 sice na komunitní akce chodí, podobně jako je tomu v jiných MČ Prahy, nejde ale o zásadní místo setkávání ani interakce mezi místními cizinci a majoritou.

Obrázek 6.1: Palestinský stánek na Dnech Prahy 11

Foto: Ekaterina Ignatyeva

Cizinci bydlící v MČ Praha 11 se **ne vždy dozví o nabízených možnostech komunitních, kulturních a společenských akcí**. Kulturní Jižní Město, o.p.s. (spravuje Kulturní centrum Zahrada, Chodovská tvrz a Místní veřejnou knihovnu Chodov) informuje pouze o vybraných akcích jako jsou Dny Prahy 11 v jazykových mutacích. Informace o akcích, které nejsou specificky určené pro cizince, se ale v jazykových mutacích neposkytují. K cizincům, kteří mají **nedostatečnou znalost českého jazyka**, se tak **informace o řadě komunitních aktivit nedostanou**.

Podle podnětů ze strany klíčových informátorů by většímu zapojení cizinců do komunitního života místní společnosti pomohl větší důraz na **rozvoj sociálně-aktivizačních služeb** zaměřených na cizince, a to nejen na rodiny s dětmi. K tomu by však bylo potřeba **rozšířit podporu ze strany interkulturních terénních pracovníků na úrovni úřadu městských částí**.

Z hlediska participace na společenských, komunitních a kulturních akcích je **specifickou komunita Vietnamců**, která své **svátky slaví několikrát do roka především v areálu Obchodního a kulturního centra Sapa**.

Za **specifickou formu participace na místním rozvoji** je považována **pomoc Vietnamců** městské správě (a to zejména ÚMC Praha-Libuš) a také školám se zabezpečením roušek a dezinfekčních prostředků **v počátcích pandemie Covid-19**. Podle klíčových informátorů měli Vietnamci velkou snahu v akutní situaci pomoci, často si však nebyli jisti zda a jak. Realizace tak byla snazší v místech, kde již byla komunikace mezi Vietnamci a místními úřady dobře nastolena.

Vedle participace na místním komunitním životě je otázkou **zapojení cizinců do občanské a politické participace** na rozhodování o rozvoji v MČ Praha 11. V průběhu realizace analýzy jsme účast cizinců v oblasti strategického rozvoje, správy městské části a politického rozhodování zaznamenali při přípravě Koncepce sociálních a návazných služeb v MČ Praha 11. Zapojeni byli nicméně aktivní cizinci pracující pro nevládní neziskové organizace nebo zástupce národnostních menšin, kteří jsou obecně aktivní ve veřejném a občanském životě v Praze. Nešlo ale o aktivity běžných občanů cizinců bydlících v MČ Praha 11. Výzvou do budoucnosti je tudíž **podpora zapojení cizinců do místních občanských aktivit a politického rozhodování** o místním rozvoji.

7 Shrnutí hlavních zjištění a doporučení vedení městské části Praha 11

Poslední část analýzy se věnuje shrnutí hlavních zjištění s ohledem na **počet, strukturu a rozmístění cizinců** v Praze 11, **nabídku služeb a aktivit**, které jsou explicitně zaměřeny na cizince na území městské části Praha 11, a **potřeby cizinců** využívajících existující služby a aktivity. Na základě vyhodnocení jsou formulovány **doporučení vedení městské části Praha 11** v oblasti služeb a aktivit pro cizince a jejich zapojení do komunitního života, která vychází z této analýzy.

7.1 Shrnutí hlavních zjištění

7.1.1 Počet a struktura cizinců v Praze 11

Ke konci roku 2019, respektive k 1.1.2020 bylo v MČ Praha 11 evidováno **8 568 cizinců**, což bylo o 39 % víc než v roce 2012, kdy to bylo 6 185 obyvatel s cizím státním občanstvím. Dynamika růstu počtu a podílu cizinců na populaci městské části je obdobná jako v celé Praze. Stejně jako v Praze, také v MČ Praha 11 rychleji rostl počet a podíl cizinců z EU oproti cizincům ze třetích zemí. Zatímco v Praze byl v roce 2019 podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu 15,8 %, v MČ Praha 11 to bylo jen 11,3 % (33 pražských městských částí má podíl cizinců vyšší než je v Praze 11).

Struktura cizinců z hlediska státního občanství se v MČ Praha 11 výrazně neliší od celopražského průměru. Nejpočetnější jsou **Ukrajinci se 28% podílem**, což je o něco vyšší zastoupení než je celopražský průměr. Druhou nejpočetnější skupinou jsou cizinci s občanstvím **Vietnamu**, jejichž podíl je více než **dvakrát vyšší než je celopražský průměr**. Mírně vyšší je podíl Slováků, Bulharů a Rumunů. Naopak, v MČ Praha 11 se koncentruje **relativně méně cizinců z Ruska a ze států Západní Evropy** (především z Německa a Francie) a **USA**. Podíl cizinců z EU a ESVO na celkovém počtu cizinců v MČ Praha 11 byl k 31.12.2019 29,2 %, což je méně než v celé Praze, kde je to 34,8 %. MČ Praha 11 koncentruje více cizinců z východoevropských členských zemí EU. Kromě Slováků jde o cizince z Bulharska, Rumunska, Polska a Maďarska. Cizinců ze třetích zemí bylo na území MČ Praha 11 nejvíce z Ukrajiny, Vietnamu, Ruska a Číny.

V porovnání s cizinci v celé Praze je v MČ Praha 11 podstatně vyšší zastoupení cizinců dětí ve věku 0-14 let. V porovnání s celkovou populací se cizinci v MČ Praha 11 vyznačují v podstatě stejným podílem dětí do 15 let, velmi **malým zastoupením seniorů** ve věku 65 let, a **vyšším zastoupením v produktivním věku**, zejména ve věkové kategorii 25-44 let a mírně i v kategorii 45-64 let a i dospívajících a mladých dospělých ve věku 15-24 let. Populace dětí a její relativní zastoupení v letech 2012-2019 rostlo, stagnovala ale populace mladých dospělých (limity ubytování vysokoškolských studentů).

7.1.2 Rozmístění cizinců na území MČ Praha 11 a rizika segregace

Analýza segregace ukázala, že cizinci jsou poměrně **rovnoměrně rozmístění po celém území městské části Praha 11**. Vyšší nerovnoměrnost vykazují pouze Vietnamci, a i ta je nižší než v jiných částech Prahy. Žádné základní sídelní jednotky (ZSJ) v městské části nevykazují hodnoty pro byt střední koncentraci cizinců, a to ani v roce 2019 ani v roce 2012. V tomto ohledu je Praha 11, podobně jako Praha 12, výjimkou v porovnání s městskými částmi

Praha 4, Praha 10, Praha 15, Praha-Kunratice a Praha-Libuš, kde se koncentrace výraznější cizinců vyskytují.

I když **v současnosti k rezidenční segregaci cizinců nedochází**, z preventivního hlediska je nezbytné průběžně monitorovat a vyhodnocovat situaci na trhu s bydlením z hlediska územních koncentrací cizinců. V současnosti ale v MČ Praha 11 neprobíhá developerská výstavba uzavřených bytových komplexů pro movitější cizince, ani se zde nevyskytují významnější ubytovny koncentrující cizince pracující za nižší mzdy. Lze proto konstatovat, že **riziko vzniku rezidenční segregace cizinců je** v porovnání s jinými městskými částmi Prahy a městy a obcemi v Česku **velmi nízké**.

7.1.3 Vyhodnocení nabídky služeb a aktivit

Městská část Praha 11 nabízí cizincům poměrně **širokou nabídku služeb a aktivit**. V oblasti **vzdělávání** se zaměřuje především na děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ), kterým je poskytováno doučování češtiny, a to ve školách, školkách a také v knihovnách. Analýza nicméně poukázala na nedostatečnou kapacitu intenzivního letního kurzu českého jazyka, která neodpovídá potřebě a poptávce. Nesnáze se projevují v komunikaci školských zařízení s některými rodiči, kteří se nedorozumí česky. Nepříznivá situace v období pandemie Covid-19 a realizaci výuky v on-line prostředí poukázala na jisté limity standardních cest informování rodičů, kdy v případě některých cizinců je potřeba zvážit osobnější komunikaci využívající více kanálů. Analýza rovněž poukázala na potřebu jazykových kurzů a dalších vzdělávacích aktivit pro dospělé cizince a seniory.

Nejpestřejší nabídku aktivit nabízí městská část Praha 11 ve spolupráci se společností **Kulturní Jižní Město**, o.p.s. v oblasti kultury a volného času. Organizované akce jsou otevřené všem obyvatelům Prahy 11, přičemž cizinci jsou vnímáni jako součást společnosti. To má ale i svá úskalí, neboť informace o komunitních, kulturních a společenských akcích **nejsou až na výjimky poskytovány v potřebných jazykových mutacích**. Informace se pak nedostanou k cizincům, jež mají značná omezení daná neznalostí českého jazyka a kde je podpora jejich integrace nejvýznamnější. Z hlediska cílové skupiny jsou akce zaměřeny primárně na rodiny s dětmi. Konají se často a pravidelně, zpravidla 5-6 krát za rok. Do budoucna má městská část v oblasti kultury a volného času v plánu přípravu nových akcí a rozvoj těch již existujících. Otázkou je aktivnější zapojení cizinců, kteří by se mohli podílet na organizaci a realizaci kulturních a volnočasových aktivit. V rozhovorech byla zmiňována možnost vytipování a zapojení vybraných aktivních cizinců.

Příkladem **dobré praxe** je v Praze 11 nově působící terénní pracovnice pro vietnamskou menšinu, která nabízí služby v oblasti poradenství a tlumočení. Potenciálem do budoucna je zřízení místa pro interkulturního pracovníka pro ukrajinskou menšinu. Zatím ale chybí aktivnější a intenzivnější přístup k rozvoji a prohlubování spolupráce s dalšími subjekty, zejména NNO. V Praze 11 působí spolek SEA-I, který poskytuje tlumočení v odborných záležitostech, poradenství a mediaci. Městská část je otevřená pro **spolupráci s nevládními neziskovými organizacemi** a potažmo i spolkem SEA-I. V současnosti městská část Praha 11 spolupracuje s Integračním centrem Praha (ICP) a InBáze. Místní školy hojně využívají podpory organizace META.

Z hlediska **informovanosti** cizinců využívá městská část Praha 11 a další organizace zřízené MČ Praha 11 dostupné informační kanály a snaží se o vzájemné sdílení informací. Informovanost občanů, včetně cizinců, ze strany městské části je na velmi vysoké úrovni. Na

cizince se specificky zaměřuje speciální sekce webových stránek Prahy 11. Z odkazu Foreigners/Cizinci na webových stránkách městské části Praha 11 lze dohledat různorodé informace pro cizince v angličtině, ukrajinštině, vietnamštině a ruštině. Městská část má v plánu do budoucna přeložit celý web do různých jazykových verzí, a to na základě dohody mezi Oddělením informatiky ÚMČ Praha 11 a dodavatelem. Nejpodstatnější úřední dokumenty pak zamýšlí přeložit s využitím profesionálního překladatele (stav na podzim 2020).

Analýza webových stránek městské části Praha 11 zaměřených na cizince poukázala na řadu nedostatků, jimiž jsou neaktuálnost některých informací, nefungující odkazy a neúplné podchycení všech oblastí života. Informace na jednotlivých stránkách nejsou přehledně strukturovány. Porovnání s webovými stránkami sousedních městských částí ukázalo, že inspiraci lze hledat u městské části Praha 12, která nabízí přehledné a velmi dobře strukturované informace pro cizince.

Městská část Praha 11 informuje a komunikuje se svými obyvateli také přes **sociální síť Facebook**. Nově byly zprovozněny facebookové stránky ve vietnamštině, které spravuje interkulturní pracovnice pro vietnamskou menšinu. KC Zahrada kromě vlastních webových stránek a Facebooku informuje obyvatele Prahy 11 rovněž pomocí Instagramu.

Cizinci se mohou o dění v městské části také dozvídat v **časopise Klíč**, který vychází jednou měsíčně a je doručován do každé domácnosti. Rozhovory ale poukázaly na to, že ne všichni cizinci časopis Klíč čtou. Potenciálem pro lepší informování cizinců do budoucna nabízí zamýšlené vytvoření speciální stránky pro cizince a o cizincích, a to v různých jazykových verzích.

Doplňkovým, nicméně stále efektivním způsobem oslovení a informovanosti cizinců jsou **letáky**, které jsou distribuovány do poštovních schránek, nebo vylepovány či umístěny na veřejných místech.

Provedené rozhovory upozornily, že je potřeba **zaměřit pozornost zejména na nově příchozí cizince**, kteří se seznamují s životem v Česku, Praze a v Praze 11. Jde například o informace o tom, jak přihlásit dítě do školky/školy, nebo jak podávat daňové přiznání a zároveň pomoci prostřednictvím podpory ze strany interkulturních terénních pracovníků.

7.1.4 Vyhodnocení potřeb a zapojení cizinců

Analýza potřeb cizinců poukázala na to, že cizinci bydlící v Praze 11 jsou spíše **spokojeni s nabídkou služeb a společenských a kulturních aktivit** pro obyvatele. V oblasti vzdělávání se jedná zejména o doučování dětí s OMJ ve školkách a školách a nabídku letních táborů. Chybí jim nicméně nabídka jazykových kurzů a dalších vzdělávacích aktivit pro dospělé.

Cizinci oceňují nabídku v oblasti **kultury a volnočasových aktivit** a běžně se účastní komunitních akcí nabízených městskou částí ve spolupráci s KC Zahrada. Sami se nicméně nepodílí na přípravě a organizaci takových akcí. Z rozhovorů vyplynul podnět pokusit se uspořádat takové společenské akce, které by **explicitně cílily na zprostředkování interakce a komunikace mezi majoritou a cizinci**, a tím vedly ke zlepšení vzájemného porozumění.

Mezi pozitivy byly zmiňovány **možnosti elektronické komunikace** s úřady, poliklinikami, školami a školkami, a to bez nutnosti osobní návštěvy. Jde však o náhled cizinců ze zemí, kde elektronizace a digitalizace veřejné správy nedosahuje úrovně běžné v Česku.

Informovanost cizinců bydlících v Praze 11 je na dostatečné úrovni. Primárním a nejčastěji používaným informačním zdrojem je internet. Pro dohledání potřebných informací cizinci využívají běžné informační kanály. O informacích pro cizince, jež poskytují webové stránky městské části Praha 11, zpravidla ani neví. Využívají nicméně webové stránky jednotlivých organizací, například škol a školek. Potenciálním zdrojem informací je místní časopis Klíč, který obyvatelé dostávají do svých poštovních schránek, ale cizinci časopis málokdy čtou. Pozitivní zkušenost mají cizinci s letáky, které najdou v poštovních schránkách popř. na veřejných nástěnkách a jiných dostupných místech.

Rozhovory ukázaly, že cizinci by uvítali informace o běžných praktikách každodenního života, s nímž se seznamují při přistěhování, a to zejména v oblasti bydlení, včetně například třídění odpadu, a také v oblasti školství v souvislosti s nástupem dětí do škol nebo školek.

7.2 Doporučení vedení městské části Praha 11

Doporučení vycházejí z výsledků analýz, informací získaných z diskusního setkání a rozhovorů s klíčovými aktéry.

Cíl I: Zlepšit informovanost cizinců Úřadem MČ Praha 11

Kvalitní nabídku služeb pro obyvatele zprostředkovává dobře fungující úřad městské části, a to včasnou, přehlednou, srozumitelnou a dobře adresovanou informovaností, komunikací a otevřeností vůči všem svým obyvatelům, včetně cizinců. Cílem je dále rozvinout, zkvalitnit a doplnit v současné době existující, připravované nebo plánované způsoby komunikace úřadu městské části vůči cizincům.

Opatření:

- Zlepšit přehlednost a strukturu webových stránek pro cizince a doplnit chybějící informace týkající se důležitých stránek každodenního života, a to zejména s ohledem na nově přistěhované cizince nemající dosavadní zkušenost s životem v Česku. Inspirace lze najít například na webových stránkách městské části Praha 12 www.praha12.cz.
- Realizovat naplánovaný překlad webových stránek a úředních dokumentů městské části Praha 11 do relevantních jazykových mutací (angličtiny, vietnamštiny, ukrajinštiny a ruštiny).
- Prostřednictvím odkazů (např. <http://metropolevsech.eu/>) kontinuálně a včas informovat cizince žijící na území MČ Praha 11 o změnách v zákonech, jejich právech a povinnostech, příležitostech, možnostech a podmínkách získání trvalého pobytu a občanství, varování o rizicích spojených s nelegální činností a/nebo pobytem, a také informování občanů EU o volebním právu v komunálních volbách a nutnosti registrace. Aktualizovat informace a upravit nefungující odkazy na důležité informace pro cizince na webových stránkách jiných subjektů, viz např. informace o sociálních dávkách na stránkách MPSV ČR.
- Na webových stránkách městské části Praha 11 vytvořit stránku za účelem detailního informování zapojení MČ do Projektu obcí MV ČR, včetně prezentace postupného plnění dílčích cílů projektu, dosavadních výsledků a záměrů do budoucna. Inspiraci lze čerpat

z webových stránek městské části Praha 4 (<https://www.praha4.cz/Zijeme-na-ctyrce-spolecne-2020>).

- Realizovat naplánované vytvoření stránky pro cizince a o cizincích v místním časopise Klíč.
- Vytvořit základní letáky pro cizince žijící na území MČ Praha 11 (důležité kontakty, adresy, nabízené služby, pravidelné komunitní aktivity), jejich distribuce na odbory ÚMČ, do škol a školek se zvýšeným počtem dětí cizinců a také komunitním centrům.

Cíl II: Posílit podporu cizinců prostřednictvím pomoci ze strany interkulturních terénních pracovníků

Pandemie Covid-19 poukázala na význam cílené osobní komunikace a poskytování podpory řešení obtížných osobních situací cizinců prostřednictvím asistence interkulturních pracovníků a interkulturních terénních pracovníků.

Opatření:

- Dále rozvinout interkulturní terénní práci zaměřenou na cílené personalizované poskytování podpory cizincům, a tím jejich integrace do společnosti, a to zejména při jednání s úřady, školami a ve specifických životních a osobních situacích.
- Realizovat naplánované vytvoření pozice interkulturního pracovníka pro ukrajinskou menšinu, který bude vytvářet podporu pro úředníky i cizince a kterého by mohlo využívat více institucí (včetně např. Úřadu práce). Lze financovat z grantů MV ČR na podporu integrace cizinců.

Cíl III: Propojit a zlepšit informovanost v rámci úřadu MČ Praha 11 a spolupracujících organizací, zvýšit interkulturní kompetence zaměstnanců úřadu, využívat potenciál výměny zkušeností a spolupráce s organizacemi působícími v oblasti integrace cizinců

Cílem je prosazovat integraci cizinců jako průřezovou agendu prostupující velkou částí agend. K tomu je potřeba posílit komunikaci a spolupráci v rámci úřadu MČ Praha 11 a s ostatními organizacemi s důrazem na informovanost o přístupu k cizincům a o strategiích jejich integrace. Dále trvale podporovat nabývání interkulturních kompetencí a využívat možnosti pramenící ze spolupráce s externími subjekty.

Opatření:

- Vytvořit seznam tlumočnicků a překladatelů (např. ve spolupráci s ICP a/nebo dalšími organizacemi), který budou mít k dispozici jednotlivé odbory a oddělení úřadu MČ Praha 11, školská zařízení, Městská policie a další instituce.
- Posílit propojení agendy integrace cizinců napříč odbory úřadu, kterých se integrace týká (sociální, bydlení, zdravotnictví, školství, kultury, práce a podnikání, bezpečnosti, ad.).
- Zavést pravidelné setkávání Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, Odboru školství a kultury, zástupců problematiky a prevence kriminality, úřadu práce, škol, Integrovaného

centra Praha, nevládních neziskových organizací, kulturních a komunitních center za účelem diskuze strategie, aktivit a novinek v oblasti integrace cizinců.

- Pořádat interkulturní semináře a školení pro pracovníky ÚMČ a jeho odbory.
- Vytvořit stručné informace „Jak komunikovat s cizinci“ (součástí kontakt na tlumočníka, interkulturního pracovníka).
- Síťování se sousedními městskými částmi a školami za účelem sdílení informací, zkušeností, inspirací, projektů.
- Pokračování v pravidelných návštěvách a aktivní participaci na Regionální poradní platformě, a to všech aktérů, kteří svou činností přispívají k procesu integrace cizinců.
- Posílit a zintenzivnit spolupráci s nevládními neziskovými organizacemi (na aktivnější přístup úřadu upozorňoval spolek SEA-I), zejména v oblastech, kde je pocítován nedostatek služeb, jako je například nabídka jazykových kurzů češtiny pro dospělé.

Cíl IV: Podporovat zapojení cizinců do komunitních aktivit, posílit interakce mezi majoritou a cizinci, a mezi cizinci

Z výzkumu provedeného v Praze 11 vyplynulo, že v rámci městské části chybí aktivnější zapojení cizinců bydlících v městské části do pořádání společenských a komunitních aktivit. Praha 11 v tom nicméně není výjimkou, jak ukázaly předchozí studie, např. pro MČ Praha 5 (Sýkora a kol. 2018). Výzkum zároveň poukázal na to, že strategie vnímající cizince jako integrální součást místní populace bez explicitních akcí zaměřených na cizince sice cizince explicitně neoznačuje a nestigmatizuje, ale zároveň ani aktivně nepřispívá k překlenování reálných a/nebo vnímaných rozdílů mezi majoritou a skupinami cizinců, ani nenabízí explicitní možnosti pro sblížení mezi skupinami cizinců.

Opatření:

- Pokračovat ve snaze oslovit a podchytit aktivní cizince, spolupracovat s nimi za účelem získání informací o potřebách cizinců a nabídnout jim prostor pro prezentaci vlastních potřeb a problémů (např. skrze otevřené setkání vedení MČ a úředníků s cizinci), pozitivních příkladů zapojení do místního života (např. v měsíčníku Klíč).
- Pokračovat ve snaze o zapojení neaktivnějších cizinců do rozhodovacích procesů o směřování místních integračních aktivit, včetně přípravy a realizace aktivit v rámci projektu obcí MV ČR, ale také obecněji strategického a komunitního plánování.
- Zvážit zahrnutí prezentace aktivit a života cizinců a také českých zvyků a zvyklostí pro cizince do vybraných společenských a komunitních akcí za účelem vzájemného seznámení a zlepšení interakce na lokální úrovni. Podpořit aktivní zapojení cizinců do existujících kulturních akcí (cizinci zváni jako hosté, účastníci, popř. spoluorganizátoři).
- Nadále podporovat komunitní akce zaměřené na vzájemné seznámení a navázání kontaktů (např. „Grilování bez hranic“, „Hraní bez hranic“, ad.).
- Zajištění prostoru (případně i pravidelné rubriky) v časopise Klíč pro představení zajímavých osobností z řad cizinců žijících v Praze 11 (migrantské příběhy, příklady pozitivní interakce ve škole, v práci, v běžném životě).

- Nabídka prostor městské části Praha 11 a komunitních center (např. KC Zahrada) pro setkávání či organizování kulturních akcí cizinci.

Cíl V: Podporovat vzdělávací aktivity

Provedená analýza se specificky nezaměřovala na oblast školství a integrace dětí cizinců ve školských zařízeních. V oblasti nabízených služeb pro cizince poukázala na rozvinuté a dobře zajištěné doučování češtiny zaměřené na děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ). Značné změny přinesou i změny od školního roku 2021-2022, kdy musí školy s větším podílem žáků-cizinců kurzy češtiny zajistit. Přes dosavadní úsilí se ukazuje nedostatečná kapacita nabízených intenzivních kurzů češtiny, jež se konají před zahájením školní výuky a umožňují žákům s OMJ a nedostatečnou znalostí češtiny včasnou přípravu. V MČ Praze 11 je nedostatek jazykových kurzů pro dospělé a je potřeba se zaměřit i na podporu vzdělávacích aktivit pro dospělé cizince.

Opatření:

- V souladu s MŠMT a MHMP se zaměřit na podporu ZŠ a MŠ v jejich aktivitách zaměřených na děti a žáky s odlišným mateřským jazykem, a to zejména s ohledem na aktivity podporující začleňování do místní společnosti – školy mají mimořádný integrační potenciál.
- Posílit možnosti intenzivní výuky českého jazyka pro žáky s OMJ a nedostatečnou znalostí češtiny prostřednictvím letních kurzů konaných před zahájením výuky.
- Zajistit a zlepšit dostupnost jazykových kurzů pro dospělé cizince, a to s ohledem na jejich časové možnosti.
- Podporovat dostupnost jazykových kurzů pro všechny skupiny cizinců včetně cizinců z EU.
- Zajistit kurzy socio-kulturní orientace zaměřené na praktiky každodenního života, a to zejména pro nově přistěhované cizince (např. ve spolupráci c ICP a Slovo 21).
- Zřídit konverzační kluby (např. v prostorách KC Zahrada a/nebo na školách a školkách pro rodiče cizince).

8 Literatura a zdroje dat

Literatura

BRABEC, T. (2019) Analýza infrastrukturních potřeb (zaměřená na infrastrukturu vybrané občanské vybavenosti) [O Demografii]. IPR Praha, 25 s.

ČSÚ (2019) Projekce obyvatelstva v krajích ČR - do roku 2070.

<https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-cr-do-roku-2070>

DRBOHLAV, D., MEDOVÁ, L., ČERMÁK, Z., JANSKÁ, E., ČERMÁKOVÁ, D., DZÚROVÁ, D. (2010): Migrace a (i)migranti v Česku. Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme? Praha. Sociologické nakladatelství (SLON).

GUTHOVÁ, I. (2016): Výroční zpráva městské části Praha 11 – základní školy za školní rok 2015/2016. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

GUTHOVÁ, I. (2017): Výroční zpráva městské části Praha 11 – základní školy za školní rok 2016/2017. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

ICP (2020) Integrované centrum Praha v datech (2012-2019). Integrované centrum Praha, 58 s.

MALÍNSKÁ, I. (2016): Výroční zpráva městské části Praha 11 – mateřské školy za školní rok 2015/2016. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

MALÍNSKÁ, I. (2017): Výroční zpráva městské části Praha 11 – mateřské školy za školní rok 2016/2017. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

MHMP a ICP (2018) Aktualizovaná Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců. Magistrát hl. m. Prahy a Integrované centrum Praha, 58 s.

ONDRÁKOVÁ, T. (2018): Výroční zpráva městské části Praha 11 – mateřské školy za školní rok 2017/2018. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

ONDRÁKOVÁ, T. (2019): Výroční zpráva městské části Praha 11 – mateřské školy za školní rok 2018/2019. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

ONDRÁKOVÁ, T. (2020): Výroční zpráva městské části Praha 11 – mateřské školy za školní rok 2019/2020. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

SÝKORA, L. (2001): Proměny prostorové struktury Prahy v kontextu postkomunistické transformace. In: Hampl, M. a kol: Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. Univerzita Karlova v Praze, DemoArt, Praha, s. 127–166.

SÝKORA, L. (2010) Rezidenční segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta.

SÝKORA, L., BRABEC, T., ČERMÁKOVÁ, D., FIEDLEROVÁ, K., THU HUONG, H., KUČERA, P., KUŠNÍRÁKOVÁ, T., MATOUŠEK, R. (2012) Případová studie rezidenční segregace v Praze-Libuši. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 80 s.

SÝKORA, L., BRABEC, T., MATOUŠEK, R. (2013) Sídlní segregace v lokalitě MČ Praha-Libuš. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 46 s.

SÝKORA, L., BRABEC, T., ČERMÁKOVÁ, D., FIEDLEROVÁ, K., KUŠNIRÁKOVÁ, T., MATOUŠEK, R., PLAČKOVÁ, A. (2014) Vztahy mezi majoritou, vietnamskou menšinou a dalšími národnostními skupinami v MČ Praha-Libuš. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 76 s.

SÝKORA, L., MATOUŠEK, R., BRABCOVÁ, Š., ČANĚK, M., FIEDLEROVÁ, K., PROCHÁZKOVÁ, A., TRLIFAJOVÁ, L. (2015) Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů a Multikulturní centrum Praha, 52 s. ISBN 978-80-7444-041-0 (UK PŘF), 978-80-87615-53-9 (MKC). Dostupné online: http://migraceonline.cz/doc/metodika_identifikace_lokalit_segregace_dvoustrany.pdf [certifikovaná metodika, Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, 2016].

SÝKORA, L., BRABEC, T., FIEDLEROVÁ, K., MEDVECKÁ, Z., ČANĚK, M. (2015) Analýza cizinců v městské části Praha 4. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů a Multikulturní centrum Praha, 73 s.

SÝKORA, L., BRABEC, T., FIEDLEROVÁ, K., VIDÍMOVÁ, S., ČANĚK, M., MEDVECKÁ, Z. (2016) Cizinci na území MČ Praha 11 – analýza stavu. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů a Multikulturní centrum Praha, 81 s.

SÝKORA, L., IGNATYEVA, E., BRABEC, T. (2018) Analýza cizinců na území MČ Praha 5. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 89 s.

SÝKORA, L., IGNATYEVA, E., BRABEC, T. (2020) Analýza cizinců na území MČ Praha 7. [výzkumná zpráva] Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum měst a regionů, 75 s.

ÚMČ Praha 11 (2019) Katalog poskytovatelů sociálních a návazných služeb na MČ Praha 11. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Úřad městské části Praha 11.

VLČKOVÁ, L. (2018): Výroční zpráva městské části Praha 11 – základní školy za školní rok 2017/2018. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

VLČKOVÁ, L. (2019): Výroční zpráva městské části Praha 11 – základní školy za školní rok 2018/2019. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

VLČKOVÁ, L. (2020): Výroční zpráva městské části Praha 11 – základní školy za školní rok 2019/2020. Odbor školství a kultury, Úřad městské části Praha 11.

Zdroje dat

Český statistický úřad, www.czso.cz

Koncepce hl. m. Prahy pro oblast integrace cizinců pro období 2018–2021

Ředitelství služby cizinecké policie ČR

Sčítání lidí, domů a bytů 2011

www.metropolevsech.eu

9 Přílohy

9.1 Seznam účastníků diskuzního setkání

Úvodní diskuzní setkání k projektu “Analýza potřeb cizinců na území Městské části Praha 11” s klíčovými aktéry z Prahy 11 a sousedních městských částí se uskutečnilo 13.7. 2020 na ÚMČ Praha 11. Cílem byla vstupní identifikace hlavních témat v oblasti potřeb a nabídky služeb cizincům. Diskuze se zaměřila na:

- Potřeby cizinců a jejich zabezpečení na úrovni městské části
 - Nabídku služeb pro cizince včetně příkladů dobré praxe
 - Identifikaci služeb, které chybí
 - Společenské a komunitní aktivity explicitně zaměřené (i) na cizince
 - Příklady úspěšných akcí a problémy při organizaci aktivit
 - Jak se cizinci podílejí na organizaci společenských, kulturních a komunitních akcí a aktivit
 - Spolupráci sousedních MČ v oblasti integrace cizinců
 - Spolupráci s NNO v oblasti nabídky služeb pro cizince
 - Informovanosti cizinců o nabídce služeb
-
- Mgr. Barbora Matysová – koordinátorka rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci, Úřad městské části Praha 11, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Agenda koordinátora rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci
 - Ing. Šárka Fruncová Vlčková – vedoucí odboru, Úřad městské části Praha – Libuš, Odbor správní a školství
 - Mgr. Anna Chvállová – referent pro národnostní menšiny a integraci cizinců, Úřad městské části Praha 4, Odbor školství, prevence a rodinné politiky (OŠ), Oddělení organizačně-metodické
 - Mgr. Petr Sečkař – referent-metodik OŠK, Úřad městské části Praha 12, Odbor školství, Oddělení pedagogicko-organizační
 - prof. Luděk Sýkora, Přírodovědecká fakulta UK, vedoucí řešitelského týmu analýzy
 - RNDr. Ekaterina Ignatyeva, Přírodovědecká fakulta UK, členka řešitelského týmu analýzy

9.2 Seznam účastníků participativního setkání k cílové skupině cizinců

Participativní setkání k cílové skupině cizinců se uskutečnilo 3.6.2020 v zasedací místnosti „Klub“ na ÚMČ Praha 11. V úvodu setkání byla diskutována SWOT analýza k cílové skupině cizinců v rámci Koncepce sociálních a návazných služeb v MČ Praha 11, která doposud neexistovala. Mezi další diskutovaná témata patřila:

- Participace cizinců na veřejném životě Jižního města
- Kontext dokumentu Koncepce sociálních a návazných služeb v MČ Praha 11
- Soužití cizinců s českou majoritní společností
- Školství
- Problém komerčních překladatelů
- Nezkušenost a nedůvěra k sociálním službám a spolupráce napříč odbory úřadu
- Agentury, mafiánské praktiky, vykořisťování na trhu práce

- Ing. Radka Soukupová, zastupitelka MČ Praha 11, předsedkyně komise pro realizaci Koncepce SNS v Praze 11
- Mgr. Barbora Matysová, koordinátorka rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci, tajemnice komise
- Lucie Kroupová, DiS., vedoucí podporovaného zaměstnávání FOSA, o.p.s.
- Bc. Kateřina Jará, Integroční centrum Praha
- Tu Thanh Phamová, SEA-I, interkulturní práce na školách
- Jiří Kocourek, předseda spolku SEA-I
- Ing. Petr Popov, člen výboru Rady vlády pro národnostní menšiny, bývalý zastupitel v Praze 11 za ODS
- prof. Luděk Sýkora, Přírodovědecká fakulta UK
- RNDr. Ekaterina Ignatyeva, Přírodovědecká fakulta UK
- Iva Jirovská, Kulturní Jižní město
- Christo Bialkovski, Diakonie ČCE, krizový dům a ubytování pro oběti obchodování s lidmi
- Thu Thuy Leová, terénní pracovnice pro vietnamskou menšinu
- Thu Hien Leová

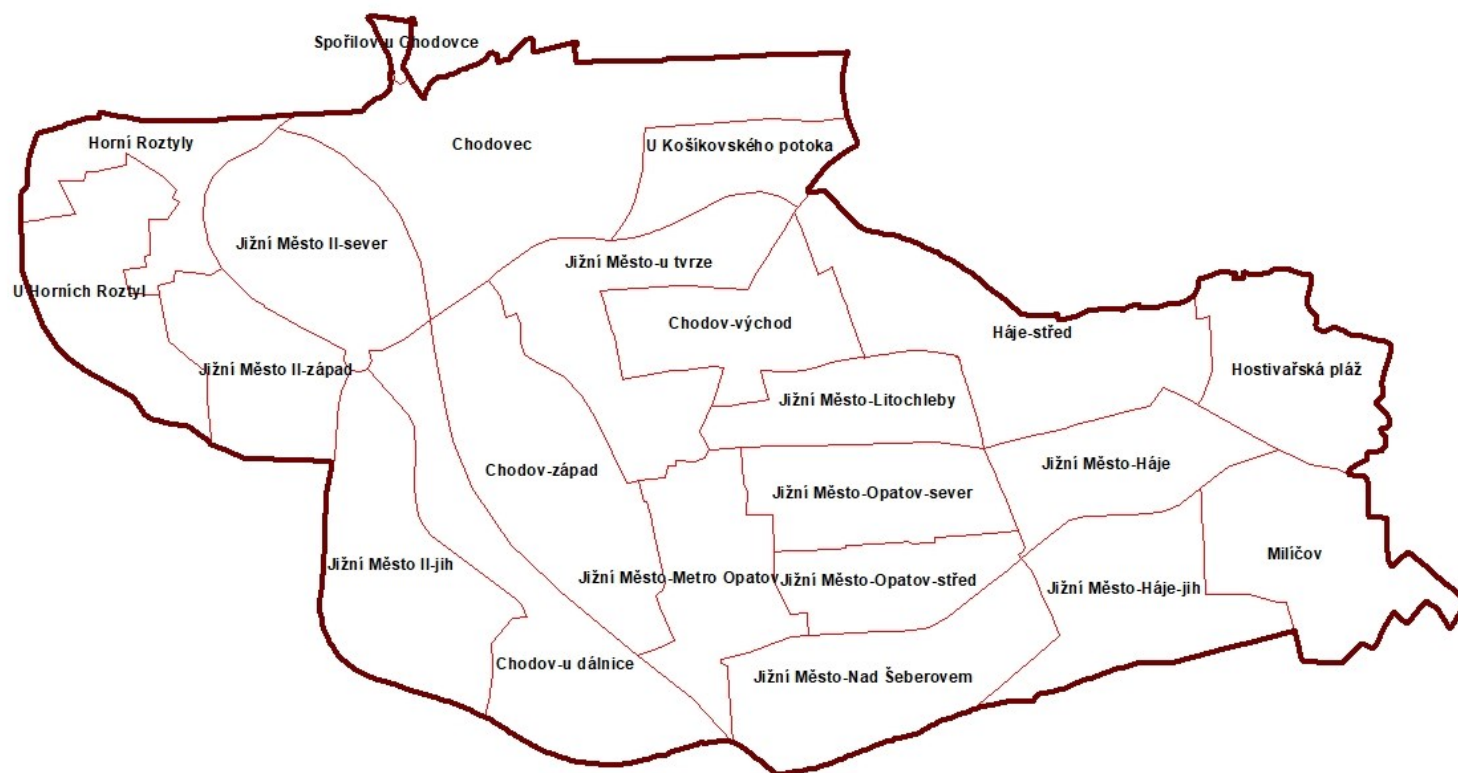
9.3 Seznam klíčových informátorů

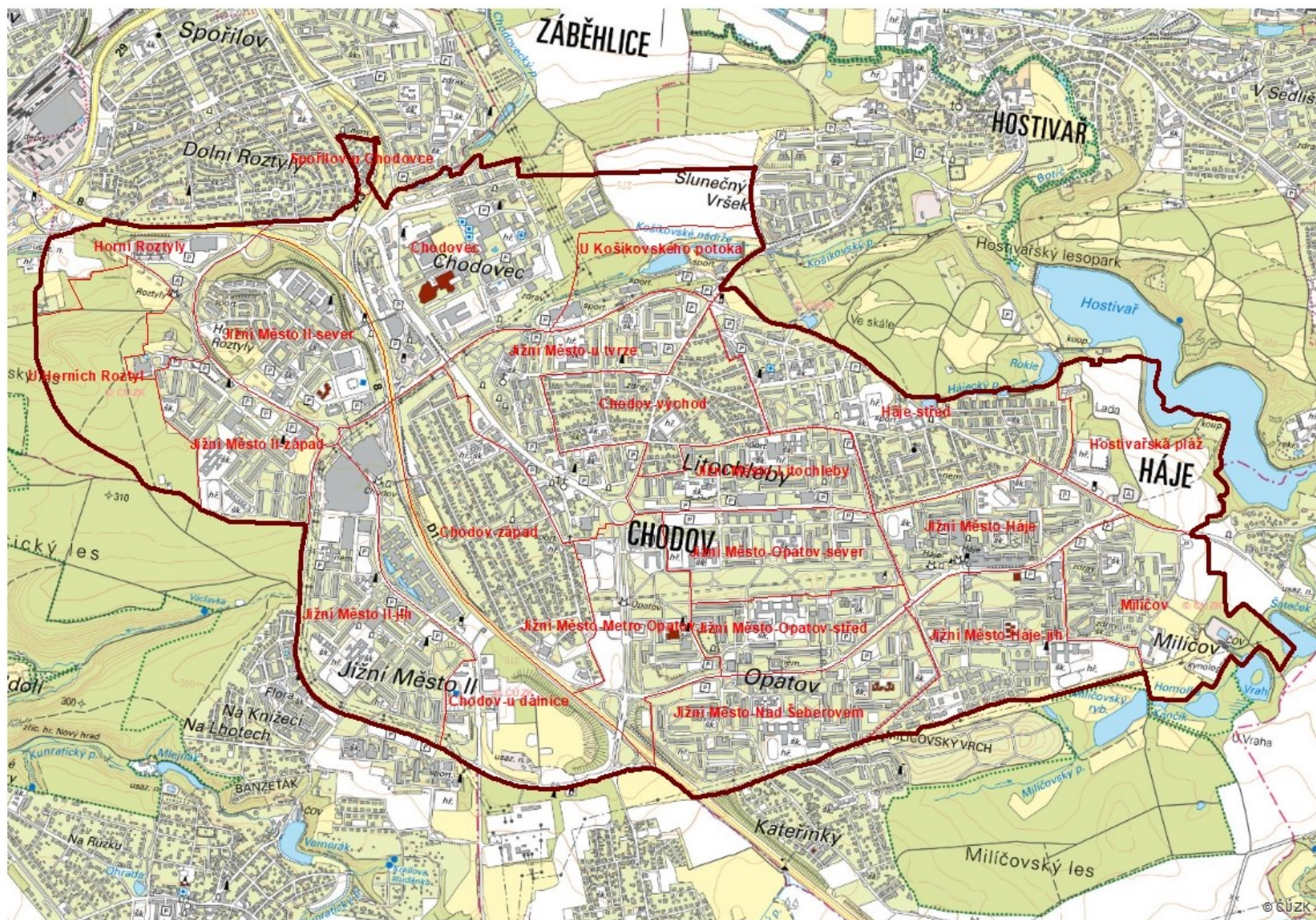
- Mgr. Barbora Matysová – koordinátorka rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci, Úřad městské části Praha 11, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Agenda koordinátora rozvoje sociálních služeb, externích dotací a práce s cizinci
- Mgr. Anna Chválová – referent pro národnostní menšiny a integraci cizinců, Úřad městské části Praha 4, Odbor školství, prevence a rodinné politiky (OŠ), Oddělení organizačně-metodické
- Mgr. Petr Sečkař – referent-metodik OŠK, Úřad městské části Praha 12, Odbor školství, Oddělení pedagogicko-organizační
- Ing. Šárka Fruncová Vlčková – vedoucí odboru, Úřad městské části Praha – Libuš, Odbor správní a školství
- Ivana Guthová – vedoucí oddělení koncepce a ekonomiky školství, Úřad městské části Praha 11, Odbor školství a kultury
- Bc. Lenka Vlčková – samostatná odborná referentka koncepce a metodiky školství (koncepte a metodika ZŠ, SOŠ, VOŠ), Úřad městské části Praha 11, Odbor školství a kultury
- Ivana Jirovská – dramaturg, fundraiser, KC Zahrada
- Mgr. Jiří Kocourek – předseda spolku South East Asia – liaison, z.s.
- Daniela Viltová – provozní KC Mezi domy
- Mgr. Petra Kaucká - terénní interkulturní pracovnice, Integrační centrum Praha (ICP)
- Van Anh Tranová - interkulturní pracovnice pro vietnamskou menšinu, Úřad městské části Praha 11, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

9.4 Seznam respondentů

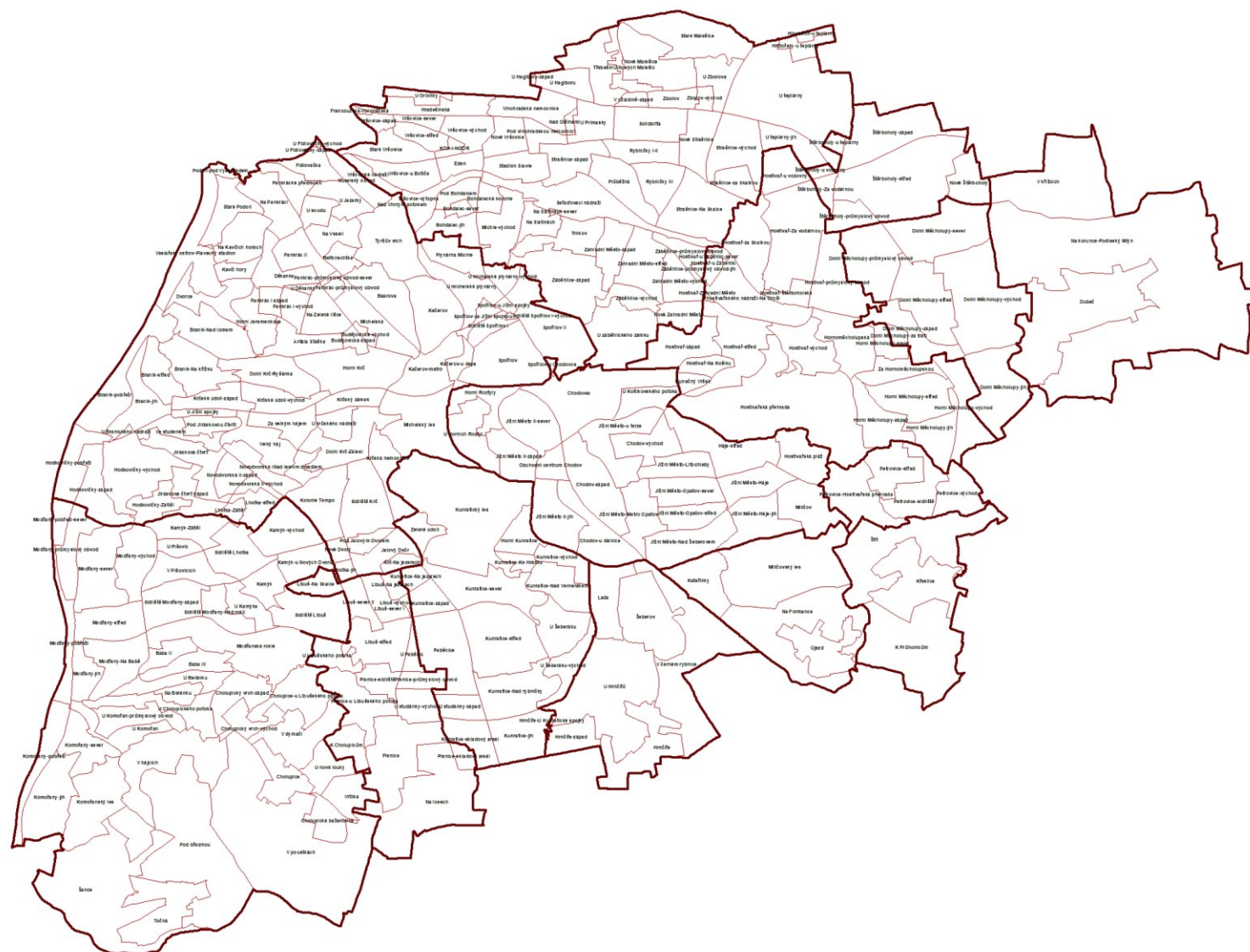
- Respondent A: žena, věk: ca 40 let, občanství/země původu: Rusko, rozhovor: osobně, OC Westfield
- Respondent B: žena, věk: 37 let, občanství/země původu: Rusko, rozhovor: online
- Respondent C: žena, věk: ca 30 let, občanství/země původu: Rumunsko, rozhovor: online

9.5 Praha 11 - názvy ZSJ

9.6 Jihovýchodní část Prahy - názvy ZSJ

9.7 Míry segregace: index segregace a index odlišnosti

Index odlišnosti (dissimilarity) I_d hodnotí relativní rozdíl mezi prostorovým rozmístěním dvou jevů (dvou charakteristik populace nebo dvou skupin obyvatelstva) v rámci vnitřního územního členění města. Index porovnává podíly každé územní jednotky na celku města z hlediska koncentrace obou porovnávaných jevů v dané územní jednotce. Jevy X a Y mohou například představovat obyvatelstvo s občanstvím České republiky a na druhou stranu cizince, nebo obyvatele s odlišnou státní příslušností.

- $I_d = 1/2 \sum |x_i/X - y_i/Y|$
- x_i, y_i = počet příslušníků skupin X a Y v i-té územní jednotce
- X, Y = celkový počet příslušníků skupin X a Y v celém městě
- k = počet územních jednotek v daném teritoriu

Varianty indexu odlišnosti mohou zahrnovat:

- X a Y jsou dvě odlišné subpopulace (občané Vietnamu x občané Ukrajiny)
- X je subpopulace a Y je doplněk do celkové populace (občané zemí EU x občané zemí, které nejsou členem EU)
- X je subpopulace a Y je populace celkem (cizinci x populace celkem; standardizace vůči populaci celkem – index segregace)

Index segregace I_s vychází z indexu odlišnosti, přičemž navíc zohledňuje velikost skupiny X (její podíl na celkové populaci). Využívá se při porovnávání indexů za nestejně velké populace, např. občany Vietnamu a občany České republiky.

- $I_s = I_{Dx} / [1 - (X / Y)]$
- I_{Dx} = index odlišnosti mezi skupinou X a celkovou populací Y
- X = celkový počet příslušníků skupiny X v teritoriu

Y = celkový počet obyvatel v daném teritoriu

